

ร.ร. นายร้อย จปร.
ลิกขกาโม ภวัฑิตี

เสนาศึกษา

เล่มที่ ๘๗ ตอนที่ ๒ มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ISSN 0857-5002

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า Chulachomkijao Royal Military Academy

แผ่นดินไปรษณียากรที่ระลึก ๔๐ ปีทรงสอน

พลเอกหญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พุทธศักราช ๒๕๒๓ - ๒๕๖๓

ทรงพระเจริญ

จาเล็กรวมสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ค้อมผคมก้มเกล้าโน้มเกล้า
'กรมสมเด็จพระกนิษฐา' ขึ้นขึ้น
สองเมษาบุญญาลีมาชาติ
สรักกิจพัฒนเกียรติ์นกร

พระมหากษัตริย์ญาเลิศ
นรทกข์สวัสดิ์สุขพันไพยภัย
ทรงสำนคัลป์ประวัติศาตร์ประสาทศิษย์
ทรงสั่งเสริมการคักษาหลากวิธี
ขออัญเชิญพระพุทธรูป
สถิตที่พิพิธภมณคฤบาล

ถวายช้องพจนามะมิ่งขวัญ
เกษมสันต์ทรงสร้าญคนนกร
วิโรกาสราชลัมภพลไมล์
รัตนารากรณนรีรัชไทย
สง่าเชิดชูชาติปราชญ์สมัย
เพราะผลแห่งน้ำพระทัยพระบารมี
ทรงพินิจพิศพร้อมส่องวิถี
ทรงตามรอยราชจักรีนฤบาล
ร่วมประสิทธิ์เทวาทพิสัยสถาน
ขอพระชนม์ยืนนานทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
(พนเอก ดร. รุณดี มานวงค์ : ผู้ประพันธ์)

นิตยสารเสนาศึกษา

กำเนิดครั้งแรก มกราคม ๒๕๕๘
กำเนิดครั้งหลัง สิงหาคม ๒๕๙๓
นิตยสารราย ๒ เดือน ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

วัตถุประสงค์ : เพื่อเผยแพร่เพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิทยาการ ผลงานวิจัย การพัฒนาทางทหาร ศิลปะ สารคดี ความคิดเห็น ความรู้ทั่วไป และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ากับมวลสมาชิกนิตยสารเสนาศึกษา

พลเอกหญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ปรึกษาากิตติมศักดิ์

คณะที่ปรึกษา	กองอำนาจการ	กองบรรณาธิการ
ที่ปรึกษา	ผู้อำนวยการ	บรรณาธิการ
พล.อ. วรวิทย์ พรรณสมชัย	พล.ท. จิรเดช กมลเพชร	พล.ต. วิชาติ เอี่ยมไพจิตร
พล.อ. ปริญญา สมสุวรรณ	รองผู้อำนวยการ	ผู้ช่วยบรรณาธิการ
พล.อ. ดนัย มีชูเวท	พล.ต. ปิยะพงศ์ กลิ่นพันธุ์	พ.อ.หญิง ณัฐมล ธงหาร
พล.อ. พอล มณีนรินทร์	พล.ต. ศุภชัย ศรีหอม	พ.ท.หญิง อวีวรรณ ตะนาพงศ์
พล.อ. ชาลชัย ยศสุนทร	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	ประจำกองบรรณาธิการ/พิสูจน์อักษร
พล.อ. ถกลเกียรติ นวลยง	พล.ต. วิชาติ เอี่ยมไพจิตร	พ.ท.หญิง ชื่นหทัย สุริยโสภณพันธุ์
พล.อ. สิทธิพล ชินสำราญ	พล.ต. สิทธา สาริบุตรานนท์	พ.ต.หญิง อัจฉรภรณ์ ยศสุนทร
พล.อ. ณัฐวุฒิ ชุณหะนันท์	พล.ต. อองอาจ พิมพพันธ์	พ.ต.หญิง มีทวัน ชุมทอง
พล.ท. กานต์ พันนิตินิติศาสตร์	กรรมการ	ร.อ.หญิง นิสากกร จันทสร
พล.ต. จิระ เหล่าจิระอังกูร	พ.อ. อำนวย แยมผกา	ร.อ.หญิง เบญจภรณ์ พันธุ์นิล
	พ.อ. นันทยศ บุษบา	พ.ต.หญิง อัมภา ช่างเกวียน
	พ.อ. ศักดิ์ระวี พึ่งเย็น	ร.ท.หญิง ชุตินา วานเครือ
	พ.อ. ชัยณรงค์ แก้วประสิทธิ์	ร.ท.หญิง สารีศา เขียววา
	พ.อ. ณรงค์ ภัคดีศุภผล	ฝ่ายการเงิน
	พ.อ. ปริญญา รุ่งเรือง	ร.ท.หญิง ศศินันท์ คงศิริ
	พ.อ. เสกสิทธิ์ ศิริพละ	จ.ส.ท. กฤษฏาภรณ์ ปาละสิทธิ์
	พ.อ. กานต์พิงษ์ พลดีธนะกุล	ฝ่ายศิลป์/ช่างภาพ
	พ.อ. คำศักดิ์ นิทานันท์	จ.ส.อ. สุนทร พชนี
	กรรมการฝ่ายกฎหมาย	จ.ส.อ. สุรัชชัย พงษ์ปฏิเมศร์
	พ.อ. ชำนาญ สังข์ทอง	จ.ส.อ. สมหมาย พุทธธา
	กรรมการเหรียญกษาปณ์	ฝ่ายติดต่อประสานงาน
	พ.อ. อมรฤทธิ แม้วสกุล	ส.ท.หญิง นัฐมิษา ดาวโรฤทธิ์
	กรรมการเลขานุการ	น.ส. วราภรณ์ ไชยภาษา
	พ.อ. ตรีบัณฑิต จิตตรีศรีอร่าม	
	กรรมการ/ผช.เลขานุการ	
	พ.ท. สุริยา รอดสิน	

เสนาศึกษา

สำนักงานนิตยสารเสนาศึกษา/กองบรรณาธิการ : โรงพิมพ์ ส่วนบริการ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ต.พรหมณี อ.เมือง จ.นครนายก ๒๖๐๐๑
โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๒๖๙๑ - ๔, และ ๐ ๓๗๓๙ ๓๐๑๐ - ๔ ต่อ ๒๒๕๒๑ - ๓ โทรสาร ๒๒๕๒๑, ๐ ๒๒๕๗ ๕๔๑๐
e-mail : sena.crma.64@gmail.com

- การติดต่อแผนกการเงิน เพื่อชำระเงินค่าสมาชิก เหรียญกษาปณ์นิตยสารเสนาศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า อ.เมือง จ.นครนายก ๒๖๐๐๑ โดยธนาณัติสั่งจ่าย ปรณฝ.รร.จปร. ในนาม เหรียญกษาปณ์ โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๒๖๙๑ - ๔ ต่อ ๒๒๑๐๔, ๒๒๗๔๔, ๐๙๗ - ๐๐๕๓๙๘๘ และกรุณาส่งชื่อ - สกุล สมาชิก พร้อมหลักฐานการ ชำระเงิน มาที่เหรียญกษาปณ์
- การย้ายที่อยู่ ทวงถามหรือสมัครเป็นสมาชิก ติดต่อสำนักงานนิตยสารเสนาศึกษา โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๒๖๙๑ - ๔ ต่อ ๒๒๕๒๑ - ๓
- อัตราค่าบำรุง ๑ ปี ๒๕๐ บาท สำหรับข้าราชการ (ศิษย์เก่า รร.จปร.) ประจำปีการส่งกระดาษทวงถามใหม่ หักจาก ผัง. ของหน่วย บรรณาธิการผู้พิมพ์และโฆษณา • พล.ต. วิชาติ เอี่ยมไพจิตร

บรรณาธิการ เสนาศึกษา

เล่มที่ ๑๓ ตอนที่ ๒ มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ISSN 0857-5002

สวัสดีครับ สมาชิกและผู้อ่านเสนาศึกษาทุกท่าน

กระผม พล.ต. วิชาติ เอี่ยมไพจิตร นักเรียนนายร้อย จปร. รุ่นที่ ๓๕ นักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๔ มาปฏิบัติหน้าที่แทน พ.อ. จิระ เหล่าจิระอังกูร ซึ่งท่านเป็นอดีตบรรณาธิการนิตยสารเสนาศึกษา และนิตยสารเสนาศึกษามีประวัติการพิมพ์มาต่อเนื่องยาวนานจากการกำเนิดครั้งหลัง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ นับเป็นเวลาถึงปัจจุบัน ๗๑ ปี และถ้านับจากการกำเนิดครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ ก็เป็นเวลาถึง ๑๐๖ ปี ถือว่าเป็นความท้าทายและความภูมิใจของผมซึ่งคงเหมือนกับบรรณาธิการทุกท่านในอดีตเช่นกัน นิตยสารเสนาศึกษาเป็นนิตยสารประจำสถาบันที่ผลิตนายทหารสัญญาบัตรหลัก ให้มีความเป็นผู้นำ เพื่อออกไปรับใช้ประเทศชาติ และนั่นก็คือโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นั่นเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศิษย์เก่าและนักเรียนนายร้อยปัจจุบัน รวมถึงผู้อ่านที่สนใจโดยทั่วไป ได้รับทราบถึงเอกลักษณ์อันดีงาม และทรงคุณค่า รวมถึง กิจกรรมต่างๆ ของสถาบันอันมีเกียรติแห่งนี้

ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีด้านการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ่านจะพัฒนาไปมากเพียงใด แต่การอ่านหนังสือ ที่ผลิตเป็นเล่มจากกระดาษยังคงมีมนต์เสน่ห์ที่ไม่เสื่อมคลายและสามารถเก็บรักษาให้ผ่านกาลเวลาได้เป็นอย่างดี เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่จะสืบค้นได้ในอนาคต การบันทึกเรื่องราวในปัจจุบันให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลดิจิทัลนั้น สามารถอำนวยความสะดวกได้ดีที่สุดแต่ถ้าข้อมูลเกิดสูญหายหรือไม่ได้รับการถ่ายโอนตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีข้อมูลเหล่านั้นคงสูญหายหรือไม่สามารถนำออกมาใช้ประโยชน์ได้อีกเลย

บทความในเล่มนี้ยังคงอัดแน่นด้วยเนื้อหาความหลากหลายและการสื่อสารข่าวสารถึงสมาชิกทุกท่าน ขอให้สมาชิกอ่านให้ครบทุกเรื่องเพื่อเป็นกำลังใจให้นักเขียนและคณะผู้จัดทำนิตยสารเสนาศึกษา สมาชิกท่านใดที่มีเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและปรารถนาจะนำลงในนิตยสารให้ท่านส่งมาที่กองบรรณาธิการตามที่อยู่ที่ให้ไว้

ขอขอบคุณสมาชิกทุกท่านที่ยังคงสนับสนุนนิตยสารเสนาศึกษาด้วยดีเสมอมา “เสนาศึกษาของพวกเราโดยพวกเรา และเพื่อพวกเรา”

ขอบคุณครับ

พล.ต.

(วิชาติ เอี่ยมไพจิตร)

บรรณาธิการเสนาศึกษา

สารบัญ

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๗ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

หน้า **๒๕**

โครงการสำเนาเอกสารจดหมายเหตุจากต่างประเทศ	๙
คำสอนในพุทธระหม่อมอาจารย์	๑๙
นักเรียนนายร้อยอ่านตรงนี้	๓๑
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการตั้งชื่อของนักเรียนนายร้อย	๓๕
ไทยกับยุทธโศภนทางทหารใหม่ ๒๐๒๑	๔๓
การเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสต่อมาตรการลงโทษขั้นต้นในสถานการณ์โควิด	๔๙
ตำนาน สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	๕๔
ไฟรักไฟสงคราม	๕๙
คู่มือการปฏิบัติงานรูกขกรเบื้องต้น	๖๔
รู้ทันวัคซีนป้องกันโควิด-๑๙	๗๑
ว่าด้วยเรื่อง “ชา” เป็น “ต้น” เหตุ: เครื่องที่สามารถสร้างและทำลาย	๗๙
สมุนไพรมารู้	๘๓
ประสบการณ์ต่างแดน	๙๑
เจริญกุศลทุกประการ	๑๐๐
มีของดีมาฝาก	๑๐๕
ใคร อะไร ที่ไหน	๑๐๘

ความคิดเห็นของผู้เขียนในหนังสือฉบับนี้ ไม่มีส่วนผูกพันกับทางราชการแต่ประการใด

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๗ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

15 กุมภาพันธ์ 2564

พล.ท. จิรเดช กมลเพชร

ผบ.รร.จปร. ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร. ชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 72
วิชาการฝึกช่างสนาม วัตถุประสงค์ และการทำลาย ณ กข. จว.ร.บ.

News & events

พล.ท. จิรเดช กมลเพชร
ผบ.รร.จปร. ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร.ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 71
วิชาการฝึกยิงอาวุธประจำหน่วย หลักยิง และตรวจการณ์ ณ ศร. จว.ป.ข.

16 กุมภาพันธ์ 2564

25 กุมภาพันธ์ 2564

News & events

พล.ท. จิรเดช กมลเพชร

ผบ.รร.จปร. ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร.ชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 72
วิชาการฝึกการติดต่อสื่อสาร ณ ส.พัน.2 พล.ร.2 รด. จว.ป.จ.

1 มีนาคม 2564

พล.ต. ปิยพงศ์ กลิ่นพันธุ์

รอง ผบ.รร.จปร.(1) ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร.ชั้นปีที่ 3 รุ่นที่ 70
วิชาการฝึกทางยุทธวิธีทหารราบระดับหมวด ณ พล.ร.9 จว.ก.จ.

24 กุมภาพันธ์ 2564

พล.ต. วิชาติ เอี่ยมไพจิตร
เสธ.รร.จปร. ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร.ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 71
วิชาการฝึกการใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ของเหล่าทหารม้า ณ ศบ. จว.ส.บ.

News & events

พล.ต. วิชาติ เอี่ยมไพจิตร
เสธ.รร.จปร. ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร.ชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 71
วิชาการฝึกปืนใหญ่สนาม และปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน ณ ศบ. จว.ล.บ.

11 มีนาคม 2564

5
มีนาคม
2564

พ.อ. อำนวย แยมผกา
รอง เสธ.รร.จปร.(1) ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร.ชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 72
วิชาการฝึกการป้องกัน เคมี ชีวะ รังสี นิวเคลียร์ ณ พื้นที่ฝึก รร.จปร.

News & events

12
มีนาคม
2564

พ.อ. นันทยศ บุชา
รอง เสธ.รร.จปร.(2) ตรวจเยี่ยมการฝึกภาคสนามของ นนร.ชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 72
วิชาการฝึกการปฐมพยาบาลและสุขศาสตร์ทหาร ณ พื้นที่ฝึก รร.จปร.

เสนาศึกษา

“โครงการสำเนาเอกสาร จดหมายเหตุจากต่างประเทศ”

ในพระราชดำริพลเอกหญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(ตอนที่ ๑)

พล.ต.ศ.ดร. ศรศักดิ์ ชูสวัสดิ์*

วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ครบ 40 ปีที่พลเอกหญิงสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ทูลกระหม่อมอาจารย์” เสด็จฯ มาทรงสอนที่ รร.จปร.

พระองค์เสด็จฯ ทรงสอนครั้งแรกวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2523 ทรงบรรยายพิเศษวิชาประวัติศาสตร์ไทย แก่นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 4 และเสด็จฯ อีกในวันที่ 12, 16 และ 18 ต่อมาวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2523 ทรงรายงาน พระองค์เข้ารับราชการเป็นอาจารย์กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนการศึกษา ฯ (กมส. สกศ.ฯ) เวลานั้น รร.จปร. ยังอยู่ที่กรุงเทพฯ

หลังจาก รร.จปร. ย้ายไปอยู่ที่เขาชะโงก อำเภอเมืองนครนายก ใน พ.ศ. 2529 พระองค์เสด็จฯ ทรงสอนตามปกติ ทรงได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ในปีนั้น เมื่อมีการตั้งกองวิชาประวัติศาสตร์ สกศ.รร.จปร. พ.ศ. 2530 ทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองวิชา (ต่อมาเรียกผู้อำนวยการกองวิชา) และทรงได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการพิเศษ รร.จปร. ใน พ.ศ. 2553 หลังทรงเกษียณอายุราชการ ใน พ.ศ. 2558 ยังทรงดำรง ตำแหน่งผู้บัญชาการพิเศษ และทรงเป็นอาจารย์พิเศษ รร.จปร. จนถึงปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลาที่ทรงเป็นอาจารย์และทำหน้าที่บริหาร กปศ.ฯ ทรงริเริ่มโครงการทางวิชาการหลายโครงการ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของ กปศ.ฯ โดยเฉพาะและ รร.จปร. โดยรวม ตลอดทั้งวงวิชาการภายนอก เช่น การปรับปรุงห้องสมุด รร.จปร.¹ การจัดตั้งห้องสมุด กปศ.ฯ การจัดตั้งกองทุนพัฒนา รร.จปร. (พ.ศ. 2542)

* ที่ปรึกษาทางด้านวิชาการ ส่วนการศึกษา รร.จปร. และอาจารย์พิเศษกองวิชาประวัติศาสตร์ สกศ. รร.จปร.

¹ พ.อ.หญิง อุษณีย์ เกษมสันต์, “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า,” เสนาศึกษา, 57, 6 (มิ.ย.- ก.ค. 34) : 15-21 และพ.อ.หญิง นุชนัตร ศรีศิริ, “ทูลกระหม่อมอาจารย์” กับงานพัฒนาห้องสมุด รร.จปร.,” 69, 1 (ม.ค.-เม.ย. 46) : 17-20.

ในบรรดาโครงการทางวิชาการ มีโครงการพระราชดำริที่สำคัญโครงการหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักในแวดวงวิชาการ ประวัติศาสตร์เป็นส่วนใหญ่คือ การจัดหาสำเนาเอกสารจดหมายเหตุเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยจากต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าวิจัยทางประวัติศาสตร์ เริ่มขึ้นใน พ.ศ. 2535 โครงการนี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น โครงการจัดหาเอกสารจดหมายเหตุประวัติศาสตร์ไทยในต่างประเทศ โครงการศูนย์สำเนาเอกสารประวัติศาสตร์ จากต่างประเทศ การเรียกอย่างหลังในเวลานั้นก็เพื่อให้แยกจากโครงการศูนย์เอกสารจดหมายเหตุ พล.อ.หญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเก็บเอกสาร และจดหมายเหตุอื่น ๆ เกี่ยวกับการทรงงาน ที่ กปศ.สกศ.รร.จปร. แต่ทั้งสองโครงการมีเป้าหมายหลักว่า จะเป็นหอจดหมายเหตุในพระราชดำริ เพื่อเก็บ และให้บริการค้นคว้าเอกสาร เกี่ยวกับการทรงงาน และสำเนาเอกสาร จากต่างประเทศ

ผู้เขียนเป็นอาจารย์คนแรก ๆ ที่เริ่มดำเนินงานโครงการจัดหาสำเนาเอกสารจดหมายเหตุจากต่างประเทศ ข้างต้น ดังนั้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติที่ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” เสด็จฯ ทรงสอนที่ รร.จปร. ครบ 40 ปีในปีนี้ และเพื่อบันทึกไว้เป็นหลักฐาน บทความนี้จะเล่าถึงการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างกว้างตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นปีที่ผู้เขียนเกษียณอายุราชการ

แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงการดำเนินงานตามโครงการในพระราชดำริข้างต้น ขอตอบคำถามสำคัญที่ผู้คนนอกแวดวง ประวัติศาสตร์มักถามคือ จดหมายเหตุคืออะไร ? ทำไมจึงมีความสำคัญถึงขั้นที่ต้องเดินทางไปต่างประเทศ? และเอกสารจดหมายเหตุเกี่ยวกับประเทศไทยไปอยู่ต่างประเทศได้อย่างไร? คำตอบจะอยู่ในตอนที่ 1 ส่วนตอนที่ 2 จะกล่าวถึงการดำเนินงานโดยเฉพาะ

จดหมายเหตุ (Archive) คืออะไร ?

คนไทยได้ยินคำว่า “จดหมายเหตุ” บ่อยครั้ง โดยเฉพาะเมื่อมีงานพระราชพิธีสำคัญ ๆ สำนักหอจดหมายเหตุ แห่งชาติ กรมศิลปากร มักจะประชาสัมพันธ์ว่า จะบันทึกและจัดทำจดหมายเหตุเกี่ยวกับพระราชพิธีนั้น ๆ แต่ก็มี ผู้ถามเสมอว่า “จดหมายเหตุ” คืออะไร ?

คู่มือของสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กล่าว “จดหมายเหตุ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Archive และให้ความหมายไว้ว่า มี 6 ความหมาย ได้แก่ 1) เอกสาร 2) หน่วยงานรับผิดชอบเอกสารสำคัญของหน่วย 3) หน่วยงาน ที่รวบรวมเอกสารของหน่วยงานอื่น ๆ หรือเอกสารส่วนบุคคล 4) วิชาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการจดหมายเหตุ 5) อาคารที่จัดเก็บ 6) สิ่งพิมพ์และวารสารวิชาการจดหมายเหตุ

กล่าวเฉพาะ “จดหมายเหตุ” ที่เป็นเอกสาร มีความหมายว่า “เอกสารจดหมายเหตุที่หน่วยงานของรัฐ เอกชน บุคคล ผลิตขึ้นตามภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบ และจัดเก็บไว้ เนื่องจากมีคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญเหล่านี้จัดเรียงตามแหล่งที่มา และจัดเรียงตามรูปแบบเดิม ของหน่วยงานที่จัดไว้”

ส่วนที่มาของเอกสาร เหล่านี้ ก็คือ “เอกสารที่หน่วยงานผลิตขึ้นหรือรับไว้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและ ยังนำไปใช้อยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง” (Active Records หรือ Current Records) พอพ้นกระแสปฏิบัติงาน

จะถูกเก็บไว้ระยะหนึ่ง หากประเมินแล้วว่ามีค่าสำคัญ ก็อาจจะเก็บไว้ต่อไป เมื่อถึงระยะที่กำหนดก็นำมาผ่านกระบวนการบริหารจัดการทางจดหมายเหตุเพื่อเก็บรักษาและให้บริการต่อไป

กล่าวสั้น ๆ “เอกสารจดหมายเหตุ” คือ เอกสารทั้งหลายที่พ้นกระแสนการใช้อยู่ปฏิบัติงานแล้ว และถูกเก็บรักษาไว้เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับศึกษาค้นคว้า เคยเป็นเอกสารที่ผลิตขึ้นในหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน สำหรับใช้ปฏิบัติงานในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหรือต่อเนื่อง แต่เนื่องจากมีเอกสารจำนวนมาก ไม่สามารถเก็บไว้ได้ทั้งหมด ก็อาจมีการคัดเลือกและเก็บรักษาเอกสารที่เห็นว่าสำคัญไว้ เอกสารของหน่วยงานราชการหรือเอกชนที่ผลิตกันในวันนี้ อาจจะถูกกลายเป็นเอกสารจดหมายเหตุที่ถูกเก็บรักษาไว้อย่างดีในอนาคตต่อไป²

ความหมายของ “จดหมายเหตุ” ข้างต้นเน้นอยู่ที่เอกสาร แท้จริงแล้ว เมื่อก้าวถึงจดหมายเหตุ ยังรวมไปถึงวัสดุประเภทอื่นที่บันทึกข้อมูลไว้ในรูปแบบอื่น เช่น ภาพนิ่งหรือรูปถ่าย ภาพเคลื่อนไหวหรือภาพยนตร์ ฟิล์ม แถบบันทึกเสียง จดหมายเหตุจึงมีหลายประเภท ได้แก่ 1) ลายลักษณ์อักษร (Textual Archives) 2) โสตทัศนจดหมายเหตุ (Audio-Visual Archives) สื่อด้วยเสียง ภาพ ฟิล์ม แถบบันทึกเสียง 3) ประเภทแผนที่ แผนที่ (Cartographic Archives) ได้แก่ แผนที่ แผนที่ แผนผัง พิกัดต่าง ๆ และ 4) สื่อคอมพิวเตอร์ (Machine-Readable Archives) เป็นการบันทึกข้อมูลด้วยเทคโนโลยี เช่น แผ่นซีดี ดีวีดี รวมทั้งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์³

หากไม่มีการเก็บรักษาจดหมายเหตุเหล่านี้ไว้ จะด้วยเหตุผลใดก็ตาม จะไม่มีเอกสาร หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ให้ข้อมูลร่วมสมัยให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาวิจัยได้

หอจดหมายเหตุ : หน่วยงานบริหารจัดการเอกสารจดหมายเหตุ

การบริหารจัดการเอกสารที่พ้นกระแสนการใช้อยู่ปฏิบัติงานแล้ว โดยทั่วไปมีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลเอกสารโดยตรง ทั้งในระดับชาติและระดับหน่วยงาน โดยทั่วไปมักมีคำว่า “จดหมายเหตุ” กำกับชื่อ เช่น งานจดหมายเหตุ แผนกจดหมายเหตุ หอจดหมายเหตุ

1. ระดับชาติ

แต่ละประเทศอาจจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบและมีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเอกสารเหล่านั้น เช่น ประเทศไทยมีสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ซึ่งมีพัฒนาการมายาวนานจากการเก็บรักษาเอกสารทางราชการ ก่อนที่จะจัดตั้งเป็นกองจดหมายเหตุแห่งชาติ ใน พ.ศ. 2495 เพื่อเป็นสถานที่เก็บรักษาอนุรักษ์ และให้บริการเอกสาร ต่อมาใน พ.ศ. 2556 ได้มี พ.ร.บ.จดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อเก็บ รวบรวม และบริหารจัดการเอกสาร ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรุงเทพฯ

ที่มาของภาพ : Jon Fernquest, “National Archives of Thailand: Going digital with online search,” Bangkok Post, 31 August 2015. (<https://www.bangkokpost.com/learning/learning-news/675260/>)

² สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ, คู่มือคำศัพท์วิชาการจดหมายเหตุ (กรุงเทพฯ: สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2560), หน้า 3 และ 17. (ออนไลน์)

³ “ความรู้อีกเกี่ยวกับจดหมายเหตุ,” จดหมายเหตุรัฐสภา, ที่มา <https://library2.parliament.go.th/museum/annal.html>, 5 ก.ย. 2563.

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติของไทย ส่วนกลางมีสำนักงานอยู่ในบริเวณเดียวกับหอสมุดแห่งชาติ ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ และมีสาขากระจายอยู่ในหลายจังหวัดทั่วทุกภูมิภาค แต่จำนวนไม่น้อยต่างกัน เช่น อุบลราชธานี เชียงใหม่ สุพรรณบุรี ตรัง ยะลา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภาคขนาดใหญ่ กลับมีหอจดหมายเหตุสาขาเพียง 1 แห่งที่จังหวัดอุบลราชธานี ภาคใต้มี 4 แห่ง ภาคเหนือมี 2 แห่ง ภาคกลาง 2 แห่ง (ไม่รวมที่กรุงเทพฯ และจังหวัดปทุมธานี) ที่จังหวัดสุพรรณบุรีทั้งคู่ และภาคตะวันออก 1 แห่ง

หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
ที่มาของภาพ : สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
(<https://www.nat.go.th/หอจดหมายเหตุส่วนภูมิภาค>)

ตัวอย่างหอจดหมายเหตุแห่งชาติในต่างประเทศ เช่น สหราชอาณาจักรมี The National Archives (TNA) เดิมคือ The Public Record Office (PRO, พ.ศ. 2381-2546/ค.ศ. 1838-2003) สหรัฐอเมริกามี The National Archives ชื่อเต็มว่า The National Archives and Records Administration (NARA) เดิมคือ The National Archives Establishment (พ.ศ. 2477-2528/ค.ศ. 1934-1985) เก็บเอกสาร ของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ ฝรั่งเศสมี The Archives Nationales (ตั้ง พ.ศ. 2333/ค.ศ. 1790) ขณะที่กระทรวงกลาโหมและกระทรวงการต่างประเทศของฝรั่งเศสมีหอจดหมายเหตุของกระทรวง

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สหราชอาณาจักร

หอจดหมายเหตุหลวงของสหราชอาณาจักร
(The Royal Archives), Windsor Castle.

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา, Washington D.C. (Archives I)
 (เก็บเอกสารฯ ที่มีอายุก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2)
 ที่มาของภาพ : Wikipedia (https://en.wikipedia.org/wiki/File:US_National_Archives_Building.jpg)

2. ระดับหน่วยงานหรือท้องถิ่น

หน่วยงานบางหน่วยหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบงานจดหมายเหตุของหน่วยบ้างก็จัดคู่กับพิพิธภัณฑ์ กรณีของประเทศไทย สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานิยมจัดตั้งหอจดหมายเหตุ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (หอประวัติ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยขอนแก่นก็มีเช่นกัน เช่น มหาวิทยาลัยพายัพ หน่วยงานอื่น ๆ ก็นิยมจัดตั้งมากขึ้น เช่น กรมแผนที่ทหารบก รัฐสภาไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย หอจดหมายเหตุสุภาพกาชาดไทย

หอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ที่มาของภาพ : หอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (<http://arc.swu.ac.th/aboutus>)

ร.ร.จปร. ยังไม่มีหอจดหมายเหตุโดยเฉพาะ แต่มีการรวบรวมเอกสาร เกี่ยวกับโครงการก่อสร้าง ร.ร.จปร. ณ จังหวัดนครนายก (พ.ศ. 2523-2529) ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของห้องสมุด ร.ร.จปร.

ตู้และกล่องเก็บเอกสารจดหมายเหตุโครงการก่อสร้าง
ร.ร.จปร. นครนายก
หอสมุด ร.ร.จปร.

นอกจากนั้นพบว่า หอจดหมายเหตุระดับชาติและระดับหน่วยงานเก็บเอกสารส่วนบุคคลที่มีผู้มอบให้ เอกสารส่วนบุคคลนี้มักเป็นของบุคคลสาธารณะ เช่น นักการเมือง ข้าราชการผู้ใหญ่ เอกสารเหล่านั้นอาจเป็นเอกสารที่ผลิตขึ้นเอง เช่น บันทึก จดหมายส่วนตัว หรือเอกสารที่เก็บรวบรวมไว้ บางท่านมีเอกสารราชการสำคัญ ๆ เนื่องจากเคยดำรงตำแหน่งสำคัญในราชการมาก่อน เช่น ผู้เคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีสำเนาเอกสารของทางราชการที่ได้รับระหว่างดำรงตำแหน่ง เช่น รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี หลังสิ้นชีวิต ทายาทอาจมอบเอกสารเหล่านั้นแก่สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติหรือสถาบันการศึกษา

เมื่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ หรือหอจดหมายเหตุของมหาวิทยาลัยได้รับมอบเอกสารเหล่านั้น อาจจัดแฟ้มเอกสารส่วนบุคคล หากบุคคลนั้นมีความสำคัญ ก็อาจจัดเป็นหอจดหมายเหตุ เช่น สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติของไทยมีหอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และหอเกียรติยศฯ พณฯ บรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี คนที่ 21 ที่จังหวัดสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ สหราชอาณาจักร มีศูนย์จดหมายเหตุเซอร์วิลล์ (Churchill Archives Centre, University of Cambridge) เก็บเอกสารของเซอร์วินสตันเซอร์วิลล์ (Sir Winston Churchill) อดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร (พ.ศ. 2483-2488/ค.ศ. 1940-1945 และ พ.ศ. 2502-2507/ค.ศ. 1959-1964) สหรัฐฯ มีหอสมุดและพิพิธภัณฑ์ของประธานาธิบดีเป็นสาขาของหอจดหมายเหตุแห่งชาติเพื่อดูแลเอกสาร และสิ่งของต่าง ๆ เกี่ยวกับประธานาธิบดีท่านนั้น ๆ อีกทั้งเป็นเหมือนอนุสรณ์สถาน เช่น The Franklin D. Roosevelt Presidential Library and Museum สำหรับประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ (Franklin D. Roosevelt, พ.ศ. 2482-2488/ค.ศ. 1939-1945)

ตัวอย่างหอจดหมายเหตุของหน่วยงานเอกชน

หอจดหมายเหตุอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก เขตบางรัก กรุงเทพฯ
ที่มาของภาพ : หอจดหมายเหตุอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (<http://www.catholichaab.com/main/>)

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ทำไมเอกสารจดหมายเหตุจึงมีความสำคัญ ?

จดหมายเหตุซึ่งส่วนใหญ่เป็นเอกสารดั้งเดิกล่ามมาแล้ว มีความสำคัญในฐานะเป็นบันทึกร่วมสมัยในฐานะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่จะให้ข้อมูลเพื่อนำไปศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ผู้ที่ได้ใช้ประโยชน์มาก คือ นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยเฉพาะนักประวัติศาสตร์

หลักฐานเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร หรือเอกสารจดหมายเหตุ หากไม่มีหลักฐานยืนยันชัดเจน แม้แต่งงานทางวิชาการก็จะเต็มไปด้วยข้อสันนิษฐาน ก็คือการเดาอย่างมีเหตุผล หรือเรียกให้ดูดีว่าการวิเคราะห์ แต่งานทางประวัติศาสตร์เองก็มีข้อสันนิษฐานอยู่มาก จึงพบว่ามีการใช้ “น่าจะ” “คงจะ” “สันนิษฐานว่า” “คาดว่า” อยู่เสมอ เพราะบางเหตุการณ์ไม่ชัดเจนว่า ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องคืออะไร การมีหลักฐานที่ให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือย่อมช่วยลดการคาดเดาหรือข้อสันนิษฐานได้ ซึ่งจะช่วยลดการโต้แย้งกันด้วย โดยทั่วไปนักประวัติศาสตร์ให้ความสำคัญกับเอกสาร ในฐานะหลักฐานชั้นต้น (Primary Source) ว่าให้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือสูง กระนั้นก็ต้องใช้หลักฐานและข้อมูลเหล่านี้อย่างระมัดระวัง

สำหรับเอกสาร ของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยย่อมช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับประเทศไทย ในประเด็นที่กำลังศึกษาหาคำตอบ ซึ่งอาจจะทำให้เข้าใจเรื่องนั้น ๆ ได้ชัดเจนทั้งในแง่ความเป็นมา เหตุการณ์ และเหตุผล เช่น เมื่อศึกษานโยบายสหรัฐฯ ต่อประเทศไทยไม่ว่าจะช่วงเวลาใด หากได้ศึกษาเอกสาร ของกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้ทราบชัดเจนว่า เมื่อสหรัฐฯ กำหนดนโยบาย หรือมีท่าทีต่อไทยในเรื่องใด ๆ ผู้นำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดหรือมีเหตุผลจริง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างไร สอดคล้อง กับที่รับทราบกันอยู่แล้วหรือไม่ ทำนองเดียวกัน การศึกษาเอกสาร ของกระทรวงการต่างประเทศของไทย ย่อมช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของไทยที่มีต่อประเทศอื่นได้

การได้ศึกษาเอกสาร ของประเทศต่าง ๆ โดยตรงอย่างครอบคลุมรอบด้านประสานกับเอกสาร ของไทย จะช่วยให้สามารถได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องมากขึ้น ทำให้ผู้ศึกษาได้เห็นความเหมือนความแตกต่างของข้อมูล ก่อให้เกิด การถ่วงดุลความคิดและทัศนะที่มีต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่กำลังศึกษา ซึ่งจะมีผลต่อการตีความ อธิบายความ และสรุปความ คำตอบที่ได้ย่อมน่าเชื่อถือกว่าข้อสันนิษฐาน แต่การเข้าถึงเอกสาร หรือหลักฐานอย่างรอบด้าน เป็นเรื่องยาก

สาเหตุที่ทำให้การเข้าถึงเอกสาร เป็นเรื่องยากมีหลายประการ เช่น 1) เอกสาร บางเรื่องอาจถูกทำลายไปแล้ว ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่ให้ความสำคัญจึงเผาทำลาย โดยเฉพาะเมื่อมีการทำ 5 ส 2) เอกสาร เก็บไว้เฉพาะแห่ง ไม่ได้เผยแพร่ทั่วไป ผู้ศึกษาต้องเดินทางไปศึกษาค้นคว้าที่แหล่งเก็บ เช่น หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด ในกรณีที่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับต่างประเทศก็ต้องเดินทางไปต่างประเทศ ในปัจจุบัน แม้หน่วยงานต่าง ๆ เผยแพร่เอกสาร ในรูปดิจิทัลออนไลน์ แต่ก็มีเอกสาร จำนวนมากที่ยังไม่ได้เผยแพร่ บางรายการต้องสั่งซื้อในราคาแพง ทำให้ ค่าใช้จ่ายเป็นข้อจำกัดที่สำคัญข้อหนึ่ง 3) เอกสาร บางเรื่องยังจัดอยู่ในชั้นความลับ ไม่เปิดให้บริการศึกษาค้นคว้า หรือเอกสารบางรายการยังเปิดให้ศึกษาไม่หมด คือ ยังให้ใช้สำเนาเอกสารซึ่งปิดข้อความบางตอนไว้ ด้วยเหตุผล ต่าง ๆ กัน เช่น ความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิทธิส่วนบุคคล ต้องรอให้ถึงเวลาที่กฎหมายอนุญาต

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจะเปิดให้บริการได้ ซึ่งอาจจะนานตั้งแต่ 10 -100 ปี ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเทศ

4) เอกสารฯ บางรายการยังอยู่ในขั้นตอนของการบริหารจัดการเอกสารเพื่อเก็บรักษาและให้บริการ อาจจะมีด้วยเหตุผลเรื่องกำลังคนและงบประมาณ เพราะงานจดหมายเหตุเป็นงานที่มีขั้นตอนมาก เช่น แฟ้มเอกสารของกระทรวงการต่างประเทศของไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 บางแฟ้ม ซึ่งมีอายุเกือบ 80 ปีและเก็บไว้ที่สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรุงเทพฯ ยังอยู่ในขั้นตอนนี้

หลังจากเข้าถึงเอกสารฯ แล้ว ผู้ค้นคว้าวิจัยยังต้องอ่านและตรวจสอบประเมินความน่าเชื่อถือของทั้งเอกสารฯ และข้อมูล ก่อนที่จะเรียบเรียงนำเสนอต่อสาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ กันไป ด้วยข้อจำกัดข้างต้น งานการค้นคว้าความจริงทางประวัติศาสตร์จึงต้องใช้พลังกายพลังสมอง และเวลา ตลอดจนทุนทรัพย์มาก โดยเฉพาะหากเอกสารฯ อยู่ในต่างประเทศ จึงนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดไม่ได้ที่ “มูลนิธิหม่อมอมระจารย์” ทรงริเริ่มโครงการจัดหาสำเนาเอกสารฯ จากต่างประเทศประมาณ 30 ปีที่แล้ว

เอกสารจดหมายเหตุเกี่ยวกับประเทศไทยไปอยู่ต่างประเทศได้อย่างไร ?

เมื่อกล่าวถึงการจัดหาเอกสารฯ เกี่ยวกับประเทศไทยในต่างประเทศ ก็มีคำถามเช่นกันว่า เอกสารเหล่านั้นไปอยู่ต่างประเทศได้อย่างไร เรื่องนี้ต้องแยกแยะระหว่างเอกสารของหน่วยงานราชการกับของเอกชน

ประเภทแรก เอกสารของหน่วยงานราชการ เป็นเอกสารที่หน่วยงานของต่างประเทศผลิตเองและรับมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานต่างประเทศในไทยที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานของไทย และหน่วยเห็นของตนในต่างประเทศ เกิดเป็นหนังสือราชการโต้ตอบกัน

ตัวอย่างหอจดหมายเหตุของหน่วยงานเอกชน

หอจดหมายเหตุอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก เขตบางรัก กรุงเทพฯ
ที่มาของภาพ : หอจดหมายเหตุอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (<http://www.catholichaab.com/main/>)

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

เอกสาร บางเรื่องเป็นรายงานเกี่ยวกับประเทศไทยที่หน่วยงานต่างประเทศในไทยผลิตขึ้นแล้วส่งไปรายงานรัฐบาลของตน หรือสำนักงานใหญ่ เช่น สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทยทำรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับไทยด้านต่าง ๆ ไปยังกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ หรือเมื่อกระทรวงการต่างประเทศไทยมีหนังสือราชการสอบถามสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสหรัฐฯ บางเรื่องสถานเอกอัครราชทูตฯ ต้องทำหนังสือสอบถามไปยังกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ ทำให้กระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ ได้รับและมีหนังสือดังกล่าวและผลิตเอกสาร คือ มีหนังสือตอบสถานเอกอัครราชทูตฯ กลับมา บางเรื่องกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ ต้องสอบถามกระทรวงหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องก่อนจึงจะมีหนังสือตอบกลับ ดังนั้นจึงมีการผลิตและรับเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ในกระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เอกสารกลุ่มนี้มักมีความสำคัญและถูกคัดเก็บไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

เอกสารต้นฉบับบางรายการไม่มีในไทยแล้ว แต่พบในหอจดหมายเหตุในต่างประเทศ เช่น หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีและการพาณิชย์ระหว่างไทยกับอังกฤษ พ.ศ. 2398 ที่รู้จักกันในชื่อ “สนธิสัญญาเบาว์ริง” ถูกเก็บรักษาไว้อย่างดีที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติอังกฤษ

ต้นฉบับสนธิสัญญาเบาว์ริงฉบับที่สยามให้สัตยาบันใน พ.ศ. 2399
ด้วยการประทับพระราชลัญจกรสำหรับตำแหน่งและสำหรับพระองค์
ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา : TNA, FO 93/95/1 Treaty, Friendship and Commerce part 1-2

ประเภทที่สอง เอกสารของเอกชน แบ่งได้เป็น 1) เอกสารส่วนบุคคล และ 2) เอกสารของหน่วยงานเอกชน เอกสารส่วนบุคคลมีทั้งที่เป็นของอดีตข้าราชการของกระทรวงต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับประเทศไทย อาจมีเอกสารราชการและบันทึกส่วนตัว เอกสารของบุคคลทั่วไป เช่น นักธุรกิจ พ่อค้า นักเดินทาง-ท่องเที่ยวที่จัดอยู่ในประเภทนี้ ส่วนเอกสารของหน่วยงานเอกชน เป็นของบริษัทห้างร้านที่ติดต่อกับไทย บางหน่วยงานอาจจัดให้มีหอจดหมายเหตุของบริษัทเช่นเดียวกับของทางราชการ

ต้นฉบับสนธิสัญญาเบอร์ริง
ฉบับที่สยามให้สัตยาบันใน พ.ศ. 2399
ด้วยการประทับพระราชลัญจกร
สำหรับตำแหน่งและสำหรับพระองค์
ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มา : TNA, FO 93/95/1 Treaty. Friendship
and Commerce part 1-2

ด้วยเหตุที่ไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมหาอำนาจสำคัญๆ เช่น อังกฤษ สหรัฐฯ ฝรั่งเศส ซึ่งมีบทบาทมากในประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ประเทศเหล่านี้จึงมีเอกสารในประเด็นความสัมพันธ์กับไทยจำนวนมากเก็บไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ และหน่วยงานระดับอื่นๆ ทั้งเอกสารทางราชการและเอกสารส่วนบุคคล ดังนั้น การเข้าถึงเอกสาร เพื่อการค้นคว้าวิจัยให้ยอมช่วยให้เข้าใจประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ ได้ถูกต้องและชัดเจนขึ้น และอาจนำไปสู่การ “เป็นงานเขียนทางประวัติศาสตร์ที่ดี” เช่น ที่บุคลากรหม่อมอมราจารย์ทรงเขียนไว้ในพระราชนิพนธ์คำสอน พ.ศ. 2535 เพื่อให้แก่นักเรียนนายร้อยตระหนักถึงความสำคัญของการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไว้ว่า “...งานเขียนทางประวัติศาสตร์ที่ดี ต้องมีการใช้ข้อมูลหลักฐานอย่างรอบด้านและวิพากษ์อย่างเป็นระบบ...”⁴

ตอนต่อไปจะได้กล่าวถึงพระราชดำรินี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่มาของโครงการสำเนาเอกสารจดหมายเหตุเกี่ยวกับประเทศไทยจากต่างประเทศ ซึ่งโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชทรัพย์ให้ กปศ.ฯ เริ่มดำเนินการใน พ.ศ. 2535

⁴ พล.ท.หญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, "รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก," เอกสารประกอบคำสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย, 10 กันยายน 2535.

เสนาศึกษา

เล่าเรื่องคำสอนในทูลกระหม่อมอาจารย์ ตอนที่ ๑: ทรงสอนความรู้

พ.อ.รศ.ดร.พีรพล สงนุ้ย,
ผอ.กปศ.สกศ.รร.จปร.

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ นับว่าเป็นปีที่สำคัญสำหรับ รร.จปร. ด้วย พล.อ.หญิง ศ.เกียรติคุณ ดร.สมเด็จพะเกษมสุวราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสอน นนร. ครบ ๔๐ ปีพอดีในวันที่ ๒๔ ธ.ค. ๖๓ ที่ผ่านมา

เพื่อเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ที่ทรงมีต่อ นนร., กำลังพล รร.จปร. และ รร.จปร. ทาง ทบ. และ รร.จปร. จึงได้จัดงานเฉลิมพระเกียรติ “๔ ทศวรรษทูลกระหม่อมอาจารย์” ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ ธ.ค. ๖๓ โดยมีการเสวนาเรื่อง “ทูลกระหม่อมอาจารย์” โดย ศ.กิตติคุณ ดร.ปิยนาด บุนนาค ผศ.ดร.บุษกร กาญจนจารี ซึ่งเป็นพระอาจารย์สมัยที่ทรงศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมี พล.ต.หญิง ศ.ศรีสุนทรนาคะอภิ และ พ.อ.ดร.สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ ซึ่งเคยถวายงานในฐานะอาจารย์ และ รอง ผอ.กปศ. สกศ.รร.จปร. ทั้ง ๒ ท่าน เป็นผู้ร่วมเสวนาในช่วงที่ ๑ และมี พล.อ.วิจักขฐ์ สิริบรรสพ ที่ปรึกษาพิเศษประจำสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา พล.ต.กิตติพงษ์ แจ่มสุวรรณ ผบ.บชร.๓ และ พ.อ.สมบัติ บุญกอกแก้ว เสธ.บชร.๓ เสวนาเรื่อง “ทหารพันธุ์ดี” ในช่วงที่ ๒ จากนั้นผู้ร่วมงานซึ่งประกอบด้วย ผบ.รร.จปร., รอง ผบ.รร.จปร., ผอ.สกศ.รร.จปร., อดีต ผอ.สกศ.รร.จปร., ผู้แทนอดีต อจ.สกศ.รร.จปร., ศิษย์ในทูลกระหม่อมอาจารย์ทุกรุ่น (จปร.รุ่นที่ ๒๙ ถึงรุ่นปัจจุบัน) และผู้มีเกียรติที่สนับสนุนกิจกรรมทัศนศึกษาของ กปศ.สกศ.รร.จปร. (กรมศิลปากรและกระทรวงการต่างประเทศ) ร่วมกับขับร้องเพลงถวายจำนวน ๓ เพลงคือ เพลงในรั้วแดงกำแพงเหลือง เพลงทูลกระหม่อมอาจารย์ และในช่วงสุดท้ายของงานผู้เข้าร่วมเสวนาร่วมกันร้องเพลงวันคริสต์มาสถวายและถวายเค้กท่อนไม้วันคริสต์มาส ซึ่งเป็นเค้กขนาดใหญ่สูงราว ๒๐ ซม. ยาว ๑๒๐ ซม. เมื่อทรงรับไว้เรียบร้อยแล้ว จึงพระราชทานต่อให้แก่ นนร. ทูคนาย และพระราชทานพรแก่ผู้ร่วมงานเสวนาทุกคน

บุคลากรหม่อมอาจารย์ได้ทรงอธิบายความหมายของภาพวาดผีพระหัตถ์ที่พระราชทานให้เป็นสัญลักษณ์ของการทรงสอนครบ ๔๐ ปีว่า

“เนื่องในการสอน ครบ ๔๐ ปีนี้จึงเขียนภาพการ์ตูนรูปพานักเรียนนายร้อยขึ้นแพหนังสือ ซึ่งหมายถึงความรู้และความดี สู่เกาะมหาสมบัติส่วนตัว ที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความสำเร็จ มีเครื่องมือแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะมียะอะไรเกิดขึ้น” (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า “๔ ทศวรรษบุคลกรหม่อมอาจารย์” (กรุงเทพฯ: สุขุมวิทการพิมพ์, ๒๕๖๔), หน้า ๒๒.

ในตอนแรกของการนำเสนอเรื่อง “คำสอนในทูลกระหม่อมอาจารย์ ตอนที่ ๑” ในครั้งนี้ผู้เขียนจะได้กล่าวถึง “ทรงสอนความรู้” ก่อน และจะได้กล่าวถึง “ทรงสอนความดี” ในตอนต่อไป

นับตั้งแต่การก่อตั้งกองวิชาประวัติศาสตร์ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ทูลกระหม่อมอาจารย์ในฐานะผู้อำนวยการกองวิชาประวัติศาสตร์ทรงวางแนวทางในการสอนวิชาพื้นฐานบังคับ ๒ วิชา คือ วิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวิชาไทยศึกษา) และวิชาประวัติศาสตร์โลก (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวิชาประวัติศาสตร์ร่วมสมัย)

ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงกล่าวถึงความหมายและจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทยแก่ นนร. ว่า

“...อารยธรรม คือ สิ่งที่มีมานาน จนกระทั่งตัดสินใจว่าเป็นสิ่งดีงาม คนในชาติก็ภูมิใจว่า ชาติเรามีเอกลักษณ์ อันนี้เป็นเหตุผลที่อยากให้นนร. ได้เรียนเรื่องของพื้นฐานอารยธรรมไทย เพราะประเทศเรามีความเป็นพิเศษในสังคมของเราเวลาที่ผ่านมา บรรพบุรุษของเราได้สร้างสรรค์สังคมวัฒนธรรมของเรามา เพราะฉะนั้นชาติไทยจึงมีเอกลักษณ์ของตนเองพอสมควรให้เราคำนึงต่อไปประเทศไทยกว้างขวางใหญ่โต แต่ละภาคก็มีแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ในสังคมของคนในชาติแต่ละถิ่น เป็นไปไม่ได้ที่ใครซึ่งมีความเป็นอยู่ต่างกันจะเหมือนกันทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะคิดเหมือนกัน คือ ทุกคนก็ต่างจิตต่างความคิด เมื่อมารวมกันก็ต้องศึกษาวิถีชีวิตซึ่งกันและกัน และเข้าใจกัน เพื่อที่จะนับถือกัน อันนี้เป็นจุดมุ่งหมายของวิชานี้...” (ทูลกระหม่อมอาจารย์, (นครนายก: รร.จปร., ๒๕๓๔), หน้า ๗๐-๗๑.)

และทรงกล่าวถึงขอบเขตและจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์โลกว่า

“...เรื่องการสอนวิชาประวัติศาสตร์โลกฟังดูแล้วเหมือนใหญ่โต... จึงอยากจะให้มองไม่ใช่ในรายละเอียด แต่จะมองในแง่ของท้องถิ่นแต่ละภูมิภาค และแนวความคิดบางอย่างซึ่งนักเรียนหลักเลียงไม่ได้ที่จะต้องพบ เพราะว่าเวลานี้เขาบอกว่าโลกแคบคือการสื่อสารดี การคมนาคมติดต่อกันดี เหตุการณ์อะไรที่เกิดขึ้นในเมืองไทย ภายใน ๒ วินาทีทางอเมริกาก็อาจจะทราบได้แล้ว เรื่องที่เกิดขึ้นที่อเมริกา ๒ วินาที คนไทยก็ทราบ ซึ่งถือได้ว่าโลกแคบด้วยเทคโนโลยี เพราะฉะนั้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนและของคนนี้นักเรียนจะต้องไปพบด้วย จะต้องรับรู้และทราบเรื่องราวเหล่านั้น...”

เดี๋ยวนี้นักข่าวโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ จะมีเขียนทุกวันเกี่ยวกับจีนบ้าง รัสเซียบ้าง ยุโรปบ้าง ว่าเป็นอย่างไร หรือเรื่องในเขตทวีปแอฟริกา หรือลาตินอเมริกา ซึ่งเรามักจะไม่ค่อยรู้จักกัน เดี๋ยวนี้นักข่าวออกโทรทัศน์เกือบทุกวัน เพราะฉะนั้นจะไม่รับรู้ไม่ได้

ใน Course นี้จึงพยายามยกประเด็นบางประเด็นที่พอจะพูดกันได้ ในเวลาที่มีอยู่จำกัด ให้ทราบว่าเบื้องหลังข่าวเหล่านี้มีอะไรบ้าง เพื่อให้นักเรียนพอได้มีแนวทางที่จะไปวิเคราะห์เอง...” (เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑-๗๒.)

บุคลากรหม่อมอาจารย์ทรงมีปรัชญาการสอนที่ทรงเน้นเรื่องความรู้และการคิดอย่างมีเหตุผล

“...ในกองวิชาประวัติศาสตร์ หลักใหญ่คืออยากจะให้นักเรียนนายร้อยเป็นคนใฝ่รู้ ใฝ่คิด และปฏิบัติงานให้ดีที่สุด หรือถ้าไปที่ไหนประสบกับสิ่งที่ไม่เป็นไปอย่างที่คิดไว้ ก็อย่าหมดกำลังใจ เพราะว่าชีวิตมิได้เป็นแบบแผนอย่างที่เราวางไว้ใน รร.จปร. ทุกอย่างต้องสามารถปรับเปลี่ยน หรือสิ่งใดที่เราเปลี่ยนไม่ได้ก็ทำให้ดีที่สุด ในสถานการณ์นั้นให้ได้...” (เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๔.)

บุคลากรหม่อมอาจารย์ทรงให้ความสำคัญกับการทัศนศึกษาอย่างมาก ทรงกล่าวถึงความสำคัญของการทัศนศึกษาและทรงสอนให้รู้จักคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบัน และอนาคตว่า

“...การเรียนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ เราจะเรียนรู้จากเอกสาร หนังสือหรือคำบอกเล่าของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คำบรรยายของอาจารย์... การไปดูสถานที่ซึ่งเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น ดุศิลปะหรือสิ่งก่อสร้างหรือวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นเจ้าของประวัติศาสตร์ ก็จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ได้ดีขึ้น ดังคำที่ว่า สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น...” (“พระราชนิพนธ์คำนำ,” อีสานเหนือ (นครนายก: กปศ.สกศ.รร.จปร., ๒๕๓๒), หน้า ก.)

“...การได้ออกไปเห็นพื้นที่หลาย ๆ แห่ง จะเป็นการเพิ่มประสบการณ์ชีวิต แต่ถ้าเราขาดความสังเกต ขาดความรู้ข้อมูลพื้นฐาน และไม่ได้ใช้เวลาพิจารณาวิเคราะห์แล้ว ก็จะได้รับประโยชน์น้อยกว่าที่ควร...” (“พระราชนิพนธ์คำนำ,” สามนคร น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ (นครนายก: กปศ.สกศ.รร.จปร., ๒๕๓๓), หน้า ก.)

“...ดูการทำมาหาเลี้ยงชีพของคนในพื้นที่ มีทั้งที่อาศัยความรู้ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณครั้งปู่ย่าตายาย และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ทั้งด้านการเกษตร ด้านการชลประทาน ความเป็นอยู่ของประชาชน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อมีวัฒนธรรมหรือเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและต่อสภาพสังคม การปรับตัวของคนในพื้นที่ การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐทุก ๆ หน่วย และภาคเอกชนในพื้นที่ ที่จะทำให้เกิดใหม่ก่อนผลเสียต่อพื้นที่ สืบต่อไปในอนาคตให้น้อยที่สุด...” (“พระราชนิพนธ์คำนำ,” ทักษิณฝั่งทะเลตะวันออก (นครนายก: กปศ.สกศ.รร.จปร., ๒๕๓๓), หน้า ก.)

“...ในการเดินทางครั้งนี้... สำคัญที่สุด เราจะได้เห็นความสืบเนื่องที่ต่อกันเป็นลูกโซ่ จากอดีตมาถึงปัจจุบัน ส่งผลไปถึงอนาคตอันไกลต่อ ๆ ไป...” (“พระราชนิพนธ์คำนำ,” *บูรพาพิติย* (นครนายก: กปศ.สกศ.รร.จปร., ๒๕๓๓), หน้า ก.)

ทูลกระหม่อมอาจารย์ไม่เพียงแต่ทรงถ่ายทอดความรู้จากตำราหรือข้อมูลข่าวสาร ที่ทรงประมวลเองเท่านั้น พระองค์ยังทรงถ่ายทอดประสบการณ์ที่หลากหลาย แก่ นนร. โดยเฉพาะประสบการณ์ที่ทรงได้จากการเดินทางและการทรงงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ พระประสบการณ์จากการทรงงานในประเทศที่ทรงนำมาสอน นนร. ตั้งแต่ทรงเริ่มรับราชการ ณ รร.จปร. จนถึงปัจจุบัน คือ การทรงงานด้านการพัฒนา ส่วนการทรงงานในต่างประเทศที่สำคัญที่สุดที่ทรงนำมาถ่ายทอดให้แก่ นนร. ในช่วง หลายทศวรรษที่ผ่านมาคือเรื่องเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตลอด ๔ ทศวรรษ ทูลกระหม่อมอาจารย์ทรงทุ่มเทถ่ายทอดความรู้โดยตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของข้อเท็จจริงที่ทันสมัยและเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม แก่ นนร. รุ่นแล้วรุ่นเล่า ด้วยความเอาพระราชนุหทัยใส่อย่างต่อเนื่อง ทรงสร้างแรงบันดาลใจ ให้ นนร. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละทุ่มเท ณ วันที่ทรงมีพระชนมายุ ๖๖ พรรษา ทูลกระหม่อมอาจารย์ของ นนร. ยังคงทรงงานหนักเพื่อประชาชนและประเทศไทย ทรงเป็น “ครูต้นแบบ” และ “แม่แบบ” ที่ดีที่สุด “ในทุกด้าน” แก่ศิษย์ทุกคน ที่จะ เจริญรอยตามรอยพระบาท จรรโลงและสืบสานจิตวิญญาณการถ่ายทอดความรู้ ของพระองค์ ตลอดจนเผยแพร่พระจริยวัตรอันงดงาม ให้ดำรงอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไป

CRMA

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

เสนาบดีกรม

ดาวเด่น.. ในต่างแดน

ผู้อ่านทุกท่าน นิตยสารเสนาศึกษาเล่มนี้มีเรื่องที่น่าสนใจที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กองทัพบก และประเทศไทย เป็นอย่างยิ่ง เรื่องที่น่าสนใจที่ว่านี้ก็คือ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ที่ผ่านมาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้รับหนังสือจาก กรมยุทธศึกษาทหารบก แจ้งให้ทราบว่า สน.ผชท.ทหาร (กองทัพบก) ไทย/วอชิงตัน ได้รับหนังสือชมเชยการศึกษาของนักเรียนนายร้อย ที่ได้รับทุน

กองทัพบกไปศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี ณ โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา (United State Military Academy (USMA)) เมือง West Point มลรัฐ New York ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 2 นาย คือ นักเรียนนายร้อย เดชาธร สุวรรณศิริ และ นักเรียนนายร้อย วีรชัย เสงี่ยมไพศาลกิจ เรามาทำความรู้จักกับน้อง ๆ กันครับ

น้องคนแรกที่ได้รับคำชมเชย
นักเรียนนายร้อย เดชาธร สุวรรณศิริ
ชื่อเล่น ดล

เกิดเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2540
 บิดาชื่อ นายชินกฤต สุวรรณศิริ
 มารดาชื่อ นางปสุตา สุวรรณศิริ
 ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ 345/172 หมู่ที่ 5 หมู่บ้าน
 กาญจนกันนก 20 ซอย 8 ตำบลสันทรายน้อย อำเภอสันทราย
 จังหวัดเชียงใหม่

เป็นนักเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ 57 นักเรียนนายร้อย
 รุ่นที่ 68 (ตท.57/จปร.68) เดินทางไปศึกษา ณ
 โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่
 8 มิถุนายน 2559 ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4
 ได้รับคำชมเชยจาก พันเอก ดร. Karl Meyer
 ศาสตราจารย์และคณบดี คณะวิศวกรรมโยธาและ
 วิศวกรรมเครื่องกล โรงเรียนนายร้อย สหรัฐอเมริกา
 ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชา CE483 (Design of
 Reinforced Concrete Structures) และเป็นอาจารย์
 ที่ปรึกษาในโครงการออกแบบมีชื่อโครงการว่า
 "The Concrete Canoe" ซึ่งนักเรียนนายร้อย เดชาธรฯ
 ได้เกรด A+ ทั้งสองวิชา

 DEPARTMENT OF THE ARMY
 UNITED STATES MILITARY ACADEMY
 Department of Civil and Mechanical Engineering
 West Point, New York 10996

 December 11, 2020

 COL Yanyong Innanchai, Ph. D.
 Assistant Defense & Military Attaché
 1024 Wisconsin Ave. NW, Suite 301
 Washington, DC 20007

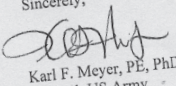
Dear COL Innanchai,

What a pleasure it was to have Decathon (Don) Suwanakeree in two of my courses this semester! I was fortunate to be his instructor for CE483, Design of Reinforced Concrete Structures, and an advisor for his Senior Capstone Design Project, "The Concrete Canoe." Both CE483 and "The Concrete Canoe" are some of the more challenging academic endeavors in the Civil Engineering Program and Don achieved excellence finishing both with an A+ grade!

Don clearly possesses the intellect and discipline to make a great Army officer. I enjoyed opportunities to talk with him one-on-one and was always impressed with his positive attitude and clear leadership abilities. It is very rewarding to see that West Point attracts such well qualified exchange cadets. I only wish it were possible to have Don return to West Point as an instructor later in his career.

Don has told me that his parents don't speak English. I would sincerely appreciate you passing on these comments to them. They should be very proud of Don's accomplishments.

I wish you and your family a wonderful and healthy holiday season.

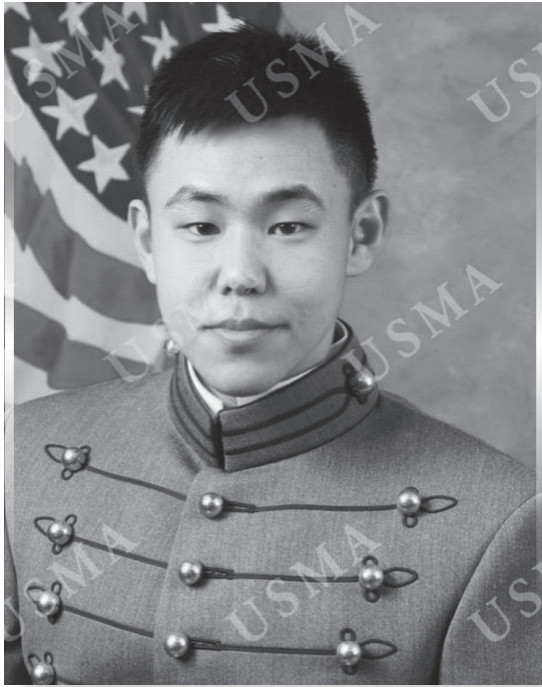
Sincerely,

 Karl F. Meyer, PE, PhD, F.ACI
 Colonel, US Army
 Professor and Head

โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา
 West Point, นิวยอร์ก
 11 ธันวาคม 2020

 เรียน พันเอก ยานยง อินนชัย

 ผมรู้สึกยินดีที่มี นบว. เศรษฐา สุวรรณเกตุ เข้าร่วมเรียน 2 วิชาของผมในปีการศึกษาที่ผ่านมาในฐานะอาจารย์ผู้สอนในวิชา CE483 (Design of Reinforced Concrete Structures) และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในโครงการออกแบบสำหรับสาขาวิศวกรรมโยธา และ นบว. เศรษฐา ไมเกศ อา โนน้อยวิธา

 นบว. เศรษฐา มีสติปัญญาและระเบียบวินัยที่ช่วยให้เขาเป็นสมาชิกที่โดดเด่นของห้องเรียน ผมชอบที่จะสอนเขาในฐานะผู้สืบทอดที่จบในหลักสูตรที่เป็นนวัตกรรมมีลักษณะผู้นำที่เด่นชัด และรู้สึกดีที่ได้เรียนนายร้อย West Point มี นบว. แลกลีอันที่มีคุณสมบัติที่เยี่ยมยอดนี้ และผมมีความหวังว่า นบว. เศรษฐา จะสามารถกลับมาเป็นอาจารย์ที่ West Point ได้ในอนาคต

 นบว. เศรษฐา แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของเขาในวิชาชีพ และหวังว่าคุณจะร่วมส่งต่อความมุ่งมั่นนี้ให้บุตรชายของคุณหรือลูกพี่ลูกน้องของคุณในอนาคต นบว. เศรษฐา

 ด้วยความเคารพ
 พ.ต.ท. Karl Meyer
 ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์
 คณะวิศวกรรมโยธาและวิศวกรรมเครื่องกล
 โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา

หนังสือชมเชยจาก พันเอก ดร. Karl Meyer
 ศาสตราจารย์และกณบดี คณะวิศวกรรมโยธาและ
 วิศวกรรมเครื่องกล โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา

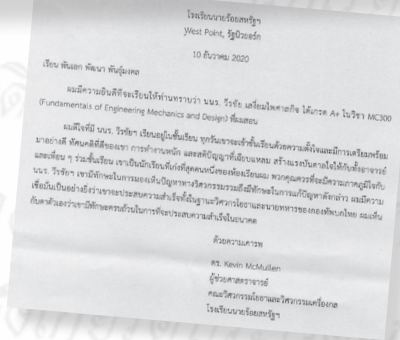
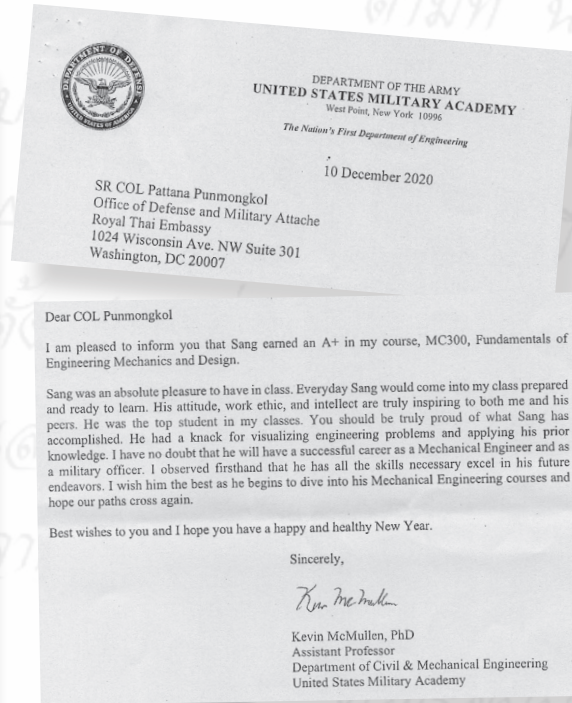
น้องคนที่สองที่ได้รับคำชมเชย
นักเรียนนายร้อย วีรชัย เสงี่ยมไพศาลกิจ
ชื่อเล่น อู๋

เกิดเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2542
บิดาชื่อ นายศุภชัย เสงี่ยมไพศาลกิจ
มารดาชื่อ นางวัน ประกิจชัย
ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ 116/325 หมู่ 11 ตำบลบางรักพัฒนา
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

เป็นนักเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ 59 นักเรียนนายร้อย
รุ่นที่ 70 (ตท. 59/จปร.70) เดินทางไปศึกษา ณ โรงเรียน
นายร้อยสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2561
ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ได้รับคำชมเชยจากผู้สอน
2 ท่าน ได้แก่ ดร. Kevin McMullen ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะวิศวกรรมโยธาและวิศวกรรมเครื่องกล โรงเรียน
นายร้อยสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชา
MC300 (Fundamentals of Engineering Mechanics
and Design) ซึ่งนักเรียนนายร้อย วีรชัยฯ ได้เกรด A+
[และวิชา Multivariable Calculus ได้คะแนนเต็มหรือ
เกือบเต็มในทุกครั้งที่มีการทดสอบในห้องเรียน ซึ่งสอนโดย
ร้อยเอก Shane Smith ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตร
คณะคณิตศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา] และ

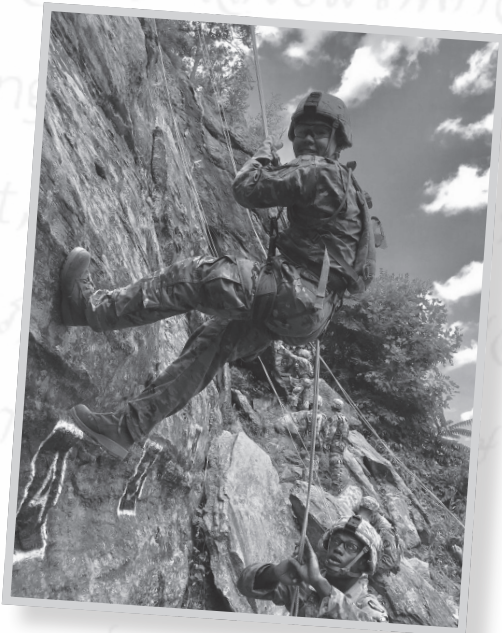
เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

หนังสือชมเชยจาก ดร. Kevin McMullen ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะวิศวกรรมโยธาและวิศวกรรมเครื่องกล
โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา

ร้อยเอก Shane Smith ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตร
คณะคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในวิชา
Multivariable Calculus ที่นักเรียนนายร้อย วีรชัยฯ ได้
คะแนนสูงสุดทุกครั้งที่มีการทดสอบ

16 December 2020

SR COL Pattana Punmongkol
Office of Defense and Military Attaché
Royal Thai Embassy
1024 Wisconsin Ave Nw Ste 301
Washington Dc 20007

SR COL Pattana Punmongkol,

Greetings from the United States Military Academy at West Point!

In July 2016, while stationed in South Korea, I had the unique pleasure of visiting Thailand on vacation. I fell in love with her beautiful culture and impressive landscape. Fast forward to August 2020 at the United States Military Academy at West Point, I had the distinct pleasure of being CDT Weerachai Sangjumpsaisankij's (referred to as "Sang" during class by his instructors and peers alike) Multivariable Calculus instructor.

Cadet Sangjumpsaisankij is an outstanding cadet and was selected as one of two top performers, "Top Guns," in Multivariable Calculus this semester. Amid many coronavirus precautions academy leadership implemented this semester to ensure the health and safety across West Point, he stayed the course. Sang scored perfect, or nearly perfect marks on every major assessment. While other cadets saw the different classroom environment as a potential excuse, Cadet Sangjumpsaisankij's desire to learn and achieve excellence was truly extraordinary.

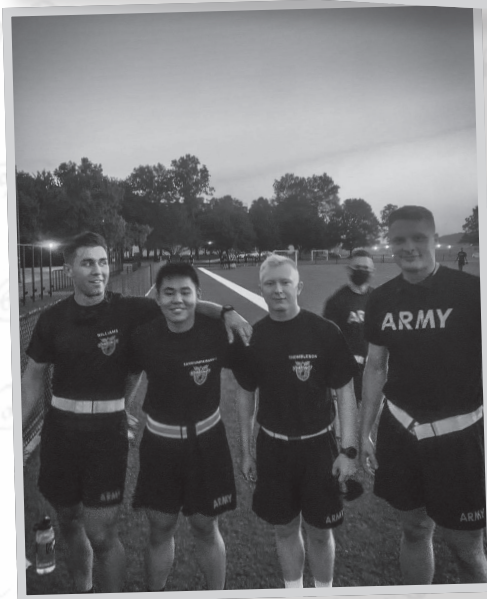
International cadets at West Point are vital to the success of the future officer development. Relationships and interpersonal skills fostered here at West Point will pay huge dividends throughout their careers. Please continue sending CDT Weerachai Sangjumpsaisankij caliber cadets to West Point. I know he and others like him will continue to have a remarkable impact on West Point and their home countries they will soon serve.

Thank you for your time!

Shane K. Smith
Shane K. Smith
CPT, EN
Assistant Course Director
MA205 Multivariable Calculus
D/MATH, USMA, West Point, NY
Shane.K.Smith@westpoint.edu

และ หนังสือชมเชยจาก ร้อยเอก Shane Smith
ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตร คณะคณิตศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยสหรัฐอเมริกา

โรงเรียนนายร้อยสหรัฐฯ
West Point, รัฐนิวยอร์ก
16 ธันวาคม 2020

เรียน พันเอก Pattana Punmongkol

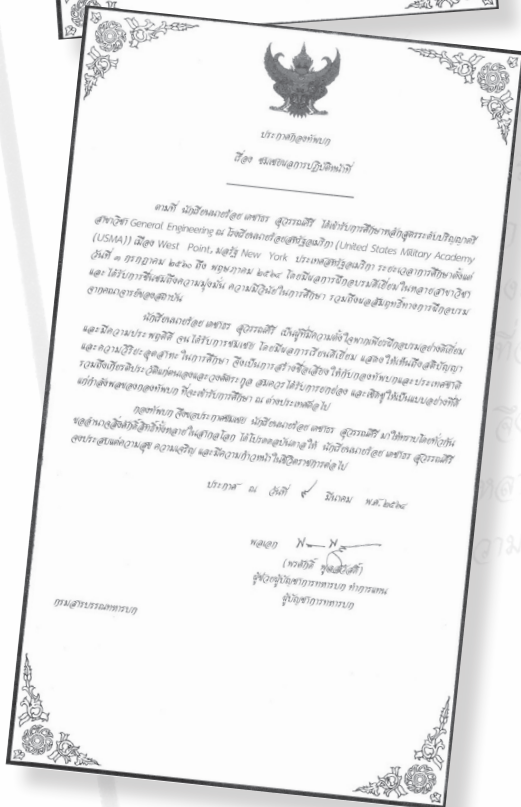
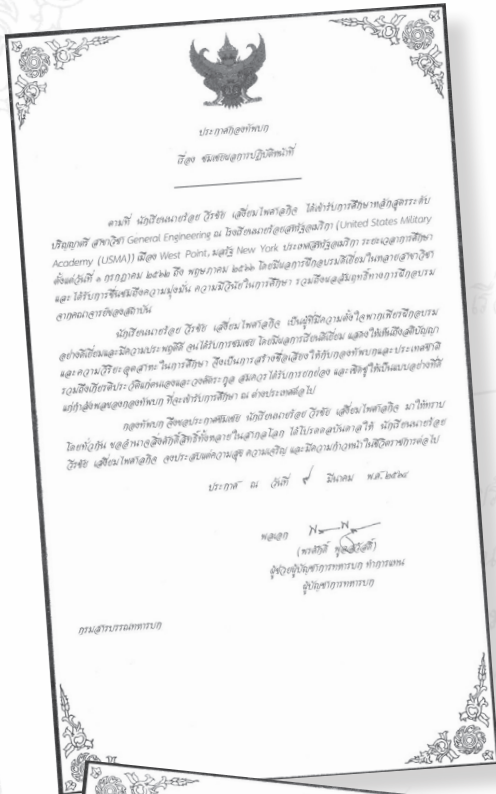
ในปีการศึกษาปี ๒๐๑๖ ขณะประจำอยู่ที่เกาหลีใต้ คุณ น.ร. วีระชัย แซ่สมไพศาลกิจ ในวิชา Multivariable Calculus โดย น.ร. วีระชัย แซ่สมไพศาลกิจ มีความโดดเด่นและเป็นหนึ่งใน น.ร. สองนายที่ได้คะแนนสูงสุดในวิชาที่ ซึ่งเรามักจะเรียกนักเรียนเหล่านี้ว่า "Top Guns"

ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการในการป้องกันการระบาดของ COVID-19 ใน West Point ซึ่งทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคสำหรับ น.ร. วีระชัย ซึ่งทำให้เขาได้คะแนนเต็มหรือเกือบเต็มในทุกการทดสอบในห้องเรียน ในขณะที่เพื่อนร่วมชั้นของเขาใช้อุปกรณ์การเรียนเป็นข้ออ้างในการศึกษา แต่ น.ร. วีระชัย ยังสามารถเรียนรู้และประสบความสำเร็จได้อย่างยอดเยี่ยม

นักเรียนต่างชาติใน West Point มีความสำคัญต่อการพัฒนาทหารของเรา ความสัมพันธ์ที่ปลูกฝังขึ้นระหว่างนักเรียนที่นี้จะช่วยนายทหารเหล่านี้ในการรับราชการในอนาคต เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประเทศไทยจะส่ง น.ร. ที่มีความสามารถเช่นเดียวกับ น.ร. วีระชัย มาเรียนที่ West Point ต่อไปเรื่อย ๆ ผมเชื่อว่า น.ร. วีระชัย รวมถึง น.ร. คนอื่น ๆ ที่เหมือนกับเขาจะสามารถสร้างคุณประโยชน์มากมาย ทั้งที่ West Point รวมถึงในปะเทศของตนหลังจากที่จบการศึกษาแล้ว

ด้วยความเคารพ

ร.อ. Shane Smith
ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตร
คณะคณิตศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยสหรัฐฯ

ประกาศชมเชยจาก กองทัพบก

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ประกาศกองทัพบก
เรื่อง ชมเชยผลการปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่า จากกรณีที่ นักเรียนนายร้อย ทั้ง 2 นาย ได้รับคำชื่นชมดังกล่าวนี้ นำมาซึ่งชื่อเสียงให้กับโรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า กองทัพบก และประเทศชาติ ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับนักเรียนนายร้อย ทนกองทัพบกรุ่นต่อ ๆ ไปที่จะต้องเข้ารับการศึกษา ณ ต่างประเทศ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการได้รับคำชมเชย ของ นักเรียนนายร้อยทั้ง 2 นายนี้ จะเป็นแรงบันดาลใจ ให้กับนักเรียนนายร้อยทุกนายที่ได้รับทนกองทัพบก ไปศึกษา ณ สถาบันการศึกษาทางทหารในต่างประเทศ ทุกประเทศ ที่กำลังศึกษาอยู่ ให้มีความตั้งใจในการศึกษา และนำคำชื่นชมมาสู่ประเทศไทย รวมถึงนักเรียนนายร้อย ที่กำลังจะเดินทางไปศึกษาต่อในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป

สุดท้ายนี้ นิตยสารเสนาศึกษาขอแสดงความชื่นชม ทั้ง 2 นาย รวมถึงแสดงความยินดีกับผู้ปกครองทุกท่าน ที่ได้เป็นแบบอย่างให้กับน้อง ๆ จนได้รับคำชมเชย ในครั้งนี้ และขอเป็นกำลังใจให้กับ นักเรียนนายร้อย ที่กำลังศึกษาอยู่ทุกนาย

CRMA

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
พลเอก (พรลภี ฟู่อรรถสิทธิ์)
ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก ทำการแทน
ผู้บัญชาการทหารบก

วันและเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 ซึ่งทั่วโลกมีปัญหาเดียวกันแทบทุกประเทศ คือ การระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 จนถึงปัจจุบัน คือวันที่ผู้เขียนกำลังเขียนหนังสือฉบับนี้ หรือจะเป็นวันที่ผู้อ่านกำลังอ่านเรื่องราวนี้ก็อยู่ก็ตาม โรคระบาด ยังคงกระจายและมีผู้ป่วย – ผู้เสียชีวิต เพิ่มขึ้นทุกวัน เชื้อไวรัสพันธุ์ใหม่นี้ทำอันตรายและก่อปัญหาให้แก่มวลมนุษยชาติมากมายเหลือเกิน

ผู้คนทุกคนล้วนมีความทุกข์ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในสายงานสาธารณสุขเหน็ดเหนื่อยแทบจะขาดใจ แรก ๆ ผู้คนรักตัวกลัวตายก็ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี แต่ ณ วันนี้ความร่วมแรง ร่วมใจ สูญหายไป จากสังคมมาก บางคนและหลายคนมีความคิดว่าตัวเองเขาเองแข็งแรง ไม่มีวันจะเจ็บป่วยด้วยเชื้อโรคพันธุ์ใหม่นี้ มั่นใจมากจริง ๆ แต่เจ้าเชื้อโรคพันธุ์ใหม่มันก็มีฤทธิ์เดชสูงอยู่มากเอากार คนที่ไปรับเชื้อมา ไม่เจ็บป่วยก็มาก แต่มันไม่ได้หยุดแค่คนคนนั้น มันแพร่กระจายต่อไปอย่างรวดเร็ว เช่น ลูกชาย ไปเที่ยวผับ กินเหล้า เฮฮา นำเชื้อโรคกลับบ้านส่งต่อให้ พ่อ แม่ บังเกิดเกล้า ป่วย ตาย กันไปหลายรายแล้ว ขาวนี้เราทุกคนก็รู้้อยู่

สำหรับผู้เขียนมองเห็นสัจธรรมตามแนวพุทธศาสนา หลายแง่มุม แง่แรกแง่ใหญ่มาก ก็มองไปที่ผู้คนในประเทศที่ยิ่งใหญ่ มีทุกสิ่งทุกอย่างเหนือกว่าประเทศอื่น ๆ ในโลกใบนี้ ผู้คนในประเทศที่ยิ่งใหญ่นั้น มีเสรีภาพ มีสิทธิบุคคลสูงล้ำฟ้า คำพูดที่พวกเขาแสดงให้ชาวโลก ได้รับรู้คือ ไม่มีการบังคับให้มีการป้องกันโดยการสวมหน้ากากอนามัย รัฐไม่มีสิทธิที่จะมาบังคับพลเมืองในเรื่องนี้ แม้แต่ผู้นำประเทศก็คิดอย่างนั้น มีหน้าซ้ำ ยังมีความคิดที่สูงส่งว่า ในจำนวนผู้คน 100 คน ถ้ามีคนป่วย 5 คน คนป่วยทั้ง 5 คนนั้นต้องสวมหน้ากาก และปฏิบัติตนไม่ให้เป็นผู้แพร่เชื้อโรค มันไม่ถูกต้องเลยที่จะบังคับให้คน 95 คน ที่มีสุขภาพดีต้องสวมหน้ากากอนามัย ต้องปฏิบัติตนในระบบป้องกันทางสาธารณสุขต่าง ๆ ในวิธีการป้องกันการระบาดของโลก ผลที่ปรากฏก็เห็นได้ว่าผู้คนในประเทศที่มีสิทธิเสรีภาพสูงส่งนั้น ล้มตายมากที่สุด มีคนติดเชื้อมากที่สุด นับเป็นแง่คิดในหัวข้อชาวพุทธคือ “ความหลง” “ความประมาท” ชัดเจน

ในประเทศไทยของเรา มีการป้องกันที่ร่วมมือกันดี แต่ก็มีมนุษย์พันธุ์พิเศษบางรายออกมาโจมตีการปฏิบัติของส่วนรวม การหยุดเรียน การปิดสนามบินทำให้ลูกจันบินกลับประเทศไทยไม่ได้ แสดงความเห็นออกมาให้

สาธารณชนเขาได้วิเคราะห์ นิสัย อุปนิสัย ความรู้สึก
นึกคิดของเขาเหล่านั้นได้ง่ายมากขึ้นเด่นชัดจริง ๆ

มีคนใจบุญคิดช่วยเหลือแบ่งปันสิ่งของ อาหาร
ให้แก่คนขาดแคลนยากไร้ แต่ก็ยังมีเปรตที่ยังมีชีวิตอยู่
ไปสูบกิน ขนสิ่งของที่คนใจบุญบริจาคให้ส่วนรวมไป
เป็นของตนในปริมาณที่เกินพอ พฤติกรรมดังเช่นฝูงแร้ง
แย่งกินศพ

ที่เขียนมาอย่างนี้เป็นเรื่องเริ่มต้น ให้เป็นข้อคิด
แก่นักเรียน เพราะเมื่อจบการศึกษาออกมารับราชการแล้ว
ในภารกิจของทหารของชาติต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ
ในเวลาเดียวกัน การทำงานของทหารไม่มีค่าขึ้นชมจาก
ผู้รับมากนักทั้ง ๆ ที่เราเป็นผู้ให้ และในโอกาสที่จะเป็นผู้รับ
ส่วนใหญ่มักจะได้รับความเฉยเมย ความดูหมิ่นดูแคลน
มากกว่าการขอบอกขอบใจ เรื่องนี้ตั้งหลักไว้ตั้งแต่ก่อน
จบทุกงานได้เลย

ที่พูดและเขียนอย่างนี้ ก็เพื่อจะบอกให้ตั้งอกตั้งใจ
ไว้เสียตั้งแต่แรกว่าพวกเราจะต้องออกไปทำงานแบบ
ปิดทองหลังพระ จิตใจเราต้องบ่มเพาะไว้ให้หนักแน่น
มันคง ทำงานให้แล้วเสร็จโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน สมัย
ที่ผู้เขียนเป็นนักเรียนนายร้อย บรรดารุ่นพี่ก็ให้ทองโคลง
ที่เขียนไว้บนฝาผนังของสโมสรนักเรียนนายร้อย
จึงจดจำได้จนบัดนี้ก็คือ

“พระเป็นเจ้า และเหล่าทหาร รับการเทิด”

เฉพาะเกิดภัยร้อน ไซ้ก่อนหน้า

เมื่อพันทภัย ได้สิ่งใด ตอบแทนมา

ลิมพระหา เหตุเกลียด เหยียดเสณี

ก็ผู้คนไทยจำนวนไม่น้อย เขาสงสัยเขาไม่เข้าใจจริง ๆ
ว่าประเทศไทยมีทหารเอาไว้ทำไม? เคยดูหนังจีน
กำลังภายใน จดจำคำพูดของอาจารย์ของพระเอก
ซึ่งกล่าวว่า “เสียงนกร้อง เจ้าว่าไพเราะจับใจ

เสียงสิงโตร้องคำราม เจ้าก็หวาดกลัว เสียงสุนัขเห่าหอน
เจ้าเดือดร้อน รำคาญ ถ้าเช่นนั้นเจ้าไม่มีวันเข้าใจ
เหล่ายุทธจักร ได้ถ่องแท้ ออย่าหวังเลยที่สุนัขจะร้องได้
เหมือนเสียงนก ออย่าหวังเลยที่เสือ สิง จะร้องโหยหวน
นำรำคาญ สรรพสิ่งมันเป็นธรรมชาติที่แท้ของมัน
เจ้าต้องดูให้เห็นความจริงข้อนี้ ผู้เขียนดูแล้วรีบจดใส่
สมุดบันทึก แล้วเขียนต่อทำยว่า “อาจารย์แต่ข้าว่า
ธรรมชาติที่แท้ที่อาจารย์ว่ากล่าวนั้น มันใช้กับมนุษย์
ไม่ได้ มนุษย์ร้องได้ทั้งเสียงนก เสียงเสือสิงห์ หรือเห่าหอน
มนุษย์ทำได้ไม่ผิดเพี้ยน” มนุษย์จำพวกที่ว่านี้
ในยุทธจักรมีอยู่มากมาย

มนุษย์อยากได้ก็จะพูดได้เสียงสดใสร่ากับนกน้อย ๆ
ในฤดูฝน แต่ถ้าไม่ชอบใจ ไม่อยากได้ ไม่อยากให้
ก็จะคำรามน่ากลัว แต่สำหรับมนุษย์กวนเมืองทั้งหลาย
เห่าหอนได้ทุกวันไม่ต่างกับสุนัขจรจัดหิวโหย

นักเรียนทุกคน จะต้องเป็นผู้ให้ และเป็นผู้รับ
ที่มีสติปัญญา คิดให้ดีกว่าคนอื่น คิดมาก ๆ ก่อนรับ

กับคนไทยในปัจจุบัน ผู้เขียนคิดว่าคนส่วนใหญ่
ยังมีจิตใจสูง เห็นแก่ส่วนรวมแต่ก็น่าวิตกว่าคนส่วนน้อย
ที่เห็นแก่ตัว ไร้ระเบียบวินัย ความคิดเห็นนอกคอก
มีมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เขาเหล่านั้นถือความคิดของ
ตัวเองเป็นสำคัญ และที่ผู้เขียนเห็นว่าคนเหล่านั้น
แย่มาก ๆ ก็ตรงที่เขาเรื่องนอกบ้านมาอวดอ้าง และ
บังคับ บีบคั้นคนในบ้านให้คิดและทำตามอย่างตน
เขามักพูดว่า คนที่มีความคิดต่าง ควรอยู่ร่วมกันได้
แต่ในความเป็นจริง เขามีได้คิดต่างเท่านั้น เขาทั้ง
พูดแตกต่าง และมีการกระทำที่แตกต่างด้วย มีหน้าซำ
ยังเรียกร้องให้สังคมยอมตามเขา

ป็นรัฐมีค่าใช้จ่ายมาก ต้องใช้จ่ายเพื่อดูแลสุขภาพ
ของพลเมือง ทั้งให้การเยียวยาผู้ที่ขาดรายได้
ทั้งลดค่าใช้จ่าย ไฟฟ้า ประปา ทั้งกระตุ้นให้มีการใช้จ่าย
เช่นการให้ส่วนลดการท่องเที่ยว เงินเหล่านี้ได้มาจาก
ภาษีซึ่งเป็นรายได้หลักของแผ่นดิน ผู้เขียนในฐานะ

ราษฎรที่เสียภาษีคนหนึ่ง ก็ยินดีที่เงินภาษีมีคุณค่า แต่คนหลักเลียงภาษี จะคิดอย่างไรก็สุดปัญญาที่จะหยั่งรู้มีคนพูดว่า คนจนรายได้น้อยไม่ต้องเสียภาษีเลย มันไม่เท่าเทียมกัน แต่เขาผู้พูดคงจะลืมไปว่า คนมีรายได้ น้อยเสียภาษีให้รัฐมากกว่าคนพูดเสียอีก เขาเสียภาษีผ่านให้รัฐทางสลากกินแบ่งที่เขาซื้อแต่ลงงวดเป็นเงินพอสมควร คนถูกรางวัลมีไม่กี่คน คนถูกกินมีมากกว่า ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นการเสียหรือชำระภาษีให้ชาติบ้านเมืองอีกวิธีหนึ่งของผู้คน

ย้อนกลับมาดูตัวเอง นักเรียนสำรวจตัวเองเดี๋ยวนี้ว่า นักเรียนมีความพร้อมหรือไม่ที่จะทำงานอุทิศตนให้ชาติบ้านเมือง เงินเดือนทหารมันไม่ทำให้เราร่ำรวยแต่เรา

พออยู่ได้เป็นปกติสุข ด้วยคำว่าใช้ชีวิตอย่างพอเพียง อย่าฟุ้งเฟ้อ อย่ามุ่งหวังสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจะมาช่วยเหลือคุ้มครอง จงช่วยตัวเอง อย่าประมาท คนเราจะดี จะชั่ว จะทุกข์ยาก จะสุขขสม ก็ด้วยเหตุแห่งการกระทำของตน มีคือความหมายของ สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ ซึ่งแปลได้ว่า คนเราขึ้นอยู่กับกรกระทำ (กรรม) การกระทำล้วนเป็นต้นเหตุของทุกเรื่องราว และส่งผลไปสู่ครอบครัวด้วย (ตามเผ่าพันธุ์) จงคิดและศรัทธาในความบริสุทธิ์ ความดีงาม อยู่ตลอดเวลา เราจะไม่ทำดีเราชี้แจง ก็พออยู่ได้ ขอแต่อย่าทำชั่วก็พอแล้ว

วันนี้ เดือนนี้ ทำอะไรให้คุณพ่อ คุณแม่บ้าง วันนี้ทำอะไรให้ พี่-น้อง บ้าง หรืออยู่ไปแต่ วัน ๆ อะไรก็ช่างเรียนหนังสือก็เรียนไปอย่างนั้น จะไปเอาอะไรมาก เอาแค่ผ่านก็พอ จบแล้วก็จะไปทำตามดวง อย่างนั้นหรือ เวลาเรียนก็หลับ เวลาฝึกก็อู้หลักเลียง เวลาสอบก็คอยลอกเพื่อน แต่พอจบออกมาได้ ยึดดอกเบ่งว่า อาตมา จปร. เว้ย ใครพูดอะไรฉันรู้ไปหมด ใครจะทำอะไร ฉันไม่เข้าทำไปหมด คนเช่นนี้หลุดรอดรู้ จปร. พอมีให้เห็น เป็นน้ำจิ้มในหมู่พวกเรา เอาไว้ด่ามันเล่นแต่คนดี คนเก่ง คนอึดมีเยอะมาก คนพันธุ์อึดตายยาก สร้างผลงานให้บ้านเมืองมีมากมาย แต่เขาไม่พูด ไม่บอกเล่า แต่ชอบนั่งฟังเฉย ๆ หนึ่ง ๆ

วันนี้ ชัดเครื่องหมาย ชัดรองเท้าหรือยัง เครื่องหมายหรือรองเท้า ชัดวันนี้พุงนี้ก็ต้องชัดอีก ฝุ่นใต้เตียงกวาดไปเมื่อวาน วันนี้ก็มีให้กวาดอีก นี่ก็เหมือนกิเลสของเรา เราต้องชัดเกล้าตัวเองทุกวัน ต้องทำเหมือนกับชัดเครื่องหมาย ชัดรองเท้านั้นแหละ และการเรียนในสมัยผู้เขียนนั้น ต้องอ่านหนังสือล่วงหน้าตามตารางสอน เมื่อถึงเวลาเรียนต้องถามอาจารย์ ถ้าไม่ถามก็ต้องเข้าสูการสอบประจำวัน เวลา 5 ปี บ่มเพาะให้นักเรียน นายร้อยช่วยเหลือตัวเอง ช่วยเหลือเพื่อนด้วยการติวเพื่อน บางคนช่วยส่งคำตอบให้เพื่อนในเวลาสอบ

ก็ต้องเจอวลีเด็ดที่ว่า สอบได้เป็นตลก สอบตกเป็นออก เป็นการทำโทษฐานทุจริต ความผิดอีกสถานหนึ่งที่จะไม่มีการยกโทษให้เลยคือ โทษฐานขโมย เดี่ยวนี้เป็นอย่างไรกันก็ไม่ทราบแล้ว

เวลา 5 ปี ในรั้ว จปร. ตอนอยู่รู้สึกว่่านาน เวลาสามสิบกว่าปีในการทำงานรู้สึกว่่าเดียวเดียว ตอนนี่เกษียณอายุมาได้ 15 ปีแล้ว ได้แต่นั่งทบทวนว่า ชีวิตนี้ รร.จปร. สอนอะไรเรามาบ้าง การทำงานให้ชาติบ้านเมือง สามสิบเจ็ดปีของเรา ทำอะไรไปบ้าง คิดแล้วก็ได้แต่หัวเราะ ही ๆ

ชีวิตของคนมีแต่การรับและการให้ จะรับอย่างไร จะให้อย่างไร ในเรื่องเดียวกันกับคนคนเดียวกัน ที่มีต่อผู้อื่นอีกหลายคนก็แตกต่างกันไป กับคนคนหนึ่งให้ได้มาก แต่กับอีกคนหนึ่งให้ไปเพียงเล็กน้อย มันมีความแตกต่างไม่เท่ากันเสมอไป ขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นการเป็นผู้ให้และผู้รับที่ดี ผู้คนจะเคารพนับถือเกรงอกเกรงใจ นักเรียนจะต้องหมั่นสังเกตและทบทวนสติอารมณ์ ของตัวเอง อยู่ให้สม่ำเสมอ ผิดควบคุมจิตใจให้สงบ ไม่แสดงอาการให้ผู้อื่นได้เห็นและรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตัวเอง เลิกคิดถึงประโยชน์ที่ว่า ฉันเป็นคนตรงไปตรงมา คิดอ่านอย่างไรก็พูดก็บอกอย่างนั้น เพราะในความเป็นจริงของโลกของสังคมปัจจุบัน มันเท่ากับ เป็นคนชี้เท้า ยิ่งโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ขึ้นยิ่งต้องเก็บซ่อนความรู้สึก ต้องเก็บซ่อนอารมณ์ให้มิดชิด ถ้าไม่ฝึกเสียตั้งแต่เด็กแก่ตัวจะมีแต่ความยุ่งยาก การปกครองบังคับบัญชาทหาร เป็นการปกครองคนหมู่มาก เราไม่รู้จักจริงๆว่่าที่เราบอกเราสั่งการออกไปนั้น ถึงแม้จะเป็นการชอบด้วยหน้าที่ ถูกต้องตามหลักราชการ และถูกกฎหมายทุกขั้นตอน ก็อย่าหวังได้ว่าลับหลังเราผู้ใต้บังคับบัญชาของเราจะทำตามโดยไม่บิดเบือนไม่บิดพลิ้ว มันเป็นเรื่องที่ควบคุมได้ยากมาก

ในชีวิตข้าราชการทหาร หากเป็นผู้ที่ถือกำเนิดมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ย่อมจะมีชีวิตที่มีความจำเป็นอย่างสูงสุดที่จะต้องเป็นคนประหยัดมัธยัสถ์ รู้เก็บรู้ออมเงินเอาไว้ ในบั้นปลายชีวิตจะพึ่งพาใครไม่ได้ ต้องพึ่งตัวเอง ถึงแม้บางคนจะมีบุตร ธิดา ก็อย่าหวังพึ่งพาเขามากนัก เพราะเขามีภาระในครอบครัวของเขาที่หนักกว่าสมัยก่อน ในอดีตแต่ละครอบครัว มีลูกกัน 3-4 คน เลี้ยงดูส่งเสียจนสำเร็จการศึกษาได้สูงสุดครบทุกคนได้ แต่ปัจจุบันนี้เพียงมีลูกคนเดียว เรียนอยู่ในระดับอนุบาล ชั้นประถม พ่อแม่ต้องใช้จ่ายแทบจะหมดตัว

ถึงเวลานั้นจะได้คิดถึงคำว่า ผู้ให้ และ ผู้รับ แต่ในขั้นแรก เป็นผู้ให้ถึงที่สุดทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อชาติบ้านเมืองยังหนุ่มแน่น ทุ่มเทให้กับชาติบ้านเมืองให้หมดหน้าตัก

ยังหนุ่มแน่น แต่อาจจะมองอะไรไม่เห็นเด่นชัดนัก โดยเฉพาะปัญหาต่างๆ ปัญหาในการดำรงชีวิต ปัญหาในการทำงาน ยังเด็กอยู่สายตามืดมัวยิ่งกว่าคนแก่ ซึ่งคนแก่แทบทุกคน มองเห็นปัญหาต่าง ๆ ได้ทะลุปรุโปร่ง ที่เห็นได้ชัดก็เพราะมีประสบการณ์ ผู้ใหญ่ตักเตือนก็อย่าดื้อดิ่ง ถ้าเขาไม่รัก เขาจะไม่พูดอะไรกับเรา คิดให้ดี ตั้งใจให้ดี ท่านผู้ให้ทุกท่าน ในอนาคตอันใกล้นี้

CRMA

เสนาศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการ ดึงข้อของนักเรียนนายร้อย

นางสาววดี พราหมณ์กระโทก ๑*

1* ผู้ช่วยราชการอาจารย์ กองวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

นายธงทอง ทรงสุภาพ ๒

2อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

*Corresponding Author. E-mail : p_pang28@hotmail.com

ดร.สุระ พราหมณ์กระโทก

วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรปัญญาวិเทศศึกษา

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการดึงข้อ และการกำหนดโปรแกรมการฝึกดึงข้อของนักเรียนนายร้อย (นนร.) โดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ นนร. ผ่านการทดสอบเพื่อเข้าสู่การฝึกศึกษาหลักสูตรทางทหาร เช่น หลักสูตรจู่โจม หลักสูตรขนส่งทางอากาศ และหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การดึงข้อเป็นการทดสอบความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ โดยจำเป็นต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้จำนวนครั้ง

มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งในปัจจุบันถือเป็นปัญหาสำคัญของ นนร. ที่อาจเกิดความเมื่อยล้าต่อระบบประสาทและกล้ามเนื้อหรือร่างกายและจิตใจจากการออกแรงซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องขณะทำการทดสอบ กล่าวคือ ร่างกายไม่สามารถรักษาระดับความสามารถหรือสมรรถนะของการทำงานได้อย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ ครูฝึกและ นนร. จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการดึงข้อ รวมถึงวิธีการกำหนดโปรแกรมในการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการดึงข้อของ นนร. ต่อไป

หลักการกำหนดโปรแกรมการฝึก

การออกกำลังกายของแต่ละคนมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน เช่น บางคนต้องการออกกำลังกายเพื่อลดความอ้วน เพื่อสร้างความแข็งแรง หรือเพื่อพัฒนาความสามารถในการเล่นกีฬา โดยการออกกำลังกายแต่ละแบบนั้น ผู้ออกกำลังกายสามารถกำหนดด้วยตัวเอง ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงของตน ซึ่งร่างกายจะเกิดการพัฒนาตามโปรแกรมการฝึกในแต่ละรูปแบบแตกต่างกัน สำหรับหลักการที่เป็นที่นิยมกันในระดับสากลจะใช้หลักการที่เรียกว่า "FITT"

F = Frequency

หมายถึง ความถี่ในการออกกำลังกาย

I = Intensity

หมายถึง ความหนักในการออกกำลังกาย

T = Time

หมายถึง ระยะเวลาในการออกกำลังกาย

T = Type

หมายถึง ชนิดของการออกกำลังกาย

การออกกำลังกายโดยไม่วางแผนหรือทดสอบสมรรถภาพก่อนจะทำให้ไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาร่างกาย เช่น ไม่รู้ว่าจะทำนานเท่าไร ควบคุมความหนักแค่ไหน ควรออกกำลังกายกี่วันและจะออกกำลังกายรูปแบบไหนดี สิ่งเหล่านี้สามารถวางแผนก่อนได้ด้วยการใช้หลักการ FITT นั้นเอง

บทนำ

การดึงข้อ เป็นการใช้กล้ามเนื้อบริเวณร่างกายส่วนบน (Upper Body) อีกรั้งแกนกลางลำตัว ในการออกแรงดึงเพื่อเอาชนะน้ำหนักของร่างกายขึ้นจากจังหวะเหยียดแขนก่อนที่ นนร. จะเข้ารับการฝึกศึกษาหลักสูตรทางทหาร เช่น หลักสูตรจู่โจม หลักสูตรส่งทางอากาศ และหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกศึกษาของ นนร. จะต้องผ่านการทดสอบการดึงข้อให้ได้จำนวนครั้งที่กำหนด เพื่อให้ นนร. มีสมรรถภาพด้านความแข็งแรง และเพื่อให้ร่างกายมีความพร้อมต่อการเข้าฝึกหลักสูตร ผู้เขียนจึงคำนึงถึงหลักการและเหตุผลของการทดสอบการดึงข้อว่ามีปัจจัยใดที่จะส่งผลต่อความสามารถในการทดสอบดึงข้อ เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติให้ นนร. อย่างเป็นระบบ

วิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อพัฒนา "การดึงข้อ"

การทดสอบการดึงข้อเป็นการทดสอบความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ เป็นการใช้กล้ามเนื้อบริเวณร่างกายส่วนบน (Upper Body) และแกนกลางลำตัว การพัฒนาสมรรถภาพของกล้ามเนื้อส่วนดังกล่าว จะช่วยให้ร่างกายเกิดความเมื่อยล้าขณะทำการทดสอบน้อยลง และส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติได้จำนวนครั้งเพิ่มมากขึ้นซึ่งถือเป็นเหตุผลสำคัญที่ นนร. ควรมีการฝึกสมรรถภาพของกล้ามเนื้อเพื่อพัฒนาการดึงข้อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

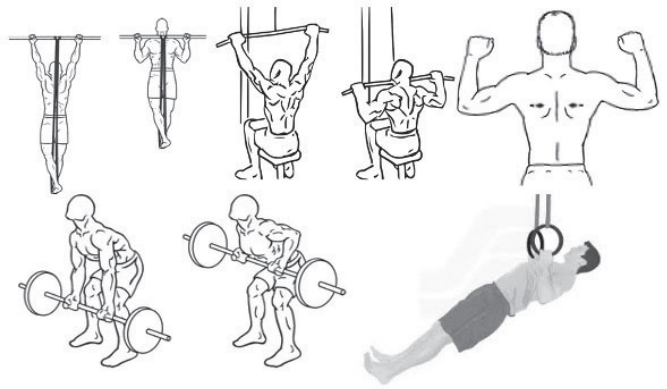
ปัจจัยของความสามารถในการฝึก “การดึงข้อ”

การฝึกสมรรถภาพทางกายควรคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญในการทดสอบนั้น ๆ เพื่อให้การวางแผนการฝึกมีประสิทธิภาพมากที่สุด ควรคำนึงจากปัจจัย ดังนี้

- ความแข็งแรงของร่างกายส่วนบน
- การพัฒนาองค์ประกอบของร่างกาย
- การควบคุมปริมาณอาหาร
- การพัฒนาทางด้านจิตใจ
- การวางแผนการฝึกในระยะยาว
- การพัฒนาร่างกายระบบพลังงานแอโรบิก และแอนแอโรบิก
- โปรแกรมการฝึก

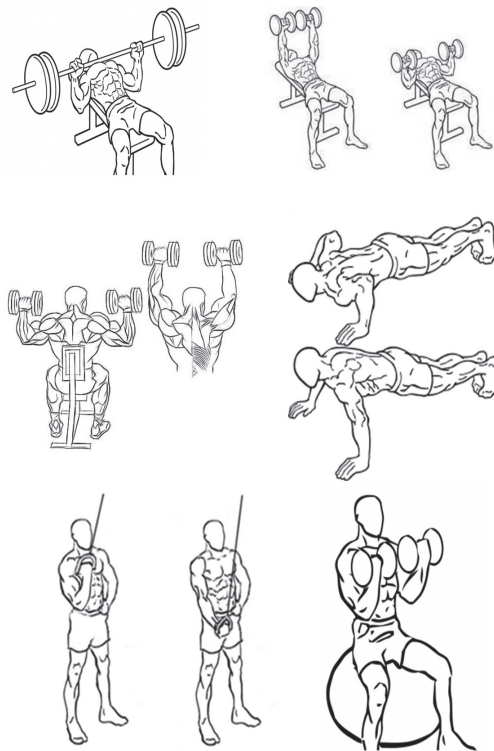
ความแข็งแรงของร่างกายส่วนบน

นร. จะต้องพัฒนาความแข็งแรงของร่างกายส่วนบน เพื่อให้สามารถผ่านการทดสอบการดึงข้อได้ การออกกำลังกายจากการฝึกด้วยน้ำหนักแบบปกติ (Traditional Weight Training Exercise) และการออกกำลังกายจากการฝึกด้วยรูปแบบอื่น ๆ (Non-traditional Weight Training) สามารถช่วยให้นร. เตรียมตัวสำหรับการทดสอบได้ดียิ่งขึ้น การออกกำลังกายในท่าที่มีการใช้กลุ่มกล้ามเนื้อและลักษณะการออกแรงใกล้เคียงกับการดึงข้อ เช่น Banded Pull-Ups, Lat Pull-Down, Bent Over Row, Ring Row และ Scapular Retraction (ภาพที่ ๑) จะสามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพของกล้ามเนื้อเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับการดึงข้อขึ้นได้

ภาพที่ ๑
ทำตัวอย่างในการออกกำลังกายเพื่อฝึก “การดึงข้อ”

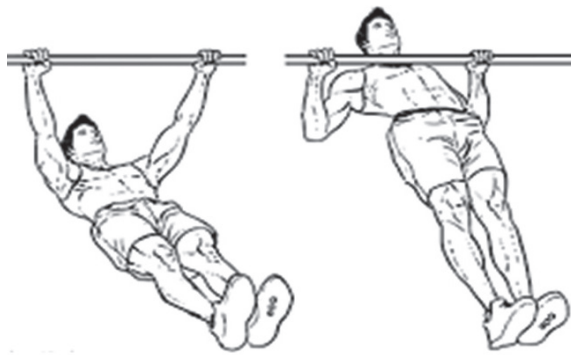
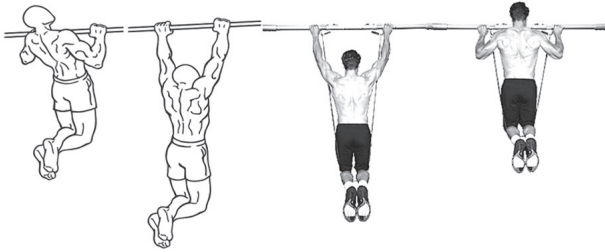
นร. ควรทำการออกกำลังกายในท่า Bench Press, Dumbbell Press, Overhead Press, Push-Up, Biceps Cure และ Triceps Extension (ภาพที่ ๒) เพื่อที่จะพัฒนาความแข็งแรงและความแข็งแรงของร่างกายส่วนบน เพื่อให้มีความสมดุล อีกทั้งควรพัฒนาความแข็งแรงของแกนกลางลำตัวและความแข็งแรงของร่างกายส่วนล่างด้วย

ภาพที่ ๒
ทำตัวอย่างในการออกกำลังกายเพื่อฝึก “การดึงข้อ”

การพัฒนาองค์ประกอบของร่างกาย

องค์ประกอบของร่างกายเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องควบคุมและลดไขมันในร่างกาย เนื่องจากการดึงข้อเป็นการยกน้ำหนักขึ้นทั้งตัว หากมีน้ำหนักที่มากก็จะเป็นอุปสรรคในการดึงข้อ ดังนั้นหาก นนร. มีน้ำหนักหรือไขมันที่เกินเกณฑ์ควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาองค์ประกอบของร่างกาย หรือการควบคุมสมดุลพลังงาน (กิโลแคลอรี) ให้มีน้ำหนักตัวที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดึงข้อ

ภาพที่ ๓
ท่าตัวอย่างในการออกกำลังกายเพื่อฝึก "การดึงข้อ"
ในแบบท่าเฉพาะเจาะจง

นอกจากนี้การฝึกการออกกำลังกายในแบบท่าเฉพาะเจาะจง เช่น Negative Pull-Up, Banded Pull-Up และ Rack Chin-Up เป็นต้น (ภาพที่ ๓) โดยในท่าดังกล่าวสามารถทำการฝึกได้เมื่อร่างกายมีการพัฒนาความแข็งแรงส่วนบนและการพัฒนาในระดับหนึ่งแล้ว อีกทั้งการออกกำลังกายจากการฝึกด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น การไต่บาร์ (Monkey Bars), สนามเด็กเล่น, การปีนหน้าผา หรือการแบกน้ำหนักไต่ข้ามกำแพง เป็นต้น สามารถช่วยเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกได้เป็นอย่างดี และสิ่งที่สำคัญของการฝึกการออกกำลังกาย คือ ควรมีการเพิ่มน้ำหนักของการฝึก และจำนวนครั้งอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เมื่อเวลาผ่านไปตามหลักความก้าวหน้าของการฝึก เพื่อให้ร่างกายมีการพัฒนาความแข็งแรงและอดทนในระยะยาว

การควบคุมปริมาณอาหาร

วิธีง่าย ๆ ในการคำนวณ โดยวิธีการของ Harris Benedict (Lackie, 2010) คำนวณพลังงานขั้นพื้นฐานที่ต้องการในแต่ละวัน (Basal Metabolic Rate : BMR) สำหรับการดำรงชีวิตอยู่ เป็นค่าที่บ่งบอกถึงพลังงานที่น้อยที่สุดที่ร่างกายต้องการใช้ในแต่ละวัน เพื่อให้ระบบต่าง ๆ ในร่างกายสามารถทำงานได้ในขณะที่เราอยู่เฉย ๆ ไม่ได้ทำกิจกรรมอะไร

$$\text{BMR (ชาย)} = 66 + (13.7 \times \text{น้ำหนักตัว (กิโลกรัม)}) + (5 \times \text{ส่วนสูง (เซนติเมตร)}) - (6.8 \times \text{อายุ})$$

เมื่อคำนวณพลังงานขั้นพื้นฐานที่ต้องการในแต่ละวันแล้ว ควร “คำนวณหาปริมาณพลังงานที่เราใช้ในแต่ละวัน” ด้วย โดยการคำนวณค่าของพลังงานที่เราสามารถใช้ได้หมดในแต่ละวัน ที่เรียกว่า TDEE (Total Daily Energy Expenditure) โดยการนำค่า BMR ที่ได้ไปคูณระดับของกิจกรรมทางกาย ดังนี้

๑. นิ่งทำงานอยู่กับที่ และไม่ได้ออกกำลังกายเลย
หรือน้อยมาก = $BMR \times 1.2$

๒. ออกกำลังกาย/เล่นกีฬาเล็กน้อย ๑-๓ วัน/
สัปดาห์, เดินบ้างเล็กน้อย ทำงานออฟฟิศ
= $BMR \times 1.375$

๓. ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาปานกลาง ๓-๕ วัน/
สัปดาห์, เคลื่อนที่ ตลอดเวลา = $BMR \times 1.55$

๔. ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอย่างหนัก ๖-๗ วัน/
สัปดาห์ = $BMR \times 1.725$

๕. ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอย่างหนัก
หรือเป็นนักกีฬา ทำงานที่ใช้แรงงานมาก
= $BMR \times 1.9$

เมื่อได้คำนวณค่า TDEE แล้ว เราจะได้ทราบถึงปริมาณพลังงานในหน่วยกิโลแคลอรีที่ต้องการ จึงสามารถวางแผนโปรแกรมการฝึกให้มีการใช้พลังงานที่สมดุลกับภาวะโภชนาการ โดยนำไปจัดโปรแกรมการรับประทานอาหารให้สอดคล้องกับเป้าหมายต่อไป

หากผู้ฝึกทำการลดปริมาณพลังงานจากอาหารให้น้อยกว่าค่า TDEE ประมาณ ๕๕๐ กิโลแคลอรีต่อวัน จะส่งผลให้มีปริมาณไขมันในร่างกายลดลงประมาณ ๐.๕ กิโลกรัมต่อสัปดาห์ ในการลดน้ำหนักหากมีน้ำหนักที่เกินมาก สามารถลดน้ำหนักได้เร็วขึ้นจากการควบคุมพลังงาน แต่หากผู้ที่มีไขมันน้อยอยู่แล้วควรลดน้ำหนักให้ช้าลงเพื่อป้องกันการสูญเสียกล้ามเนื้อ

โปรตีน สารอาหารเพื่อช่วยซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ ควรบริโภคโปรตีนประมาณ ๑.๕ กรัม ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม แหล่งโปรตีนที่ดี ได้แก่ ออกไก่ไม่ติดมัน ปลาแซลมอน เนื้อไม่ติดมัน ไข่ขาว ซึ่งการได้รับโปรตีนที่เพียงพอจะทำให้ร่างกายมีส่วนสร้างกล้ามเนื้อใหม่ และยังช่วยฟื้นตัวจากการออกกำลังกายได้อย่างรวดเร็ว และรักษาอาการอักเสบให้เหลือน้อยที่สุด ควรงดเว้นอาหารแปรรูปและอาหารจานด่วน

อย่างไรก็ตามควรมีการบันทึกและติดตามปริมาณพลังงานจากการบริโภค กำหนดการลดน้ำหนักในอัตราที่เหมาะสม เช่น ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของน้ำหนักตัวต่อสัปดาห์ เพื่อลดไขมันในร่างกายและน้ำหนักที่ไม่จำเป็น จะช่วยให้การทดสอบการดึงข้อง่ายขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

การพัฒนาทางด้านจิตใจ

นอกจากการฝึกทางร่างกายควรฝึกทางด้านจิตใจ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ การทดสอบการดึงข้อนั้นผู้ทดสอบจะต้องเชื่อว่า สามารถดึงข้อขึ้นได้อย่างง่ายดาย โดยการฝึกทางด้านจิตใจด้วยวิธีการฝึกจินตภาพ

จินตภาพ คือ การสร้างภาพ หรือย้อนภาพเพื่อสร้างประสบการณ์ให้เกิดขึ้นในใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีการพัฒนาความสามารถทางการกีฬาได้ดียิ่งขึ้น สามารถสร้างความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ช่วยในการควบคุมอารมณ์ ลดความวิตกกังวล ความโกรธ หรือความเจ็บปวด ช่วยในการรวบรวมสมาธิ สร้างความมั่นใจในตนเอง (Silbernagel, Short, & Ross-Stewart, 2007)

การฝึกทางด้านจินตภาพเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านจิตใจ ควรฝึกวันละ ๕-๑๐ นาทีต่อวัน ในสถานที่เงียบ และสิ่งที่สำคัญคือการบอกตัวเองว่า “ฉันทำได้” อยู่เสมอและหมั่นฝึกฝนและทำให้ดีขึ้นในแต่ละวัน

การวางแผนการฝึกในระยะยาว

ในช่วงแรกของการฝึกจะมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของความแข็งแรงและขนาดของกล้ามเนื้อ นนร. ต้องเรียนรู้ที่จะมีการเพิ่มความหนักในการออกกำลังกายในแต่ละสัปดาห์ เช่น เพิ่มน้ำหนักในการฝึกเพื่อพัฒนาความแข็งแรง และเพิ่มจำนวนครั้งในการฝึกเพื่อพัฒนาความอดทนของกล้ามเนื้อ เมื่อเวลาผ่านไปสมรรถภาพจะเกิดการพัฒนาหรือความก้าวหน้าขึ้นในระยะยาว

อย่างไรก็ตามคนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับความพึงพอใจในทันทีที่คิดว่าตนเองจะทำได้ในทันที แต่ความจริงคือการผ่านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย “ดิ่งข้อ” จำเป็นต้องมีการวางแผนระยะยาวและการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

การพัฒนาร่างกายระบบพลังงานแอโรบิกหรือระบบหายใจและไหลเวียนเลือด

ระบบพลังงานแอโรบิก (Aerobic Energy System) หรือระบบหายใจและไหลเวียนเลือด (Cardio-Respiratory) ที่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นจะทำให้ความท้าทายในการออกกำลังกายรวมถึงการทดสอบดิ่งข้อง่ายขึ้น โดยการออกกำลังกายแบบต่อเนื่อง เพื่อให้ร่างกายเกิดการเผาผลาญไขมัน เช่น การว่ายน้ำ การปั่นจักรยาน การวิ่ง เป็นต้น การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาระบบหายใจและไหลเวียนเลือดเป็นการออกกำลังกายที่เน้นการเสริมความแข็งแรงและอดทนของหัวใจและปอดให้สามารถนำออกซิเจนมาใช้ได้มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นอัตราการเต้นของหัวใจ

และความดันโลหิต เช่น การออกกำลังกายที่มีแรงกระแทกต่ำ (ว่ายน้ำ จักรยาน เต้น พายเรือ ฯลฯ) การออกกำลังกายที่มีแรงกระแทกสูง (วิ่ง กระโดดเชือก เต้นแอโรบิก ฯลฯ) การออกกำลังกายดังกล่าวช่วยในการเผาผลาญพลังงาน ช่วยในการลดน้ำหนัก และช่วยในการฟื้นตัวได้อีกด้วย แต่ถ้าหากผู้ฝึกมีน้ำหนักตัวที่น้อยเกินไปควรเพิ่มพลังงานที่ได้รับจากอาหารจนกว่าน้ำหนักตัวจะถึงเกณฑ์ที่เหมาะสม

ระบบหายใจและไหลเวียนเลือดที่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นจะช่วยให้ผู้ฝึกมีความสามารถในการฟื้นตัว (Recovery) จากการฝึกด้วยน้ำหนักที่เข้มข้นได้ดีขึ้น และในระยะยาวการฟื้นตัวที่ดีขึ้นของกล้ามเนื้อและร่างกาย จะช่วยให้การฝึกการดิ่งข้อมีคุณภาพมากขึ้น

โปรแกรมการฝึกเพื่อพัฒนาการทดสอบ “ดิ่งข้อ”

การฝึกเพื่อพัฒนาความแข็งแรงอาจใช้เวลาในการฝึกระหว่าง ๑-๖ เดือน โดยวางแผนการฝึกในแต่ละสัปดาห์ ดังตารางที่ ๑

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑ โปรแกรมการฝึกสมรรถภาพทางกาย “ดิ่งข้อ”

โปรแกรมการฝึก
<p>วันจันทร์ : ฝึกด้วยน้ำหนัก (น้ำหนักมากที่สุดตามจำนวนครั้งที่กำหนด)</p>
<p>Squat ๓ ชุด X ๑๒ ครั้ง Barbell Incline Press ๓ ชุด X ๑๐ ครั้ง Romanian Deadlift ๓ ชุด X ๘ ครั้ง</p>
<p>วันพุธ : ฝึกด้วยน้ำหนัก (น้ำหนักมากที่สุดตามจำนวนครั้งที่กำหนด)</p>
<p>Step Up ๓ ชุด X ๑๐ ครั้ง Dumbbell Overhead Press ๓ ชุด X ๘ ครั้ง Lying Hamstring Curl ๓ ชุด X ๑๐ ครั้ง Lat Pull-Down ๓ ชุด X ๑๕ ครั้ง Back Extension ๓ ชุด X ๑๕ ครั้ง, เกร็งค้างที่ตำแหน่งสูงสุด ๑ วินาที</p>
<p>วันศุกร์ : ดิ่งข้อ ๓ ชุด X จำนวนครั้งที่สามารถทำได้ มากที่สุดในแต่ละชุด</p>
<p>Negative Pull-Up Banded Pull-Up Rack Chin-Up</p>
<p>วันเสาร์ : พัก</p>
<p>วันอังคาร / วันพฤหัสบดี : วิ่ง/ปั่นจักรยาน/ว่ายน้ำ (อัตราการเต้นของหัวใจ: ๖๐-๘๐% ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด, ๔๕-๖๐ นาที)</p>

สูตร

อัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด = ๒๒๐ - อายุ

ยกตัวอย่างเช่น นนร. อายุ ๒๐ ปี

อัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด = ๒๒๐ - ๒๐
= ๒๐๐ ครั้ง/นาที

ถ้าอัตราการเต้นของหัวใจร้อยละ ๖๐-๘๐
ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด

ถ้าอัตราการเต้นของหัวใจร้อยละ ๖๐
= ๒๐๐ X .๖๐
= ๑๒๐ ครั้ง/นาที

ถ้าอัตราการเต้นของหัวใจร้อยละ ๘๐
= ๒๐๐ X .๘๐
= ๑๖๐ ครั้ง/นาที

ดิ่งนั้น

ถ้าอัตราการเต้นของหัวใจร้อยละ ๖๐-๘๐
ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด
จะอยู่ในช่วง ๑๒๐ - ๑๖๐ ครั้ง/นาที

รูปแบบโปรแกรมดังกล่าว ใช้ฝึกเพื่อการพัฒนา
สมรรถภาพทางกายของนักเรียนนายร้อย โดย
มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยสามารถ
พัฒนาและผ่านการประเมินในสถานีการดิ่งข้อ

ภาพที่ ๔
การทดสอบสมรรถภาพทางกาย “การดึงข้อ” ของ นนร.

การทดสอบสมรรถภาพทางกาย “การดึงข้อ”

การดึงข้อ คือ ความแข็งแรงและอดทนของกล้ามเนื้อขณะทำการดึงข้อที่เอาชนะน้ำหนักตัวและทนต่อการทำซ้ำหรือระยะเวลา การทดสอบสมรรถภาพทางกายทำให้ทราบถึงระดับความสามารถแต่ละด้านของบุคคล อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถของร่างกายอีกด้วย การทดสอบสมรรถภาพทางกายมีวิธีการทดสอบและการประเมินผลอ้างอิงตาม คู่มือนักเรียนนายร้อย พ.ศ.๒๕๖๑ “เกณฑ์การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย นนร.”

สรุปและอภิปรายผล

การฝึกเพื่อพัฒนาการดึงข้อของนักเรียนนายร้อย (นนร.) อาศัยหลักการและเหตุผลของการทดสอบการดึงข้อ โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านความแข็งแรงของร่างกายส่วนบน พัฒนาการประกอบของร่างกาย การควบคุมปริมาณอาหาร พัฒนาทางด้านจิตใจ การวางแผนการฝึกในระยะยาว พัฒนาร่างกายระบบพลังงานแอโรบิก ทั้งนี้การพัฒนาสมรรถภาพทางกาย จะเกิดขึ้นได้ ควรมีการกำหนดโปรแกรมวางแผนการพัฒนาการฝึกซ้อมให้ตรงตามเป้าหมายและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อประสิทธิผลที่ต้องการต่อไป

บรรณานุกรม

- Beckham GK, Olmeda JJ, Flores AJ, Echeverry JA, Campos AF, Kim SB (2018) Relationship Between Maximum Pull-up Repetitions and First Repetition Mean Concentric Velocity. J Strength Cond Res.
- Lackie, J. (2010). Harris-Benedict equation. In: Oxford University Press.
- Sanchez-Moreno, M., Pareja-Blanco, F., Diaz-Cueli, D., & Gonzalez-Badillo, J. J. (2016). Determinant factors of pull-up performance in trained athletes. J Sports Med Phys Fitness, 56(7-8), 825-833.
- Silbernagel, M. S., Short, S. E., & Ross-Stewart, L. C. (2007). Athletes' use of exercise imagery during weight training. J Strength Cond Res, 21(4), 1077-1081. doi:10.1519/r-20746.1

เสนาธิการ

ไทย

กับ ยุทธโศภณ มณฑลใหม่ 2021

พลเอก ทรงพล ไพนุพงศ์

หมู่เกาะสแปร์ตลีย์บริเวณทะเลจีนใต้มีแหล่งพลังงาน และแหล่งประมงเส้นทางคมนาคมทางทะเลที่สำคัญของโลก ต่อมากลายเป็นความขัดแย้งในระดับภูมิภาค และขยายตัวเป็นความขัดแย้งในระดับนานาชาติ นำมาสู่การเพิ่มขีดความสามารถทางด้านความมั่นคงของประเทศ.....บทความนี้ การจัดหายุทธโศภณทางทหารใหม่ของกองทัพบกเพื่อทดแทนรุ่นเก่าที่ประจำการมาเป็นเวลานาน และปัญหาด้านส่งกำลังและซ่อมบำรุง

1. กล่าวทั่วไป

กลุ่มประเทศอาเซียนรวม 10 ประเทศ มีการพัฒนาประเทศในหลายด้านจะช่วยให้ขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น แต่หลายประเทศในกลุ่มอาเซียนยังมีความขัดแย้งตามแนวชายแดน ในอดีตมีปฏิบัติทางทหารเกิดขึ้นหลายครั้งแต่สถานการณ์ไม่ได้ขยายตัวมากนัก ความขัดแย้งนี้มีทั้งทั้งบริเวณบนบกและในทะเล แต่ความสำคัญทางด้านการพัฒนาประเทศมีมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้ความขัดแย้งลดระดับลงมา หลายประเทศที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจจึงให้ความสำคัญทางด้านความมั่นคงของประเทศเพิ่มมากขึ้นจึงนำมาสู่การเพิ่มขีดความสามารถทางทหาร

เสนาธิการ เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ทะเลจีนใต้พื้นที่ขนาด 3.5 ล้านตารางกิโลเมตร
(เกาะขนาดเล็กกว่า 250 เกาะ)
เส้นทางคมนาคมที่สำคัญของโลก
เชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิก
มีหมู่เกาะสปรตลีย์ (Spratly) ทะเลจีนใต้
นำมาสู่ความขัดแย้งในภูมิภาคอ้างสิทธิ์ครอบครอง
เป็นพื้นที่ทับซ้อนรวม 6 ประเทศ

2. ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้

ทะเลจีนใต้พื้นที่ขนาด 3.5 ล้านตารางกิโลเมตร (พร้อมด้วยเกาะขนาดเล็กกว่า 250 เกาะ) เส้นทางคมนาคมที่สำคัญของโลกเชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกผ่านทางช่องแคบมะละกาและเส้นทางคมนาคมทางทะเลจากอ่าวไทยสู่ทะเลจีนใต้ สุ่มหาสมุทรใหญ่ มีหมู่เกาะสปรตลีย์ (Spratly) อยู่บริเวณทะเลจีนใต้ นำมาสู่ความขัดแย้งในภูมิภาคที่อ้างสิทธิ์ครอบครองรวม 6 ประเทศ ประกอบด้วย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย บรูไน ไต้หวัน และสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงเป็นพื้นที่ทับซ้อนเกิดขึ้น นำมาสู่ความมั่นคงของทุกประเทศพร้อมทั้งเพิ่มขีดความสามารถทางการทหาร มีการจัดหา ยุทธโศปกรณ์ทางทหารใหม่เข้าประจำการเพื่อทดแทนรุ่นเก่าที่ประจำการมาเป็นเวลานาน และได้ ลำสมัย

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

3. กองทัพอาเซียนกับยุทธโศปกรณ์ทางทหารใหม่

3.1 อินโดนีเซีย

3.1.1 นากาปาซา (KRI Nagapasa 403)

กองทัพเรืออินโดนีเซียประจำการด้วยเรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้าชั้นนากาปาซา (Nagapasa) ที่ต่อจากคู่อูเรือประเทศเกาหลีใต้ ขนาด 1,400 ตัน เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ที่จัดหารวม 3 ลำ เป็นเงิน 1.07 พันล้านเหรียญสหรัฐ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 เรือลำที่สอง (KRI Ardadedali 404) นำเข้าประจำการวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2561 และเรือลำที่สาม (KRI Alugoro 405) อยู่ระหว่างทดสอบทางทะเลและเตรียมนำเข้าประจำการ เมื่อจบโครงการจะประจำการด้วยเรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้ารวม 5 ลำ

การจัดการเรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้าชั้นนากาปาซา (Nagapasa) เพิ่มเติม 3 ลำ เป็นเงิน 1.02 พันล้านเหรียญสหรัฐ เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2563 ต่อขึ้นที่คู่อูเรือเมืองสุราบายา เรือดำน้ำลำแรก ประจำการประมาณ พ.ศ. 2568 เมื่อครบตามโครงการกองทัพเรืออินโดนีเซียประจำการด้วยเรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้ารวม 8 ลำ

เรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้าชั้นนากาปาซา (Nagapasa)
ขนาด 1,400 ตัน จัดหา 3 ลำ ประจำการแล้ว 2 ลำ
ลำที่สาม อยู่ระหว่างทดสอบทางทะเล
ก่อนนำเข้าประจำการ ประจำการรวม 5 ลำ
จัดหาเพิ่มเติมอีก 3 ลำ เมื่อครบตามโครงการกองทัพเรือ
อินโดนีเซียจะประจำการด้วย เรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้ารวม 8 ลำ

3.1.2 สแกนอีเกิ้ล(ScanEagle UAV)

กองทัพเรืออินโดนีเซีย(TNI-AL) จัดหายูเอวี(UAV) รุ่นใหม่แบบสแกนอีเกิ้ล(ScanEagle) รวม 8 ระบบ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 รัับมอบชุดแรก เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 สามารถส่งขึ้นบินได้จากฐานส่งบนพื้นดินและฐานส่งจากเรือรบ น้ำหนัก 22.0 กิโลกรัม ทำการบินได้นาน 24 ชั่วโมง มีตรประเทศจัดหาประจำการพร้อมกัน ประกอบด้วยฟิลิปปินส์ 8 ระบบ, เวียดนาม 6 ระบบ และมาเลเซีย 12 ระบบ ราคาระบบละ 3.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (หนึ่งระบบมี 4 เครื่อง)

ยูเอวี(UAV) สแกนอีเกิ้ล(ScanEagle)
ประเทศอาเซียนจัดหาประจำการ 4 ประเทศ คือ
อินโดนีเซีย 8 ระบบ ฟิลิปปินส์ 8 ระบบ เวียดนาม 6 ระบบ
และมาเลเซีย 12 ระบบ
เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 อยู่ระหว่างการรับมอบ
(ไทยประจำการด้วยยูเอวี แบบฮอร์เมส-450 และซิดอร์ซอร์)

3.2 สิงคโปร์

3.2.1 ไทป์-218เอสจี(Type-218SG)

สิงคโปร์จัดหาเรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้ารุ่นใหม่ ไทป์-218เอสจี(Type-218SG) รวม 2 ลำ ราคา 1.6 พันล้านยูโรปล่อยเรือลงน้ำวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 อยู่ระหว่างทดสอบขีดความสามารถทางทะเลประจำการปลายปี พ.ศ. 2564 จัดหาเพิ่มเติมอีก 2 ลำ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ประจำการปี พ.ศ. 2567 จะมีเรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้าประจำการรวมทั้งสิ้น 4 ลำ

3.2.2 เอฟ-35บี(F-35B Lighting-II)

สิงคโปร์จัดหาเครื่องบินขับไล่แบบเอฟ-35บี (F-35B) รวม 12 เครื่อง เป็นเงิน 2.75 พันล้านเหรียญสหรัฐ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2563 น้ำหนักบินขึ้นสูงสุด 31,751 กิโลกรัม ติดตั้งอาวุธได้ 10 จุด(น้ำหนัก 8,200 กิโลกรัม) เป็นเครื่องบินขับไล่ยุคที่ห้า แบบล่องหน ประการประมาณปี พ.ศ. 2566

3.3 ฟิลิปปินส์

3.3.1 เอฟเอ-50พีเอช(FA-50PH)

เครื่องบินฝึกไอพ่นชนิดสองที่นั่งแบบ เอฟเอ-50พีเอช(FA-50PH) และภารกิจโจมตีเบา รวม 12 เครื่อง ประจำการชุดแรกเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560 ผูกบินที่ 7 ผลิตรจากประเทศเกาหลีใต้ มีกลุ่มประเทศอาเซียนประจำการคือ อินโดนีเซีย 16 เครื่อง(T-50i) และไทย 12 เครื่อง(T-50TH)

3.3.2 เอฟเอฟจี-150 BRP Jose Rizal, FFG-150

เรือฟริเกตจรวดนำวิถีขนาด 2,600 ตัน เรือลำแรก BRP Jose Rizal FF-150 ประจำการ เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 และเรือลำที่สอง BRP Antonio Luna FF-151 ประจำการวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2564 จากคู่อต่อเรือประเทศเกาหลีใต้ เพิ่มขีดความสามารถทางทะเลอยู่ใกล้กับพื้นที่ขัดแย้ง หมู่เกาะสแปรตลีย์(Spratly)

3.4 เวียดนาม

จัดหากรุ่นใหม่แบบถังที-90เอส(T-90S) รวม 64 คัน เป็นเงิน 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 จากประเทศรัสเซีย ปืนลำกล้องเรียบ 125 มิลลิเมตร และพลประจำรถ 3 นาย เป็นรถถังในยุคที่สาม(ปรับปรุง) มีความทันสมัยที่สุดของปัจจุบัน ทดแทนรถถังรุ่นเก่าประจำการมานานแบบ ที-54/55(T-54/55) รวม 850 คัน เป็นรถถังในยุคที่หนึ่ง และที-62(T-62) รวม 70 คัน เป็นรถถังในยุคที่สอง

3.4 มาเลเซีย

มาเลเซียอยู่ติดกับพื้นที่ความขัดแย้ง ได้ต่อเรือ

ฟรีเกตจรวดนำวิถีชั้นมหาราชาลีลา(Maharaja Lela) ขนาด 3,100 ตัน ขนาดยาว 111 เมตรรวม 6 ลำ(เป็นเงิน 2.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ) จากอุตสาหกรรมภายในประเทศ เรือลำแรก KD Maharaja Lela 2501 อยู่ระหว่างทดสอบขีดความสามารถทางทะเล ประจำการปลายปี พ.ศ. 2564 อยู่ระหว่างดำเนินการต่ออีก 5 ลำ

4. ไทยกับยุทโธปกรณ์ทางทหารใหม่

กองทัพไทยประจำการด้วยยุทโธปกรณ์ทางทหารที่ผลิตขึ้นจากยุคสงครามเวียดนาม ส่วนใหญ่จะไม่มีอุปกรณ์พิเศษเพิ่มขีดความสามารถในการรบ ได้ทยอยปลดประจำการจึงจัดหาใหม่ทดแทน

4.1 วีที-4(VT-4/MBT-3000)

กองทัพพบกประจำการรถถังหลักรุ่นใหม่แบบวีที-4(VT-4) ขนาด 52 ตัน ปืนใหญ่ลำกล้องเรียบขนาด 125 มิลลิเมตร และเครื่องยนต์ดีเซลขนาด 1,200 แรงม้า เป็นรถถังหลักรุ่นใหม่เรียกว่ายุคที่สาม(ปรับปรุง) ติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มขีดความสามารถในการรบ(เป็นระบบดิจิทัล) มีความทันสมัยเช่นเดียวกับรถถังหลักรุ่นใหม่ชั้นนำของโลก ประจำการทดแทนรถถังรุ่นเก่าที่ประจำการมาเป็นเวลานาน

รถถังหลักวีที-4(VT-4) ขนาด 52 ตัน
ปืนใหญ่ลำกล้องเรียบขนาด 125 มิลลิเมตร และ
เครื่องยนต์ดีเซลขนาด 1,200 แรงม้า
รถถังหลักรุ่นนี้เรียกว่ายุคที่สาม(ปรับปรุง) ติดตั้ง
อุปกรณ์เพิ่มขีดความสามารถในการรบ(เป็นระบบดิจิทัล)
กำลังพลประจำรถถังจะต้อง
ได้รับการฝึกศึกษาจากโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ

4.2 สไตรเกอร์(M-1126, Stryker, ICV)

รถเกราะล้อยางแบบสไตรเกอร์(Stryker) ชนิด 8x8 ล้อ น้ำหนัก 18.16 ตัน บรรทุกทหาร 11 นาย (ประจำรถ 2 นาย + ทหารราบ 9 นาย) กองทัพบกไทย จัดหารถเกราะสไตรเกอร์(M-1126 Stryker) รวม 37 คัน (สหรัฐอเมริกาให้ 23 คัน รวมรับมอบรวมทั้งสิ้น 60 คัน) ประจำการกองพลทหารราบที่ 11 จังหวัดฉะเชิงเทรา

4.3 วีเอ็น-1(VN-1)

รถเกราะล้อยางแบบวีเอ็น-1(VN-1)ชนิด 8x8 ล้อ น้ำหนัก 15 ตัน ปืนหลักขนาด 30 มิลลิเมตร และ บรรทุกทหาร 13 นาย กองทัพบกจัดหาชุดแรก รวม 38 คัน รับมอบชุดแรกรวม 11 คัน เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ประจำการที่กองพลทหารม้าที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์ และจัดหาชุดที่สอง รวม 34 คัน รับมอบเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2563

รถเกราะล้อยางแบบวีเอ็น-1(VN-1)
ชนิด 8x8 ล้อ น้ำหนัก 15 ตัน ปืนหลักขนาด 30 มิลลิเมตร
และบรรทุกทหาร 13 นาย ประจำการที่กองพลทหารม้าที่ 1
จังหวัดเพชรบูรณ์
ขณะทำการฝึกร่วมกับรถถังประจำปี พ.ศ. 2563

4.4 ไมกาทางดิ่ง(VL MICA)

กองทัพพบกประจำการด้วยจรวดนำวิถีต่อสู้ อากาศยานแบบไมกาทางดิ่ง(VL MICA) หนึ่งต่อยิงบรรจุ ลูกจรวดรวม 4 ลูก ลูกจรวดมีความเร็ว 3 มัค ประจำการ กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน ปี พ.ศ. 2561

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

จรวดนำวิถีต่อสู้อากาศยานแบบโหมกทางตั้ง(VL MICA)
หนึ่งท่อยิงบรรจุจรวดรวม 4 ลูก
น้ำหนัก 112 กิโลกรัม ยาว 3.1 เมตร
เส้นผ่าศูนย์กลาง 160 มิลลิเมตร และความเร็ว 3.0 มัค
ประจำการกองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน ปี พ.ศ. 2561

4.5 กองทัพเรือและกองทัพอากาศ

กองทัพเรือและกองทัพอากาศประจำการด้วยยุทโธปกรณ์ทางทหารรุ่นใหม่มีความทันสมัย มีความสำคัญต่อกองทัพบกในภารกิจทำการยุทธ์ร่วมเป็นปฏิบัติการขนาดใหญ่ที่สมควรจะทราบขีดความสามารถในปฏิบัติการ ในอนาคตอาจจะมีโอกาสจะปฏิบัติการร่วมกัน ที่สำคัญประกอบด้วย

4.5.1 เอฟเอฟจี-471 (HTMS Bhumipol Adulyadej / FFG-471)

เรือฟริเกตจรวดนำวิถี 3,700 ตัน ต่อจากประเทศเกาหลีใต้ชื่อเรือหลวงภูมิพลอดุลยเดช (HTMS Bhumipol Adulyadej / FFG-471) สามารถทำการรบได้ทั้งสามมิติ เชื่อมต่อข้อมูลทางยุทธวิธี (Tactical Data Link) จากเครื่องบินเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศแบบ ซาบ-340 (Saab-340 AEW&C) และ ที่ท้ายเรือมีลานจอด และโรงเก็บเฮลิคอปเตอร์ทางนาวิแบบซีฮอว์ค (Seahawk) 1 เครื่อง ประจำการวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2562 เป็นเรือฟริเกตจรวดนำวิถีทันสมัยที่สุดของกองทัพเรือกลุ่มประเทศอาเซียน

4.5.2 ไทป์ เอส 26 ที (Type S26T)

เรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้าลำแรกของกองทัพเรือ

ขนาด 2,600 ตัน อยู่ระหว่างการต่อจากตู้ต่อเรือสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศไทยมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 3,219 กิโลเมตร เพิ่มขีดความสามารถทางทะเลให้มีความมั่นคงสูงขึ้น (เขตติดต่อกับอ่าวไทยคือทะเลจีนใต้) ประจำปี พ.ศ. 2566

เพื่อบ้านประจำการเรือดำน้ำดีเซลไฟฟ้า 5 ประเทศ คือ สิงคโปร์ (4 ลำ ตามโครงการต่อใหม่ 4 ลำ), มาเลเซีย (2 ลำ), เวียดนาม (6 ลำ), เมียนมาร์ (1 ลำ) อยู่ระหว่างจัดหา 4 ลำ และอินโดนีเซีย (4 ลำ) ตามโครงการ 8 ลำ)

4.5.3 ซาบ-340 เออีดับเบิลยู&ซี (Saab 340 AEW&C)

เครื่องบินเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศแบบ ซาบ-340 รวมอยู่กับโครงการจัดหาเครื่องบินขับไล่แบบกริเพิน (Gripen) ประจำปี 2 เครื่องฐานทัพอากาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นระบบมีความทันสมัยมากใช้ในภารกิจเตือนภัยทางอากาศ รวมทั้งให้ข้อมูลทางยุทธวิธี (Tactical Data Link) ให้กับเรือรบหลวงของกองทัพเรือที่ต่อขึ้นใหม่ เป็นระบบมาตรฐานของกองทัพเรือยุคใหม่

เครื่องบินเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศแบบ ซาบ-340 (Saab 340 AEW) สามารถส่งข้อมูลทางยุทธวิธี (Tactical Data Link) ให้กับเครื่องบินขับไล่แบบกริเพิน (JAS-39 Gripen) และให้กับเรือรบหลวงของกองทัพเรือ เป็นระบบมาตรฐานของกองทัพเรือยุคใหม่ ผู้บังคับหน่วยภาคพื้นดินในยุทธบริวารมีความต้องการข้อมูลทางยุทธวิธีให้ทันต่อเวลาที่จะต้องตัดสินใจปฏิบัติการ

4.6 ความพร้อมรบ

4.6.1 ความพร้อมรบด้านการฝึก

การฝึกตามวงรอบประจำปีของกองทัพบก เป็นการฝึกตามมาตรฐานการฝึกในที่ตั้งหน่วยพร้อมด้วย น้ำมัน(สป.3) และกระสุนทุกชนิด(สป.5) ปืนหลักและ ปืนกลร่วมแกน การเคลื่อนย้ายจากที่ตั้งหน่วยปกติ สู่อสนามฝึก และสนามฝึกทางยุทธวิธี

4.6.2 ความพร้อมรบด้านส่งกำลังและซ่อมบำรุง

ได้รับการซ่อมบำรุงตามมาตรฐาน พร้อมด้วย ระบบอะไหล่ มีโครงการซ่อมบำรุงชั้นโรงงานเมื่อถึง ครั้งทางของการใช้งาน(เพื่อจะยืดอายุการใช้งานไปได้ อีก 15 ปี)

5. บทสรุป

ยุทธโศปกรณ์ทางทหารรุ่นใหม่เพิ่มขีดความสามารถ จากเดิมใช้การควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ประจำอาวุธ แต่เปลี่ยนเป็นอุปกรณ์ทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ มากยิ่งขึ้นในระบบควบคุมการยิง ระบบค้นหาเป้าหมาย ในระยะไกล และระบบสงครามอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งระบบการฝึกตามมาตรฐาน จะต้องมีการ ส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่เป็นมาตรฐาน เพื่อจะให้มี ความพร้อมรบสูงสุดของยุทธโศปกรณ์ทางทหาร เพื่อรองรับภัยคุกคามในอนาคต

บรรณานุกรม

1. The World Defence Almanac 2015.
2. <http://en.wikipedia.org/wiki/VT-4>
3. http://en.wikipedia.org/wiki/Royal_Thai_Air_Force
4. http://en.wikipedia.org/wiki/Royal_Thai_Army
5. http://en.wikipedia.org/wiki/Type_08
6. <http://en.wikipedia.org/wiki/Stryker>
7. http://en.wikipedia.org/wiki/Saab_340_AEW%26C
8. http://en.wikipedia.org/wiki/Royal_Thai_Navy
9. [http://en.wikipedia.org/wiki/MICA_\(missile\)](http://en.wikipedia.org/wiki/MICA_(missile))
10. http://en.wikipedia.org/wiki/Nagapasa-class_submarine

เสนาศึกษา

การเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส ในสถานการณ์สุกัยโควิด-19 ต่อมาตรการลงโทษขึ้นต้นด้วยการใช้ไม้เรียว

พลโท ดร.ทวี แจ่มจำรัส
ข้าราชการบำนาญ

ตามที่รัฐบาลได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน มีผลใช้บังคับในทุกเขตพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา แห่งพระราชกำหนดการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548 ท่านนายกรัฐมนตรีนายพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ออกข้อกำหนด และข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการทั้งหลายภายใต้หลักเกณฑ์เงื่อนไข และเงื่อนไขเวลา ในข้อ 15 ได้กำหนดเรื่องโทษ โดยระบุไว้ว่า ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 แห่งข้อกำหนดนี้ ต้องรับโทษตามมาตรา 18 แห่งพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2544 และอาจมีความผิดตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2554 หรือมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ.2542 แล้วแต่กรณีด้วย และนอกจากนั้น ท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และ

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดบางจังหวัดได้ออกประกาศ จังหวัดขอความร่วมมือประชาชนงดการออกนอกเคสสถาน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2554 ที่ได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อของจังหวัดแล้ว

โทษตาม พรก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 มาตรา 18 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 13 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตาม พรบ. โรคติดต่อ พ.ศ.2554 (แก้ไข พ.ศ.2558 ฉบับที่ 2) มาตรา 52 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามมาตรา 34(3)(4)(7) หรือ (8) หรือมาตรา 40(3)หรือ (4) หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 35 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน

หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ พรบ.ว่าด้วยสินค้าและบริการพ.ศ.2542 มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 29 มาตรา 30 หรือมาตรา 31 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนั้นยังมี พรบ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 เพิ่มอัตราค่าปรับแทนการกักขังจากวันละ 200 บาท เป็น 500 บาท และห้ามกักขังเกินกำหนด 1 ปี เว้นแต่กรณีศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่ 200,000 บาท ขึ้นไป จะสั่งกักขังแทนค่าปรับเกินกว่า 1 ปีได้แต่ไม่เกิน 2 ปี มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ 8 เม.ย.2559 โดยมีมาตรา 30(1) ในกรณีศาลพิพากษาปรับผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่ นิติบุคคล และไม่มีเงินชำระค่าปรับ อาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้

โทษตามที่กล่าวแล้ว สังคมก็คงมีคำถามว่า ถ้ามีผู้กระทำผิดฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวจำนวนมาก เช่น เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ฯลฯ รัฐจะอย่างไร มีที่กักขังหรือเรือนจำพอไหมหรือถ้าผู้ฝ่าฝืนมีฐานะดีมีเงินจ่ายค่าปรับให้รัฐก็จบคดีไป โดยไม่มีมาตรการอื่นใดเพื่อที่จะระงับยับยั้งการกระทำผิดดังกล่าวเสียก่อนบ้างเลยหรืออย่างไร จากข่าวสารทางด้านสื่อมวลชนทราบว่า ประเทศในสังคมประชาธิปไตยที่มีสิทธิเสรีภาพมาก เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี อิตาลี ฯลฯ มีผู้ติดเชื้อโรคนี้ และเสียชีวิตมากพอสมควร ประเทศจีน การปกครองในระบบสังคมนิยมเป็นประเทศแรกที่เมืองอู่ฮั่น (Wuhan) เกิดภัยโควิด-19 รัฐสามารถควบคุมพลเมืองได้ จึงทำให้สถานการณ์เบาบางลง ส่วนในประเทศไทยก็มีการแพร่ระบาดไปเกือบทั่วประเทศแล้ว และมีผู้ฝ่าฝืนข้อห้ามถูกดำเนินคดีพอสมควร หน้าที่รัฐจะต้องใช้มาตรการบังคับลงโทษก่อนที่จะมีการดำเนินคดี ฟ้องร้อง ต้องเสียเวลานานถ้ามีอุทธรณ์ ฎีกา กว่าที่จะเห็นผลควรนำวิธีการลงโทษขั้นต้นที่เคยใช้ในอดีตด้วยการลงโทษทัณฑ์ที่ฝ่าฝืนข้อห้ามโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำต่อร่างกายผู้ฝ่าฝืนด้วยการ “เสียนติ” นำกลับมาใช้ก่อน

ในสถานศึกษาอีกครั้งหนึ่งหรือไม่จากภาพทางสื่อออนไลน์ ก็ได้เห็นเจ้าหน้าที่รัฐในบางประเทศใช้การเสียนติประชาชนที่ฝ่าฝืนข้อห้ามต่าง ๆ โดยจะกระทำทันทีเมื่อเกิดเหตุซึ่งหน้า หรือกระทำในสถานที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่น่าคิด เมื่อสถานการณ์ภัยร้ายโควิด-19 ได้คลี่คลายลงแล้ว

การลงโทษด้วยการเสียนตินั้น กฎหมายตราสามดวง ซึ่งเป็นกฎหมายโบราณสืบย้อนไปได้อย่างน้อยที่สุดในสมัยกรุงศรีอยุธยา แล้วสืบต่อมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมีการชำระกฎหมายดังกล่าวในสมัยรัชกาลที่ 1 บอกถึงขนาดและชนิดของหวายที่ใช้ช็อกด้วยในตำราวิชาอาชญาวิทยา และทัณฑวิทยา ที่ใช้สอนในหลายมหาวิทยาลัยได้กล่าวถึง การลงโทษในสมัยโบราณ โดยมุ่งลงโทษเนื้อตัวร่างกายผู้กระทำความผิด ด้วยวิธีต่าง ๆ ตามลักษณะความหนักเบาของการกระทำ ความผิด เช่น การเสียนหรือโบย (Flogging) เป็นวิธีการลงโทษที่เข้มงวดที่สุดในสมัยโบราณ อุปกณ์ที่ใช้ในการเสียนจะแตกต่างกัน เช่น การเสียนโดยใช้กระบองเสียนโดยใช้ไม้เรียว เสียนโดยใช้แล้หนั่ง เสียนโดยใช้ลวดหนั่ง เป็นต้น

สำหรับการลงโทษของไทยในสมัยโบราณ การเฆี่ยนเป็นที่นิยมใช้กันมากซึ่งการเฆี่ยนคนไทยโบราณเรียกว่าโบยหรือทวน นิยมใช้ในเกือบทุกลักษณะความผิด และยังใช้ควบคู่กับโทษอื่น ๆ ด้วย เช่น การแห่ประจาน การลงโทษจำคุก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ประเทศเหล่านี้ บ้านเมืองสะอาดเรียบร้อย ประชาชนเคารพกฎหมายเคร่งครัด ทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นมาตามลำดับ เพราะประชาชนพลเมืองของประเทศเหล่านั้นให้ความเคารพเชื่อฟังรัฐตั้งแต่องค์เป็นเยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา

สำหรับในประเทศไทย เดิมมีการลงโทษนักเรียนด้วยไม้เรียวมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ได้ยกเลิกไปโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสมัยนั้น กล่าวว่าได้ลงนามในการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ.2515 แล้ว ต่อไปการลงโทษนักเรียนจะใช้หลักความรัก ความเอื้ออาทร ให้คำแนะนำว่าอะไรถูก อะไรผิด มากกว่าการลงโทษด้วยการเฆี่ยนตี ซึ่งการแก้ไขระเบียบดังกล่าวได้กำหนดว่า ต่อไปครูจะลงโทษนักเรียนที่กระทำผิดนั้นจะมี 5 ประการ ด้วยกันคือ 1) ว่ากล่าวตักเตือน 2) ทำกิจกรรม 3) ทำทัณฑ์บน 4) พักการเรียน 5) ให้ออก โทษให้ออกนั้นจะไม่ใช้กับสถานศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน 12 ปี คือระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยในระเบียบปี พ.ศ.2515 กำหนดให้ครูทำโทษนักเรียนด้วยการตีเด็กได้โดยใช้ไม้เรียวขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 0.7 เซนติเมตร และตีไม่เกิน 6 ทีติดต่อกัน

จากข้อมูลออนไลน์ การลงโทษทางกาย (Corporal punishment) เป็นการลงโทษด้วยการเฆี่ยนตีตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อทำให้เกิดความเจ็บปวด ซึ่งอาจใช้ไม้เรียว สายหนังหรือเข็มขัด เช่นการลงโทษเด็กนักเรียนในโรงเรียน หรือแม้แต่ที่บ้าน ซึ่งปัจจุบันหลายประเทศถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนประการหนึ่ง ได้มีข้อมูลในปี ค.ศ.2016 (พ.ศ.2559) การลงโทษทางกายในทุกกรณีรวมทั้งที่บ้าน ใน 51 ประเทศ ที่รัฐห้ามลงโทษทางกาย กับเด็ก และมีจำนวน 33 ประเทศ ที่อนุญาตให้ใช้การลงโทษทางกายได้ เช่น ในกลุ่มประเทศอาเซียน ใกล้เคียงไทย เช่น บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น

ประชาชนบางส่วนเห็นด้วยกับระเบียบดังกล่าว เนื่องจากจะช่วยลดการใช้ความรุนแรงในโรงเรียนลง ทว่า ครู อาจารย์ และผู้ทำงานด้านเด็กหลายท่าน กลับออกมาแสดงความเห็นในทางตรงกันข้ามว่ามาตรการดังกล่าวอาจกลายเป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงรูปแบบใหม่ที่ซับซ้อนกว่าเดิม นักการศึกษาชื่อดังให้ความคิดเห็นว่าเป็นเหมือนดาบสองคม ปัญหาเรื่องนี้จึงไม่ได้อยู่ที่ไม้เรียว แต่อยู่ที่ครู ซึ่งเป็นคนใช้ไม้เรียว การยกเลิกการใช้ไม้เรียว โดยไม่มีมาตรการอื่นมารองรับไม่ได้ทำให้ปัญหาหมดไป แต่ทำให้ปัญหาซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น สังคมไทยมีเด็กที่มีปัญหาหลายระดับ ในเด็กที่เพิ่งเคยทำผิดหรือไม่ใช้เด็กที่มีปัญหาซับซ้อนมากขึ้น ไม้เรียวยังเตือนสติได้

“ไม่เรียวสร้างเด็กได้” ครูบางส่วนยังหนุนให้ลงโทษแบบโบราณ ด้านมุมมองของสื่อมวลชน เมื่อ 22 ม.ค.2563 สื่อสิ่งพิมพ์บางฉบับมีคำถามว่า การทำโทษเด็กยุคใหม่ ยังคงใช้ไม่เรียวทำโทษอยู่หรือไม่ ไม่เรียวหมดความศักดิ์สิทธิ์แล้วจริงหรือไม่ แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนแต่ไม่เรียวกับครูก็ยังเป็นของคู่กัน ที่สังคมมีความเห็นแบ่งเป็นสองฝ่าย ครูเจตนาดี ไม่ได้ตีด้วยอารมณ์ “ครูมีเหตุผลทุกครั้งที่ดีเด็ก เด็กก็มีเหตุผลมาอ้างทุกครั้งที่ถูกตี ถ้าเด็กถูก เด็กทำดี ครูจะตีทำไม เอาจริงถ้าไม่ใช้ไม่เรียวเด็กส่วนใหญ่เรียนไม่จบ จะว่าอะไรไป ครูก็ตกเป็นจำเลยอยู่ดี ลองมาเป็นครูสิจะได้เข้าใจ

ที่โตมาเป็นคนดีได้ทุกวันนี้ก็เพราะถูกตีตอนเป็นเด็กนี่แหละ ไม่เรียวดัดนิสัย” บางท่านอ้างสิทธิมนุษยชนว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยในการใช้ชีวิต การตี นอกจากจะเป็นการสอนให้เด็กใช้ความรุนแรงแล้ว ยังเป็นการละเมิดสิทธิต่อชีวิต หากยังคิดว่า การที่จะเป็นครูจะไปตีใครต่อใครที่เป็นนักเรียนได้ ฝ่ายสนับสนุนกับบอกว่า ไม่เรียวสร้างให้คนเป็นคนดีได้ และเด็กบางคนแค่พูดตักเตือน อาจจะได้ผล จนต้องลงโทษด้วยการตี เพื่อที่จะได้สำนึก การลงโทษด้วยไม่เรียวมีความจำเป็นและไม่มีครูคนไหน ตีลูกศิษย์จนตาย แต่ดีเพื่อสั่งสอน การลงโทษเด็กกับไม่เรียวยังเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ได้ผล หากต้องมองอนาคตด้วยว่า ไม่ได้ตีเพื่อความสะใจของตนเอง หรือการตีที่เกินกว่าเหตุ

สังคมคนรุ่นเก่าเชื่อว่าการสร้างคนให้เป็นคนดีขึ้นอยู่กับไม่เรียว การตีเด็กเหมือนเป็นการบอกว่ สิ่งที่เขาทำนั้นคือความผิด ให้สอนว่าจะได้ไม่ทำเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

องค์การสหประชาชาติ ได้ระบุไว้ว่า สนธิสัญญาเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามและให้สัตยาบันในกติการะหว่างประเทศและอนุสัญญาประกอบเป็นพันธกรณีที่จะต้องยึดถือปฏิบัติอยู่รวม 7 ฉบับด้วยกัน ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) โดยกำหนดข้อ 1 เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้ว่า

เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้น ตามกฎหมายนี้ ใช้บังคับแก่เด็กนั้น ข้อ 28(1) รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา จัดการศึกษาระดับประถมเป็นการบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (2) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะประกันว่าระเบียบวินัยของโรงเรียนได้กำหนดขึ้นในลักษณะที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเด็ก และสอดคล้องกับอนุสัญญาี้ จะเห็นได้ว่าไม่ได้มีข้อห้ามไว้แน่ชัดแล้วแต่สถานการณ์และความจำเป็นของแต่ละประเทศ

การใช้มาตรการลงโทษขั้นต้นด้วยการตีตั้งแต่เด็กนั้น เป็นมาตรการที่เหมาะสม เป็นหลักประกันระเบียบวินัยของโรงเรียนได้กำหนดขึ้น ที่จำเป็นต้องบ่มเพาะและให้ซึมซับตั้งแต่ในวัยเด็ก ไม่ใช่ปล่อยเลย แล้วมาบังคับตอนโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ไม่ได้ผลอย่างแน่นอน สมควรนำมาตราการใช้ไม้เรียวที่เคยใช้มาในอดีต นำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง คนที่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีลงมา ในปัจจุบันส่วนมากไม่ได้สัมผัสกับระบบไม้เรียวของครูในโรงเรียนมาก่อน การก่อเหตุแต่ละครั้งจึงค่อนข้างรุนแรง คนช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะสัมผัสกับไม้เรียวในโรงเรียนมาก่อน ทั้งในห้องเรียน บางครั้งก็หน้าเสาธง และหลายคนก็คงนึกขอบคุณคุณครูและบอกกับตนเองว่า “ได้ดีเพราะไม้เรียว มิเช่นนั้นก็เสียคนตั้งแต่เด็กวัยรุ่นแล้ว” ส่วนการฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐที่กำหนดขึ้นในที่สาธารณะ เช่น ออกนอกสถานที่กำหนดในการป้องกันโรค ไม่สวมหน้ากากป้องกันโรค แข่งรถในเขตหวงห้าม ความประพฤติในที่สาธารณะไม่เหมาะสม หรือกระทำผิดกฎหมายในลักษณะลหุโทษต่าง ๆ ฯลฯ ในอนาคตเมื่อสถานการณ์คลี่คลายแล้ว รัฐก็สมควรมีมาตรการเบื้องต้นให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ราชทัณฑ์ ฯลฯ โดยมีผู้ควบคุมในตำแหน่งที่เหมาะสม ให้สามารถลงโทษด้วยการเขียนตีได้ทันทีเมื่อพบเหตุซึ่งหน้าก่อน เพื่อเป็นการแก้ไขเหตุร้ายแรงที่จะตามมาในอนาคต เป็นการตัดไฟและเตือนสติผู้กระทำผิดให้หลาบจำ จะทำให้สังคมไทยดีขึ้นอย่างแน่นอน

เสนาศึกขวา

ตำนาน..

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

โดย..พรกมล สุนทรนันท์

ตอนที่ ๑๕
เตรียมการศึก สามนครสิ้น

เพลาย่ำค่ำ เจ้าสัวชุ้น และไหสอง กำลังยืนคุยกัน
อยู่ลานหน้าบ้าน ทั้งสองแต่งตัวเรียบร้อย ในมือ
ถือข้าวของและเอกสาร ดูท่าทางเหมือนเพิ่งกลับจาก
ที่ทำงาน เสียงเรียกดังมาจากประตูหน้าบ้าน...

“ ท่านเจ้าสัว..ท่านเจ้าสัวชุ้น เปิดประตูด้วยขอรับ”

เจ้าสัวชุ้น และ ไหสอง มองออกไปที่ประตูพร้อมกัน
เห็นเจ้าพระยาจักรียืนอยู่

“ อ้าว..นั่นท่านเจ้าคุณ นีนา..มีเรื่องอันใดจึงได้มาเพลาค่ำ
มีดเย็นนี้ ไหสอง ไปเปิดประตูให้ท่านเจ้าคุณเร็ว ”

“ ขอรับ นายท่าน ”

เมื่อประตูเปิดออก พระยาจักรีก้าวเท้าเข้ามาในบ้าน
อย่างเร่งรีบ เจ้าสัวชุ้น รีบถามออกไปว่า.

“ มีเหตุเร่งร้อนอันใดรี ท่านเจ้าคุณ ถึงมาค่ำมีดเย็นนี้ ”

“ องค์เห็นอมีเรื่องสำคัญ ให้ข้าส่งข่าวและ มาหาหรือ
กับท่าน”

“ คงจักสำคัญเป็นแน่ ถ้าเย็นนั้น เชิญท่านเจ้าคุณ
ขึ้นเรือนไปคุยกันข้างบนเถิด ขอรับ ”

เสนาศึก เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

เจ้าสัวซุ่น นำเจ้าพระยาจักรี ขึ้นเรือน และไปนั่ง
กันที่ห้องโถง ที่มีโต๊ะรับแขกพร้อมเก้าอี้ ๔ ตัว ส่วนไฮของ
เดินตรงเข้าไปในห้องพระ ที่คุณพลอยกำลังสวดมนต์เย็น
เพื่อบอกให้รู้ว่า..เจ้าพระยาจักรี มา ณ ห้องโถง..

“ องค์เหนือหัว มีเรื่องด่วนอันใดหรือ ขอรับ ”

เจ้าสัวซุ่น ถามขึ้นมาด้วยความใคร่รู้

“เรื่องการสั่งซื้ออาวุธปืน และ เรื่องของ เณรสิน”

“ เรื่องของเณรสิน มีอันใดรี ?”

เจ้าสัวซุ่น รีบเร่งถามทันที..

พระยาจักรี จึงตอบกลับอย่างคนรู้ใจ ..

“ เรื่องของเณรสิน นั้นมีมีอันใดร้ายดอก
เพียง นำข่าวดีมาหรือ ”

“ ข่าวดีอันใด รี เจ้าคะ ท่านเจ้าคุณ ” คุณพลอย เดินเข้า
มาทันได้ยินการสนทนาเรื่องหลานชายพอดี จึงนั่งลงข้าง
สามีแล้วถามด้วยความสนใจ

“ ท่านหญิง มากี่ดีแล้ว ถ้าจักคุยข่าวดีของเณรสินนั้น
องค์เหนือหัวขอให้ทุกคนอยู่พร้อมกัน รวมทั้ง นกเอี้ยง
และ ไหของ ด้วย ”

“ ถ้าเอี้ยงนั้น กระผมจักให้ไหของ ไปตามนกเอี้ยงมา
แต่ระหว่างรอ นกเอี้ยงมา เราก็คุยเรื่องอาวุธปืนกันได้เลย
ขอรับ ”

ไหของ ยืนอยู่ใกล้ๆ ได้ยินคำพูดนายรีบไปตามนกเอี้ยง
ทันที

ส่วนคุณพลอย ได้ขอตัวไปดูข่าวไฟรั้วสำหรับกับข่าว..

เมื่อในห้องโถงมีกันเพียง 2 คน พระยาจักรีสมุหนายก
ได้แจ้งเรื่องราวและพระประสงค์ที่พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
ต้องการสั่งซื้ออาวุธปืน ให้เจ้าสัวซุ่นฟังแบบกระจ่าง

“ กระผมยินดีจักจัดหาให้ ขอรับ แผ่นดินสยาม
มีบุญคุณต่อกระผมและครอบครัว เมื่อแผ่นดินจักมีภัย
กระผมเต็มใจยิ่งที่จักร่วมปกป้อง โปรดบอกพระองค์เกิด
เรื่องเงินเรื่องทองนั้นอย่าได้กังวลใดๆ กระผมจักจัดหา
ซื้อมาให้พระองค์เอง ”

“ ขอบใจมากท่านเจ้าสัว แต่เรื่องเงินเรื่องทองนั้น ท่าน
จงกราบพูลองค์เหนือหัวเองเถิด เพราะพระองค์ยืนย่น
มิประสงค์จักรบกวนท่าน ”

“ ขอรับ ท่านเจ้าคุณ ..ส่วนเรื่องปืนนั้น กระผมจักรีบ
แจ้งให้ลูกน้องที่อยู่เมืองจีน จัดส่งตัวอย่างมาให้ทดสอบ ”

“ เหลานี้ที่เมืองจีน มีอาวุธอะไรใหม่ ๆ ใช้กันบ้าง
ท่านเจ้าสัว ”

“ ที่กำลังทดลองใช้กันอยู่ก็ ปืนลูกซองดับ ขอรับ ”

“ เป็นเช่นใดรี ”

เจ้าพระยาจักรี ถามอย่างสงสัย เพราะเพิ่งเคยได้ยิน
เจ้าสัวซุ่น ลูกขึ้นไปหยิบตัวอย่างปืน ในลิ้นชักโต๊ะ
ที่อยู่สิ้นสุดของห้องโถง แล้วยื่นให้พระยาจักรีดู

“ นี่ขอรับ กระผมมีอยู่ ๒ กระบอก ลูกน้องที่ประเทศจีน
ฝากลงเรือมาให้ กระผม ก็ยังมีเคยทดลองเลย
แต่เขาพูดให้ฟังว่า..ที่โน้นทหารเขาใช้กัน มันยิงได้
ทีละหลายนัด ”

“ ข้าขอคุณหน่อย ”

เจ้าสัวซุ่น ยื่นปิ่นให้ เจ้าพระยาจักรี รับแล้วส่งดูใกล้ๆ

“โอ้..นี่มันคงใช้ยิ่งกับข้าศึกได้ผลจริง”เจ้าพระยาจักรี ก้มหน้าเพ่งพินิจดูกระบอกปิ่นในทุกๆมุม พร้อมกับ พูดเพิ่มพ่าวว่า...

“เรื่องการดูอาวุธปืนข้าไม่เก่ง เหมือนองค์เหนือหัว และ พระสมุหกลาโหม ในวันประชุมขุนนาง สมุหพระกลาโหม อยู่ด้วย ถ้าได้ตัวอย่างปืนไปก็จักดี ไม่น้อย ”

“ได้ขอรับ..กระผมมีอยู่ ๒ กระบอก ตอนเจ้าคุณกลับมา กระผมจักฝากไปให้องค์เหนือหัวสักกระบอก ที่เหลือ อีก ๑ กระบอกก็จักเก็บสะสม ไว้ให้เณรสิน ตอนเขาโต”

“ท่านเจ้าสัว คงสะสมปืน ไว้ให้หลานชายเยอะสิ ”

“ ไม่มากดอกขอรับ ๕-๖ กระบอก ให้เขา ติดเรือ เข้ามาเรื่อยๆ”

“ นอกจากแบบนี้แล้ว ยังมีแบบอื่น อีกหรือไม่ ”

เจ้าพระยาจักรี พูดพร้อมกับยื่นปิ่นคืนให้เจ้าสัว

“ มีขอรับ แต่ใช้ในสงครามสู้แบบนี้ไม่ได้ หากสยาม มิได้รบกับใคร จักเอาแบบนี้ไปใช้ก็ได้”

“ มันเป็นแบบไหนกัน ท่านเจ้าสัว ”

“ เป็นแบบธรรมดาขอรับ แต่ทำออกมาใหม่ ให้มีความพิเศษกว่าเดิม โดยมีต้องกรอกดินขับ ไล่ปากกระบอก ”

“ อ้าว..มีกรอกดินแล้วจักยิงได้เยี่ยงใคร ”

“ ดินขับกะลูกตะกั่วมันอยู่ในปอก ใหญ่กว่านี้นิดหน่อย ”

เจ้าสัวซุ่น พูดพร้อมกับยกนิ้วโป้งมือ ชูให้ดู

“ เพล่าจักยิงก็ ปลดล็อก หักกระบอกลง เอาลูกยัดเข้าไป หักกระบอกกลับที่เดิมแล้วก็ยิงตาม! เลย ”

เจ้าสัวซุ่น ออกท่าทางให้ เจ้าพระยาจักรี ดูทุกขั้นตอน ในขณะที่อธิบาย

“ เอ หากได้แบบนี้ไว้ด้วย ก็น่าจักดีนะ ”

“ ที่เรือ กระผม มีอยู่สองกระบอก ขอรับ ติดไว้ประจำ จักให้ท่านเจ้าคุณ ไปเป็นตัวอย่างสักกระบอก แต่วันนี้มีดแล้ว วันพรุ่ง กระผมจักให้เฮอร์อง เขาไป ให้ท่านเจ้าคุณที่บ้าน ”

“ ดีเลยๆ แล้วแต่ละชนิด ราคาเท่าใด แตกต่างกัน ก็มากน้อย ”

“ แตกต่างกันมากเหมือนกันขอรับ แต่ประสิทธิภาพ ก็แตกต่างกันมากเหมือนกัน กระผมจักตรวจสอบราคา ไปที่ประเทศจีนอีกครา เราสั่งจำนวนมาก ราคาต้องต่ำลง แต่อย่าได้หวังเรื่องราคาเลยขอรับ กระผมจักให้ลูกน้อง กับพรรคพวกทางนั้นดูแลให้ ”

“ ขอบใจมากท่านเจ้าสัว คิดว่าเมื่อใดจึงจักได้ราคา”

“ เรือไปกลับสยาม และ จีน ร่วม ๒ เดือน จึงจักได้ราคา ขอรับ ”

“ นานพอดู กว่าจักได้ราคาก็ ๒ เดือน สั่งซื้อ และของมาถึงก็ ๒ เดือน รวมเป็น ๔ เดือน ผลออกก็ ๕-๖ เดือน หากของไม่มีในคลัง ก็ต้องผลิตกันใหม่ ” เจ้าพระยาจักรีพูดพริ้มพำ อย่างกังวล

“ ปกติก็เป็นเยี่ยงนี้ ขอรับ หากองค์เหนือหัวต้องการเร็วๆ ก็ไม่ต้องรอราคา ให้เร่งทดสอบปิ่น ถ้าพอใจ ก็แจ้งกระผมมาเลย ว่าต้องการอย่างละกี่กระบอก เพราะเรือของกระผมจักออกเดินทางไปส่งสินค้าที่ประเทศจีน ในอีก๕วันนี้ ถ้าแจ้งกระผมมาทันเรือออกเที่ยวนี้ ก็ประมาณ ๒ เดือนได้ของ เรื่องราคาและเงินไม่ต้องห่วง กระผมจักจัดการให้ แล้วจึงมาว่ากันทีหลัง ”

“ โอ.. ถ้าได้เยี่ยงนี้ ก็ดีแน่เชียว กลับไปเข้าจักรีรับรายงานองค์เหนือหัวให้เรียกสมุหพระกลาโหม มาทดสอบและรีบประชุมขุนนาง ”

ไหยซอง เดินเข้ามารายงาน ว่า นกเอี้ยงมาถึงแล้ว เจ้าสัวซุ่น จึงสั่งให้ไหยซอง เข้าร่วมสนทนากันส่วน นกเอี้ยง มองไม่เห็นมารดา จึงเดินตรงไปยังห้องครัว เพราะรู้ว่า หากมีแขกมาเยือนในเวลาอาหาร มารดาของตนจะเป็นคนลงมือเอง..

“ กลิ่นหอมพุ่งออกไปถึงข้างนอก นกเอี้ยง เดินเข้ามา ยืนข้างๆ มารดา ที่กำลังก้มแงงๆ จัดข้าวปลาอาหาร คุณพลอย หันไปมองบุตรสาวแล้วหยิบผ้าสะอาดมาเช็ดมือ พร้อมกับสั่งบ้าย้อย ให้จัดต่อ.

“ ฉันทจักออกไปรอที่ห้องโถง จัดเรียบริ่ร้อยแล้ว ก็ช่วยกันยกตามออกไปเลย ”

“ เจ้าคะ นายหญิง ” คุณพลอย จูงมือบุตรสาวออกมายังห้องโถง ที่เจ้าสัวซุ่น และ เจ้าพระยาจักรี พร้อมไปของ

นั่งรออยู่

“ สวัสดิ์ ขอรับหม่อม ”

เจ้าพระยาจักรี ยกมือไหว้กล่าวทักทาย ทันทีที่นกเอี้ยงเดินเข้ามายังห้องโถง

นกเอี้ยง ยกมือไหว้ตอบกลับด้วยความนอบน้อม และนั่งลงที่โต๊ะพร้อม กับมารดา..

“ พักกินข้าว มื้อ ค่ำ ก่อนเถิด ท่านเจ้าคุณ ได้เพลอาหารค่ำแล้ว แม่ครัวใหญ่เพิ่งทำเสร็จหมาดๆ ทานตอนอุ่นๆ ร้อนๆ ได้ทั้งอร่อย และสุขภาพดี ทานอ่อมแล้วค่อยคุยกันต่อ เจ้าคะ ”

“ ดีเหมือนกันท่านหญิง คุยกับท่านเจ้าสัว จนเหนื่อย กำลังหิวอยู่พอดี ท้องเริ่มจ๊กร้องแล้ว ”

เจ้าพระยาจักรี ตอบรับคำเชิญคุณพลอย อย่างคนอารมณ์ดี

บ้าย้อย กับสาวใช้ ๒ คน ช่วยกันทยอยยกสำรับกับข้าว มาจัดวางบนโต๊ะจนเต็ม สาวใช้คนหนึ่งตักข้าวใส่จาน ให้เจ้านายทุกคนที่นั่งที่โต๊ะ อีกคนหนึ่งดูเรื่องน้ำดื่ม ส่วนบ้าย้อยก็ยืนคุมความเรียบร้อย ทุกคนลงมือทานอาหารท่าทางเอร็ดอร่อย บรรยากาศที่โต๊ะอาหารเงียบ ไม่ค่อยพูดคุยกัน คงมีแต่เสียงของเจ้าพระยาจักรี กล่าวชมฝีมือทำอาหารของแม่ครัว และมีเสียงหัวเราะเบาๆ ของเจ้าสัวซุ่น ๑๕ นาทีผ่านไป ทุกคนก็อิมหน้าสำราญ บ้าย้อย พร้อมสาวใช้ทั้งสอง ได้เก็บถ้วยชามพร้อม เช็ดโต๊ะให้สะอาด แล้วนำถาดผลไม้มาวางไว้กลางโต๊ะ เพื่อให้ทุกคนได้กินแก้เฝ็ดและเป็นการล้างปาก

เจ้าพระยาจักรี แจ่งพระประสงค์ และรายละเอียดแผนการต่างๆของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เกี่ยวกับ เณรสิน และ การเปิดเผยฐานะที่แท้จริงพร้อมให้นำตัวเข้าไปถวายเป็นมหาดเล็กฝึกหัดในพระองค์ แรกๆทุกคนก็ตกใจโดยเฉพาะ นกเอี้ยง ทั้งตกใจและใจหายเป็นที่สุด นกเอี้ยง รู้สึกได้เลยว่า ครั่งนี้ ลูกชายจะต้องออกเผชิญกับชะตาชีวิตของเขาจริงๆแล้ว แม้นกเอี้ยงจะรู้และทำใจไว้นานแล้ว ก็อดใจหายไม่ได้ แต่นกเอี้ยง ก็เข้าใจดี และไม่ขัดข้องแต่อย่างใด

ทั้งเจ้าสัวชั้น คุณพลอย นกเอี้ยง และไหของ มีความเห็นพร้อมใจกัน ให้เป็นไปตามพระประสงค์ของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ..

“ อีก ๒ เดือน ก็จักออกพรรษาแล้ว ท่านเจ้าสัว จักแจ่งเรื่องนี้ให้เณรสินรู้ในพรรษานี้เลยหรือไม่ ”

“ ไม่ขอรับ ให้สึกออกมา แล้วจึงจักแจ่ง มียอยากให้เขาตื่นตื่นกังวล หรือ คิดเรื่องใดๆ เหลือเวลาอีกเพียง ๒ เดือน อยากให้เขาตั้งใจศึกษาความรู้ และหลักธรรมให้เต็มที่ขอรับ ”

“ เอาเอียงนี้ก็ได้ท่าน เจ้าสัว ”

“ ท่านเจ้าคุณขอรับ หลังจากเณรสินสึกออกมา กระทบ จักให้เขาได้อยู่บ้านให้ทุกคนได้หายคิดถึงสักสองเดือน แล้วกระทบจึงจักพาไปส่งที่บ้านท่านเจ้าคุณ เพื่อท่านเจ้าคุณ จักได้นำไปถวายตัวต่อพระเจ้าอยู่หัวต่อไป ขอรับ ”

“ ได้เลย ท่านเจ้าสัว ข้าเข้าใจ และ วันนี้ ทั้งสองเรื่อง ที่ข้ารับพระราชโองการ จากองค์เหนือฯ ให้มา ดำเนินการ ก็ลุล่วงไปด้วยดี ข้าพอใจยิ่งนัก นี้ก็ใกล้ ๓ ทุ่มแล้ว ข้าขอตัว

กลับบ้านก่อน วันพรุ่ง ข้าจักไปทูลรายงานแต่เช้า ”

ต่างคนต่างยกมือไหว้อำลา

แต่ก่อนที่ เจ้าพระยาจักรี จะลงเรือนไป เจ้าสัวชั้นเอาเป็นกระบอก ที่จะให้เป็นตัวอย่างใส่ของแล้วยื่นให้เจ้าพระยาจักรีพร้อมกับพูดว่า..

“ เรื่องอาวูอูบีน ทดสอบแล้ว รีบแจ่งกระทบมานะขอรับ ส่วนตัวอย่างป็นอีกกระบอก กระทบจักให้ไหของเอาไปให้ก่อนเพลวันพรุ่ง ”

พระยาจักรีรับคำเจ้าสัวชั้น พร้อมยัดป็นใส่ลงไปในกระเป่า แล้เดินลงเรือนไป โดยมีไหของ เดินไปส่งที่หน้าประตู

รุ่งเช้า เจ้าพระยาจักรี นำความทุกอย่างไปกราบทูลพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พร้อมกับถวายป็น ที่เจ้าสัวชั้นฝากมาให้ดูเป็นตัวอย่าง พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ทรงพอพระทัย และมีพระราชโองการให้เรียกเจ้าพระยามหาเสนา พระสมุหกลาโหม เข้าพบเป็นการด่วน ก่อนจะมีการประชุมขุนนาง.. และกำชับให้เจ้าพระยาจักรี เตรียมการสึก เณรสินพร้อมเตรียมตำแหน่งไว้รองรับ

โปรดติดตามตอนต่อไป..

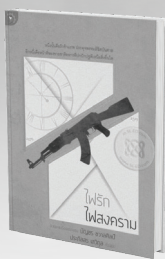

เสนาศึกษา

ไฟรักไฟสงคราม

บัญชากร ชาวาลศิลป์

ต่อจากเล่มที่ 87 ตอนที่ 1

จันทร์กระจ่างฟ้า นภาประดับด้วยดาว
โลกสวยราวเนรมิต ประมวลเมืองแมน
ลมโชยกลิ่นมาลา กระจายดินแดน
เรียมนี้แสน คะนึ่งถึงน้องนวลจันทร์...

ก่อนสว่างคืนนั้น ผ่านภพฝันอีกครั้ง...

ในฝัน เขาเห็นศศิประภากำลังร้องไห้คร่ำครวญราวจะขาดใจ เสื้อผ้าเนื้อตัวเปรอะเปื้อนไปด้วยเลือดสด ๆ สีแดงฉาน ในอ้อมกอดของเธอ เขาเห็นชายหนุ่มในเครื่องแบบสนามสีเขียวเข้ม ร่างกายเต็มไปด้วยบาดแผลยับเยิน แ่นิ่งอยู่ในวงแขน...

คล้ายฝันทุกครั้งที่ผ่านมา แต่ใบหน้าของชายหนุ่มในเครื่องแบบครั้งนี้กลับเป็นใบหน้าของเขาเอง...

และในเวลาใกล้เคียงกันนั้น ห้างออกไปไม่เท่าใด อาทิตยาก็ฝันร้ายอีกครั้ง...

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ในฝัน เธอเห็นหญิงสาวคนหนึ่งกำลังร้องไห้คร่ำครวญ ราวจะขาดใจ เสื้อผ้าเนื้อตัวเประอะเปื้อนไปด้วยเลือดสด ๆ สีแดงฉาน ในอ้อมกอดของหญิงสาว เธอเห็นชายหนุ่ม ในเครื่องแบบสนามสีเขียวเข้ม ร่างกายเต็มไปด้วยบาดแผลยับเยิน แผลหนึ่งอยู่ในวงแขน...

คล้ายความฝันเมื่อไม่นานมานี้ แต่ใบหน้าของบุรุษ ในเครื่องแบบครั้งนี้กลับเป็นใบหน้าของนายทหารหนุ่ม ที่ได้ใกล้ชิดเมื่อเย็นและค่ำที่ผ่านมา-ผ่านภพ

สายวันรุ่งขึ้น

“เมื่อวานนี้คุณไปรับ ผกก.ที่ถูกจับกุมจากตรังออกไป จากบ้านชะเอียนหรือ” หัวหน้ากองยุทธการถามผ่าน โต๊ะทำงานที่ซึ่งมีผ่านภพนั่งอยู่ นายทหารหนุ่มนั่งเงิบไป ครู่หนึ่งแล้วตอบรับสั้น ๆ พร้อมเล่าเรื่องราวความเป็นมา ที่ได้รับการฝากฝังจากนับดาวและลลิตา นายทหารรุ่นพี่ รับฟังด้วยความสนใจ ในใจของผ่านภพรอรับฟังคำตำหนิ

“เออ...ดีแล้ว...” หัวหน้ากองกล่าวด้วยความโล่งใจ เมื่อรับฟังจบลง ผ่านภพเลิกคิ้วด้วยความแปลกใจ

“คืออย่างนี้...เมื่อเช้าผมได้รับโทรศัพท์จากผู้ใหญ่ ที่กรุงเทพฯ ฝากให้คุณเดี๋ยงคนหนึ่งชื่อ...” เหลือบมองดู กระดาษบันทึกในมือ “ชื่ออาทิตยา...เป็นนิสิตจุฬาฯ หนีเข้าป่าหลังเหตุการณ์ ๖ ตุลา พ่อแม่เขาตามหาอยู่นาน อย่างที่คุณเล่าให้ฟังนั่นแหละ ผู้ใหญ่ไม่อยากให้เข้าป่าลึก ขอให้เราใช้มาตรา ๑๗ สัตต.ซึ่งผมดูแลแล้วคงไม่มีปัญหา กำลังประสานให้อยู่ แต่ช่วงนี้ผมอยากให้คุณช่วยดูแล เด็กคนนี้ด้วย” ผ่านภพรับคำอย่างเต็มใจและยินดี

มาตรา ๑๗ สัตต.เป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติ

ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ถึงโดยภาพรวม กฎหมายฉบับนี้จะให้อำนาจที่เกือบไร้ข้อจำกัดแก่ เจ้าหน้าที่ต่อผู้มีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ก็ตาม แต่มาตรานี้ก็ได้กำหนดว่า หากเห็นเป็นการสมควร ทางราชการก็อาจไม่เอาความผิดในการกระทำอันเป็น คอมมิวนิสต์ต่อผู้ต้องหาได้ซึ่งในระยะต่อมาก็ได้กลายเป็น เครื่องมือสำคัญในการเปิดโอกาสให้คนที่เข้าร่วมกับ พรรคคอมมิวนิสต์สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้ อย่างเป็นปกติ

อาทิตยาและวิจิตกำลังจะได้รับอานิสงส์จากมาตรานี้

ไฟเขียวที่ได้รับจากเบื้องบนทำให้การใช้มาตราการ ไม่เอาผิดต่อผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ถูกจับกุมได้ ทั้งสองคนคืบหน้าไปอย่างรวดเร็ว และอีกสัปดาห์ถัดมา คำสั่งไม่เอาผิดโดยอัยการอำนาจตามมาตรา ๑๗ สัตต. ก็สำเร็จเรียบร้อย บัดนี้ทั้งอาทิตยาและวิจิตไม่มีความผิดใด ๆ ติดตัวตามพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำ อันเป็นคอมมิวนิสต์อีกแล้ว

อาทิตยารอวันเดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยมีภาระผูกพัน ที่จะต้องเข้ารับการอบรมตามโครงการการอุณยเทพ ที่กรุงเทพฯ อีกระยะเวลาหนึ่ง ส่วนวิจิตนั้นก็กลับยะลา บ้านเกิดและจะต้องเดินทางกลับมารับการอบรมตาม โครงการนี้ที่สงขลาอีกระยะเวลาหนึ่งเช่นกัน

ตลอดระยะเวลา ๗ วันก่อนการแยกย้าย มิตรภาพระหว่าง ผ่านภพกับอดีตนักรบ ทปท ทั้งสองที่ขึ้นอย่างรวดเร็ว ถึงตอนนี้เรื่องราวที่เคยถูกจำกัดไว้แต่เรื่องส่วนตัวกลับ ขยายไปสู่เรื่องของอุดมการณ์ เรื่องของปัญหาบ้านเมือง เรื่องของปัญหาแนวทางการแก้ไข ฯลฯ ซึ่งในส่วน ของ ผ่านภพนั้นเขาบอกกับตัวเองและน้องทั้งสองอย่าง ไม่ปิดบังว่าหลายทัศนคติที่ได้รับฟังแม้จะไม่ใช่เรื่องใหม่

ที่เพิ่งได้ยิน แต่การได้รับฟังอย่างใกล้ชิดด้วยตัวเองครั้งนี้ ทำให้รู้สึกแตกต่างไปจากทุกครั้งที่เคยฟังแล้วอ่านแล้ว ก็ผ่านเลยหลายเรื่องราวนำไปสู่การขบคิดหาความชัดเจนอย่างจริงจัง

คำตอบสำหรับคำถาม บ้านเมืองมีความไม่เป็นธรรมจริงหรือไม่...บ้านเมืองไม่เป็นประชาธิปไตยจริงหรือไม่? หลังรับฟังทัศนะจากหนุ่มสาวทั้งสองแล้ว เขาก็เริ่มมองเห็นข้อเท็จจริงของสังคมไทยชัดเจนขึ้น แม้จะยังไม่สมบูรณ์แบบก็ตาม

ผ่านภพกับอาทิตยายังสนิทสนมกันมากขึ้น ในส่วนของผ่านภพจากการใช้ชีวิตตามกำหนดวงรอบเวลา เข้าทำงาน เที่ยวพัก เย็นเลิกงาน กลับบ้าน ดึกก็เข้านอน ฯลฯ มาถึงตอนนี้ก็เปลี่ยนไปงานยังคงรับผิดชอบไม่เปลี่ยนแปลง แต่เมื่อใกล้เลิกงานตอนเย็น ถึงตอนนี้เขารู้สึกกระวนกระวายใจ เฝ้านึกถึงแต่หญิงสาวใบหน้าหวานเศร้าคนนั้นที่จะต้องไปพบและดูแล ทั้งตามคำขอร้องของผู้บังคับบัญชาและความต้องการของตัวเอง

นี่คือความรู้สึกที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนกับหญิงสาวคนใด แม้แต่นับดาว...

ในส่วนของอาทิตยาก็เช่นกัน แม้เธอจะอยู่ในที่คุมขังบ้านชะเอียนซึ่งได้รับการผ่อนปรนเนื่องจากได้รับคำสั่งพิเศษขอการปลดปล่อย วันหนึ่ง ๆ จึงหมดไปกับหนังสือกองโตที่ผ่านภพสรรหามาให้ แต่พอใกล้เลิกงานก็อดไม่ได้ที่จะเหลือบดูนาฬิกาบนข้อมือแล้วเกิดความรู้สึกว่าเดินชักช้าเหลือเกิน เมื่อไหร่ผ่านภพจะมารับเธอและชีวิตไปรับประทานอาหารและพูดคุยสนทนากันข้างนอก

เป็นความรู้สึกที่ไม่เคยมีมาก่อน อาทิตยาก็ถึงธรณิน พยายามวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้วก็พบว่า

แตกต่างกัน กับธรณินความเป็นห่วงจะเป็นเรื่องหลัก นึกถึงเขาเมื่อใดก็หวนเกรงอันตรายที่จะเกิดขึ้นแล้ว ตามมาด้วยความเป็นห่วง แต่ความรู้สึกใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกกับผ่านภพมิใช่เช่นนั้น เรื่องเป็นห่วงไม่มี แต่ความรู้สึกแปลกใหม่...

ความคิดถึง..

ผ่านไป ๓-๔ วันหลังข่าวร้ายข่าวคราวเกี่ยวกับหญิงคนรัก ก็มีมาถึงธรณินอย่างต่อเนื่องและค่อย ๆ ชัดเจนขึ้น ตามลำดับ ความปลอดภัยเป็นเรื่องแรกที่ทำให้ชายหนุ่มรู้สึกโล่งใจ เมื่อติดตามมาด้วยการไม่เอาผิดและจะได้รับการปล่อยตัวในเร็ววันยิ่งทำให้เขาคลายความกังวล กระนั้นก็ยังไม่เชื่อมั่นว่าทั้งหมดนี้จะไม่ใช่อภิมหาลงของศัตรู

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาก่อนได้รับข่าวดี ธรณินหมกมุ่นอยู่แต่การค้นหาหนทางที่จะนำตัวคนรักออกมาจากที่คุมขังบ้านชะเอียนซึ่งสหายทุกคนรับทราบกิตติศัพท์ด้านร้ายกันเป็นอย่างดี แต่ก็อับจนไม่สามารถหาคำตอบที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ทั้งการหาโอกาสแย่งชิงตัว ทั้งหาช่องทางช่วยให้หลบหนีจากที่คุมขัง ฯลฯ

“บ้านพี่น่าจะยุ่งนะคะ เจียบดีจัง...” อาทิตยากล่าวกับผ่านภพเมื่อเธอและวิชิตเดินผ่านเข้าไปในตัวบ้าน

“บ้านหลวงนะครับ หลังนี้สร้างมานานแล้วไม่ต่ำกว่า ๓๐-๔๐ ปีเห็นจะได้ แต่มีการบำรุงรักษาค่อนข้างดี ที่เลือกมาอยู่เพราะมันเจียบดีอย่างทิตยว่า...อยู่เกือบติดครัวด้วย” ผ่านภพอธิบาย

“เอาหนังสือมาคืนพี่ครับ” วิชิตกล่าวขึ้นบ้างพร้อมส่งถุงกระดาษขนาดใหญ่ในมือให้

“ขอบคุณมากครับ ผมกับคุณดาว...” เขายังติดกับการเรียกชื่อจัดตั้ง “ก็ได้อาศัยหนังสือของพี่พวกนี้แหละตลอดเกือบอาทิตย์ที่ผ่านมา” อาทิตยาพยักหน้าเห็นคล้อยแล้วไล่สายตาไปตามหิ้งหนังสือริมห้อง “หนังสือเยอะอย่างนี้เองพี่ภพถึงชอบมาอยู่บ้านเจียบ ๆ แบบนี้ ทิตยากับวิชิตอยู่ต่ออีกสัก ๔-๕ เดือนก็คงไม่เหงา จริงไหม?” หันไปมองหน้าวิชิตซึ่งพยักหน้าเห็นด้วย เรียกรอยยิ้มทั้งจากวิชิตและเจ้าของหนังสือ

“เชิญเลยครับ...อาหารพร้อมแล้ว” ผ่านภพกล่าวแล้วเดินนำไปที่โต๊ะอาหาร

อาหารเย็นมื้อนี้นับเป็นมื้อสุดท้ายของทั้งสาม เพราะพรุ่งนี้ทั้งวิชิตและอาทิตยาก็คงแยกจากกันแล้ว ผ่านภพจึงเปลี่ยนสถานที่มื้อเย็นจากร้านอาหารมาเป็นที่บ้านขอเป็นมื้อพิเศษเลี้ยงอำลา บรรยากาศคืนสุดท้ายยิ่งทวีความแน่นแฟ้นให้แก่คนทั้งสามมากยิ่งขึ้นไปอีกราวกับคุ้นเคยกันมานานนับปี

“ผมกับคุณดาวต้องขอขอบพระคุณในความกรุณาทุกอย่างของพี่...” วิชิตกล่าวอย่างเป็นทางการหลังมื้ออาหารและการสนทนาจบลงเกือบเมื่อวันใหม่ “มีโอกาสเราคงมาเยี่ยมพี่อีกโดยเฉพาะสำหรับผมผ่านไปยะลาเมื่อใดก็บอกให้รู้ นะครับ พ่อแม่ผมคงอยากพบพี่แน่เมื่อผมกลับไปเล่าให้ฟัง...” ผ่านภพยิ้มตอบรับคำขอบคุณ แล้วหันมาทางอาทิตยาซึ่งทำท่าจะพูดต่อ

“ทิตยาก็เช่นเดียวกันคะ แต่มีอยู่เรื่องหนึ่งที่ยากบอกกับพี่...” สบตาแว่หนึ่ง ทั้งผ่านภพและวิชิตตั้งใจฟังเต็มที่

“เจ็ดวันที่ได้คุยแลกเปลี่ยนกับพี่ ทำให้ทิตยารู้สึกมีความหวังบางอย่างขึ้นมาคะ...”

“เดิมทีเดียวภาพของฝ่ายเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะทหารในความรับรู้ของพวกเราคือความโหดเหี้ยมทารุณ แต่มาถึงตอนนี้ ทิตยากลับได้รับรู้อีกด้านหนึ่งของพวกพี่ที่ได้รับรู้ความรู้สึกแบบปุถุชนเหมือน ๆ กับพวกเราและผู้คนทั่วไป หากเราทั้งสองฝ่ายได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนได้พูดคุยกันอย่างผ่อนคลายอย่างนี้ ทิตยาเชื่อว่าข้อขัดแย้งที่เรามีอยู่คงหาทางคลี่คลายได้ วิชิตว่าไหม?” หันไปทางสหายร่วมกองทัพซึ่งก็ได้รับการพยักหน้าแข็งขันยืนยัน

“ที่ผ่านมาเพราะเราไม่ได้คุยกัน ก็ต่างวาดภาพอีกฝ่ายหนึ่งไปต่าง ๆ นานา ซึ่งล้วนแต่เป็นภาพด้านร้ายทั้งสิ้น” วิชิตกล่าวเสริม แล้วสองหนุ่มสาวก็ร้อรับฟังจากทหารที่กลายเป็นพี่ชายบ้าง

“เห็นด้วยเลยครับ...ที่ผ่านมาเพราะเราไม่ได้พูดคุยกันจริง ๆ” คืนนั้นทั้งสามจากลากันด้วยความอาลัยพร้อมคำมั่นสัญญาว่าจะพบกันอีก

สถานีรถไฟนครศรีธรรมราชป้ายวันถัดมา...

“โชคดี เดินทางปลอดภัยนะครับ...เร็ว ๆ นี้พี่จะขึ้นกรุงเทพฯ แล้วพบกันนะ” ผ่านภพในเครื่องแบบชุดฝึกยืนอยู่บนชานชาลาชิตหน้าต่างโบกมือทักท้วงสองของขบวนรถไฟนครศรีธรรมราช-กรุงเทพฯ หญิงสาวยกมือไหว้อำลาพร้อมคำขอบคุณ รู้สึกใจหายกับการจากลาพร้อม ๆ กับความคิดถึงที่เริ่มเกาะกุมจิตใจ

โบกมืออำลาจนภาพของผู้มาส่งหายลับไปจากสายตา ขบวนรถไฟเริ่มเร่งความเร็ว อาทิตยาค่อย ๆ หลุดกายลงนั่งบนเก้าอี้ในตู้โดยสารพร้อมกับความรู้สึกแปลก ๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

ความรู้สึกอย่างที่เรียกกันว่า... *ใจหาย*

เอนศิระชะพิงพนักหลับตาลงพร้อมกับความรู้สึกคล้าย
หมดเรี่ยวแรงในห้วงความคิดคำนึงภาพของเรื่องราว
ที่เกิดขึ้นตลอดกว่า ๗ วันที่ได้รู้จักและใกล้ชิดกับ
ผ่านภพวนเวียนกลับมาเหมือนฉากในภาพยนตร์
จากความหวาดหวั่นในช่วงแรก ๆ กลายเป็นความผ่อนคลาย
คลายและกลายเป็นความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยภายใต้
การดูแลของนายทหารที่กลายเป็นพี่ชายที่แสนดีไป
ในที่สุด

รู้สึกและเรียกเขาได้เช่นนั้นอย่างเต็มปากเต็มคำ...
พี่ชายที่แสนดี ความรู้สึกหุดหุดหวาดหวั่น จริงอยู่ตลอด
กว่า ๗ วันที่ผ่านพ้นเธอได้รับการดูแลอย่างเต็มอกเต็มใจ
จากพี่ชายคนนี้ ทุกอย่างเป็นไปอย่างจริงใจปราศจาก
การเสแสร้ง เธอเชื่อมั่นเช่นนั้น แต่ลึกลงไปในความคิด
ของเธอ เธอจะมีความสำคัญเพียงใดที่จะต้องผูกพัน
แล้วพบปะคบหากันต่อไปอีก โดยเฉพาะจุดยืนคนละ
ฟากฝั่งของอุดมการณ์ที่ดูจะยังไม่มีที่สิ้นสุด แม้ทั้ง
วาจาและการปฏิบัติจะยืนยันชัดเจนถึงความจริงใจ
แต่ระยะเวลาเพียงแค่นี้ ความรู้สึกจะผูกพันแน่นแฟ้น
สักเพียงใด อาทิทยาไม่อาจมั่นใจได้

รู้สึกใจหาย หายจากนี้ไปจะไม่มีโอกาสได้พบปะใกล้ชิด
กันอีก...

แล้วก็นึกไปถึงชายหนุ่มที่ได้ชื่อว่าเป็นคนรักซึ่งยังคง
ยึดมั่นอยู่กับภารกิจปฏิบัติในป่าพัทลุง ติดตามมาด้วย
ความรู้สึกห่วงใยกับความเสี่ยงที่มีอยู่ทุกขณะจิตของเขา

ถึงตอนนี้ก็ครุ่นคิดแปลกใจกับตัวเองเมื่อรู้สึกได้ถึง
ความแตกต่างระหว่างความคิดคำนึงที่มีต่อชายทั้งสอง...

*ธรณิน-ห้วงใย
แต่กับผ่านภพ-ใจหาย
นี้หมายความอย่างไรกันแน่ ?*

--- โปรดติดตามตอนต่อไป ---

CRMA

คู่มือ การปฏิบัติงานรุกขกร เบื้องต้น

พ.อ.หญิง ผศ.ดร.กฤตยาภรณ์ เจริญผล

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามีต้นไม้ที่มีความสำคัญและมีคุณค่าจำนวนมาก เช่น ต้นไม้ทรงปลูกของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ต้นไม้ทรงปลูกของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต้นไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด ๗๖ จังหวัด โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ต้นรวงผึ้งต้นไม้อประจำรัชกาล พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และต้นไม้อื่น ๆ จำนวนมาก ที่ให้ความสวยงามและให้ร่มเงา

ผู้เขียนได้ดำเนินการสำรวจต้นไม้ใหญ่ในเขตอาคารและสถานที่บริเวณโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ไม่รวมเขตพื้นที่ป่าธรรมชาติ) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า มีต้นไม้จำนวน ๑๑๒ ต้น ได้รับการตัดแต่งและดูแลรักษาไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การตัดผิดตำแหน่ง และผิดวิธีทำให้ต้นไม้ใหญ่เกิดความไม่สวยงาม เกิดโรคและแมลงกัดกินเนื้อไม้ ทำให้เกิดโพรงผุ และต้นไม้บางต้นเกิดการยืนต้นตาย ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่ต้องเสียงบประมาณและเวลาในการดำเนินการแก้ไขจากการวิเคราะห์ปัญหาพบว่า ปัญหาหลักมาจากกำลังพลขาดความรู้ที่ถูกต้องในการดูแลรักษาต้นไม้อย่างถูกหลักวิชาการ จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ดังนั้นการแก้ปัญหาควรแก้ที่ตัวบุคคลเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่จำเป็นต้องมีความรู้

จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

เพื่อเป็นการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานของกำลังพลและลดความผิดพลาดที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อต้นไม้ใหญ่ในอนาคต ผู้เขียนจึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน “รุกขกรเบื้องต้น” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้กำลังพล รร.จปร. มีความรู้ในการดูแลรักษาต้นไม้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
๒. เพื่อให้กำลังพล รร.จปร. สามารถปฏิบัติงานในด้านการตัดแต่งกิ่งและการค้ำยันต้นไม้ใหญ่ได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อสร้างคู่มือการปฏิบัติงานด้านการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่เผยแพร่ให้กำลังพล รร.จปร. กำลังพลกองทัพบก และประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ต้นประดู่อังศนา
ต้นไม้ทรงปลูกของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เมื่อวันที่ ๕ ส.ค. ๒๕๒๔

ต้นประดู่อังศนา ต้นไม้ทรงปลูกของ
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ในปี ๒๕๖๔

นิยามศัพท์ ที่เกี่ยวข้อง

๑. รุกขกร (Arborist)

หรือนักศัลยกรรมต้นไม้ใหญ่ (Tree Surgeon)

คือ ผู้มีหน้าที่จัดการด้านต้นไม้ใหญ่ในเมือง ซึ่งรวมถึงงานปลูก ตัดแต่ง ค่าจุน งานป้องกันและรักษาโรคและแมลง หรือโรคพืชอื่น งานป้องกันรักษา และงานตัดโค่นต้นไม้ที่แห้งตาย

๒. รุกขกรรม (Arboriculture)

คือ วิชาที่ว่าด้วยการปลูกและจัดการเกี่ยวกับต้นไม้ใหญ่ในงานภูมิทัศน์ซึ่งรวมถึงศึกษาการเจริญเติบโต และการตอบสนองต่อการปฏิบัติต่อต้นไม้ ได้แก่ การคัดเลือก การปลูก การดูแล การทำศัลยกรรมและการตัดโค่น

๓. ต้นไม้ในงานรุกขกรรม

หมายถึง ต้นไม้ใหญ่ในเมืองและในบริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงไม้เลื้อยและไม้พุ่มมีแก่นที่เป็นไม้ยืนต้น ต้นไม้ที่ให้ความประเทืองใจ ซึ่งต้นไม้เหล่านี้จะได้รับการดูแลเพื่องานภูมิทัศน์สำหรับมนุษย์เป็นหลัก

๔. การศัลยกรรมต้นไม้ (Tree Surgery)

หมายถึง การฟื้นฟูสภาพต้นไม้ที่ทรุดโทรมให้กลับมีสุขภาพแข็งแรงและมีอายุยืนนานยิ่งขึ้น โดยการรักษาบาดแผลและเสริมความแข็งแรงให้ต้นไม้ตามวิธีการศัลยกรรม เพื่อหยุดยั้งการทำลายของเชื้อโรค รา และแมลงศัตรูต้นไม้ ส่วนใหญ่มักจะทำการศัลยกรรมต้นไม้ที่มีโพรงขนาดใหญ่

ขั้นตอน การปฏิบัติงานรุกขกร เบื้องต้น

ขั้นตอนการปฏิบัติงานของคู่มือรุกขกรเบื้องต้นประกอบด้วย ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. พิจารณาชนิดพันธุ์ (Species) ถิ่นกำเนิด (Habitat) นิเวศวิทยา (Ecology) และการกระจายพันธุ์ (Distribution) ของต้นไม้ใหญ่ชนิดนั้น ๆ เพื่อเข้าใจธรรมชาติของต้นไม้ต้นนั้นและสภาพแวดล้อมที่อยู่รายรอบ

๒. ทำความเข้าใจซีพลักษณ์ของต้นไม้ (Life Form) ซึ่งในงานรุกขกรที่เกี่ยวข้องกับการตัดแต่งกิ่งนั้น จะพิจารณาเฉพาะรูปฟอร์มของต้นไม้แต่ละชนิด โดยผู้ที่ จะดำเนินการตัดแต่งกิ่งต้องสามารถจำแนกกิ่งตั้ง (Orthotropic Branch) และกิ่งนอน (Plagiotropic Branch) ของต้นไม้ต้นนั้น ๆ ให้ได้ เพื่อทำความเข้าใจถึงโครงสร้างกิ่งหรือลำต้น และเอกลักษณ์ของต้นไม้ชนิดนั้น เพื่อที่หากจำเป็นต้องการตัดแต่งกิ่ง จะได้ดำเนินการโดยรักษารูปฟอร์มที่เป็นเอกลักษณ์ของ พรรณไม้ชนิดนั้น ๆ ไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

ตัวอย่างรูปทรงใบไม้ที่มีความแตกต่างหลากหลาย

๓. ตรวจสอบปัญหาที่เกิดกับต้นไม้ต้นนั้นเองและ ปัญหาที่ต้นไม้ก่อเกิดกับสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดอันตราย ต่อบุคคลหรือเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ได้แก่

๓.๑ การกีดขวาง เช่น กีดขวางสายไฟฟ้า บดบัง แสงไฟส่องสว่าง และการกีดขวางบ้านเรือน และ สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ตรวจสอบด้วยสายตา

๓.๒ การโค่นล้ม หรือ มีการฉีกขาดของชิ้นส่วนขนาดเล็กหรือใหญ่ และตกลงมา (Tree Failure) ซึ่งจะเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินหรือการบาดเจ็บของบุคคล ให้ตรวจสอบดังนี้

๓.๒.๑ ตรวจสอบลำต้น (Trunk) ได้แก่ การย่นต้น ตาย เอนเอียง เสียศูนย์ เนื้อไม้แตก เปลือกมีแผล และลำต้นผุเป็นโพรงหรือแมลงเจาะทำลาย

๓.๒.๒ ตรวจสอบเรือนยอด (Crown) ได้แก่ กิ่งแห้งตาย กิ่งผุ คงค้างบนเรือนยอดกิ่งที่มีโครงสร้าง ไม่เหมาะสม โครงสร้างเรือนยอดไม่ดีและเรือนยอด หนาที่บดบังคน

๓.๒.๓ ตรวจสอบระบบราก (Root) ได้แก่ เปลือก แตก รากเสียหาย มีการชะล้างหน้าดิน รากลอย และระบบรากมีโครงสร้างไม่ดี

๔. เตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการดูแล รักษาต้นไม้ ได้แก่ อุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการตัดแต่งกิ่ง และอุปกรณ์สำหรับการคัดลอกต้นไม้ และการรักษาโรคและแมลง

๕. ดำเนินการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ด้วยวิธีการตัดแต่ง กิ่งต้นไม้ที่มีปัญหาหรือก่อให้เกิดปัญหาภัยกับสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ เลือกช่วงเวลาหรือฤดูกาลที่เหมาะสมในการ ตัดแต่งกิ่งต้นไม้ใหญ่ โดยให้ตัดแต่งในช่วงต้นไม้พักตัว (ฤดูแล้ง) หรือในช่วงต้นไม้ผลัดใบ หรือชะงัก การเจริญเติบโต หรือหยุดกิจกรรมทางสรีรวิทยาที่สำคัญ จึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะทำให้มองเห็นโครงสร้างของ ต้นไม้ชัดเจน

๕.๒ จำแนกกิ่งตั้งและกิ่งนอนของต้นไม้ใหญ่ และ พิจารณาว่ากิ่งใดมีปัญหา ให้ทำการตัดที่กิ่งนั้น

๕.๓ การดำเนินการตัดแต่งกิ่งต้นไม้ใหญ่ที่มีปัญหา แบ่งเป็น ๓ กรณี ดังนี้

๕.๓.๑ การตัดกิ่งที่มีขนาดเล็กออกจากลำต้นหรือกิ่งที่มีขนาดใหญ่กว่า ให้สังเกตวงแหวนที่โคนกิ่งซึ่งเรียกว่า คอกิ่ง (Branch Collar) และตัดให้ชิดคอกิ่ง โดยให้แผลเรียบ ระวังระวังไม่ให้คอกิ่งเสียหาย

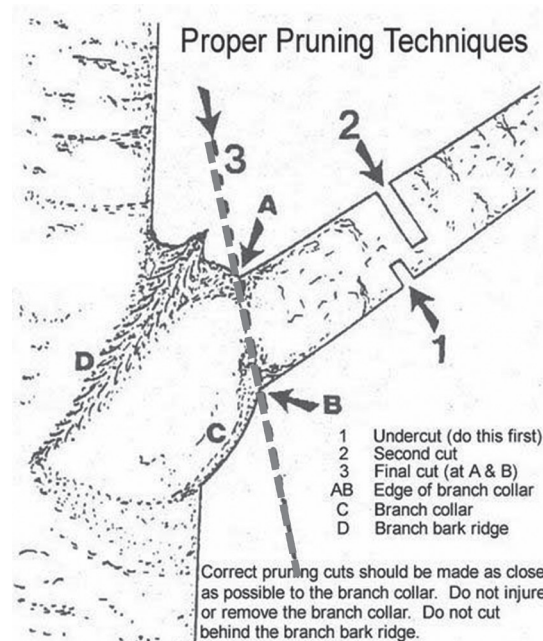
จุดตัดที่ตำแหน่งของคอกิ่ง (Branch Collar)

๕.๓.๒ การตัดกิ่งหรือลำต้นที่มีขนาดใหญ่กว่าออก (Directional Pruning) ไม่ต้องสังเกตรอยคอกิ่ง แต่ตัดโดยสังเกตเส้นสันเปลือก (Branch Bark Ridge) มีขั้นตอนดังนี้ ๑) สังเกตแนวสันเปลือก ๒) กะแนวเส้นตั้งฉากกับกิ่ง/ลำต้นหลักนั้น ๆ ด้วยสายตา ๓) ตัดบริเวณกึ่งกลางระหว่างแนวในข้อ ๑) และ ๒) ตามภาพ

จุดตัดบริเวณกึ่งกลางระหว่างแนวสันเปลือกและแนวเส้นตั้งฉากกับกิ่ง/ลำต้น

๕.๓.๓ การตัดกิ่งขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักมาก ๆ เพื่อป้องกันการฉีกขาดของเปลือก การตัดกิ่งที่มีขนาดใหญ่ต้องลดน้ำหนักของกิ่งที่จะตัดก่อน เพื่อป้องกันการฉีกขาดของเปลือก โดยให้ดำเนินการตัด ๓ ขั้นตอนดังนี้ ๑) ตัดด้านล่างกิ่งประมาณ ๑/๓ ของกิ่ง ๒) พลิกเลื้อย ไปตัดด้านบนให้ขาดโดยเลื่อนจุดตัดออกไปด้านปลายกิ่งเล็กน้อย และ ๓) ตัดครั้งสุดท้ายที่ "คอกิ่ง" เพื่อให้ขาดออกจากกัน ตามภาพ

ตำแหน่งจุดตัดเพื่อการลดน้ำหนักของกิ่งหรือลำต้น

๖. ดำเนินการศัลยกรรมต้นไม้ใหญ่ที่เกิดโพรงจากโรคและแมลง มีขั้นตอนดังนี้

๖.๑ ตรวจสอบสาเหตุการเกิดโรคและการเกิดแผลหรือโพรง

๖.๒ สกัดเนื้อไม้ผุออกจากโพรงลำต้นด้วยอุปกรณ์

๖.๓ ใช้สารป้องกันเชื้อราหรือสารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช ทำให้ท่อน้ำในโพรง

๖.๔ ติดตั้งโครงเหล็กหรือตะแกรงลวดตาข่ายในโพรงเพื่อปิดบาดแผลและเป็นโครงสร้างให้ปูนยึดเกาะ

๖.๕ โบกปูนปิดแผลในโพรง แต่งปูนที่โบกให้เรียบ โดย ปูนที่โบกจะต้องอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่าบริเวณขอบ เนื้อไม้ด้านข้าง เพื่อให้เนื้อเยื่อของต้นไม้สามารถเจริญ ห่อหุ้มปิดทับปูนได้ หากโบกปูนปิดทับขอบเปลือกไม้ จะต้องเซาะขอบปูนที่โบกให้ลึกก้อย่าให้ปูนไปทับ เนื้อเยื่อเจริญของต้นไม้

๖.๖ ทาสีให้กลมกลืนกับสีผิวหรือเปลือกของต้นไม้ แต่ละชนิด เพื่อความสวยงาม

๗. ติดตามตรวจสอบต้นไม้ใหญ่ที่ได้รับการตัดแต่ง กิ่งและการศัลยกรรมต้นไม้อย่างสม่ำเสมอ หากมี ปัญหาให้รีบดำเนินการแก้ไข เพื่อป้องกันโรค แมลง และ ความชื้นที่จะเข้าไปหมักหมมในแผล ซึ่งจะก่อให้เกิด การผุพังของเนื้อไม้และสามารถลามเข้าไปกัดกินเนื้อไม้ ในลำต้น ทำให้ต้นไม้ตายได้

๘. ปรับภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบของต้นไม้ใหญ่ เพื่อ ความสวยงาม และความปลอดภัย

๙. ดำเนินการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ภายใน รร.จปร. และปรับภูมิทัศน์โดยรอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ ต้นไม้สามารถยืนต้นอย่างร่มรื่น สง่างาม และปลอดภัย

การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ

นอกจากการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน รุกขกร เบื้องต้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่กำลังพล รร.จปร. ได้ใช้ประโยชน์แล้ว ยังได้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้คู่มือการปฏิบัติงาน รุกขกรเบื้องต้น เพื่อฝึกปฏิบัติ และเพิ่มทักษะความชำนาญให้แก่กำลังพล และได้เชิญ วิทยากรจากกรมป่าไม้และรุกขกรอาสาสมัครช่วยสาธิต การตัดแต่งกิ่งและการศัลยกรรมต้นไม้ โดยได้มีการ จัดการอบรมมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึง ปี ๒๕๖๓

สอง ผบ.สร.จปร. (๑) ตรวจเยี่ยมการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ

บทสรุป

ถึงแม้คู่มือการปฏิบัติงาน “รุกขกรเบื้องต้น” จะช่วยให้กำลังพลผู้ปฏิบัติงานของ รร.จปร. ได้มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องแล้วก็ตาม แต่การทบทวนความรู้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการในทุกๆ ปี ก็ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญในการปฏิบัติให้แก่กำลังพลให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ต้นไม้มีประโยชน์ต่อมนุษยชนานัปการ ต้นไม้ใน รร.จปร. ไม่ใช่เป็นสมบัติของใครคนใดคนหนึ่ง แต่หากเป็นสมบัติของพวกเราทุกคน การที่จะป้องกัน

รักษาต้นไม้อันเป็นทรัพย์สินล้ำค่าของเรานั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของพวกเราทุกคน หากเราช่วยกันดูแลดูแลรักษาต้นไม้ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ต้นไม้ก็จะตอบแทนเราโดยให้ผล ให้ร่มเงา ให้อากาศบริสุทธิ์ ให้ความปลอดภัย และให้สุนทรียภาพแก่เราไปอย่างยาวนาน

เอกสารเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับผู้สนใจและต้องการศึกษาเนื้อหาคู่มือการปฏิบัติงานรุกขกรเบื้องต้นแบบละเอียดและมีรูปภาพประกอบ สามารถ Download ไฟล์ข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก QR Code ด้านล่างนี้

บรรณานุกรม

๑. ธราดล กันด่วน. เอกสารประกอบอบรมการตัดแต่งและดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในงานภูมิทัศน์เมือง เรื่อง ศาสตร์และศิลป์ในงานดูแลรักษาป่าในเมือง ข้อคิดและตัวอย่างการปฏิบัติงานภาคสนาม. ๒๕๖๑.
๒. ธราดล กันด่วน. เอกสารประกอบอบรม เรื่อง การจัดการต้นไม้ใหญ่ในเขตเมืองความสำคัญและคุณค่าของป่าในเมือง. ๒๕๖๑.
๓. ดุริย: สถาพร. เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การตัดแต่งและดูแลต้นไม้. กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้, ๒๕๖๐.
๔. เดชา บุญคำ. เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การอบรมความรู้พื้นฐานในงานรุกขกรรมสำหรับงานดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในเมืองระดับผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมงาน กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตจตุจักร, ๒๕๖๐.
๕. เดชา บุญคำ. เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในเมือง ตอนที่ ๒, ๒๕๕๗. ที่มา: http://www.land.arch.chula.ac.th/data/file_๒๐๑๐๐๗๒๖๑๕๐๕๗๖.pdf.
๖. <https://www.arborillogical.com/articles/all-articles/article-repository/๒๐๑๐/september/trees-love-proper-cuts/>
๗. <https://www.extension.iastate.edu/smallfarms/proper-techniques-prune-trees-and-shrubs>

เสนาศึกษา

รู้ทันวัคซีน

ป้องกันโควิด-19

เรียบเรียงโดย พ.อ.พ. ยรรยงค์ อิมสุวรรณ

ผู้อำนวยการกองแพทย์ สำนักงานสนับสนุน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย

ภูมิคุ้มกันโรคติดเชื้ในร่างกายสร้างได้อย่างไร ?

วิธีการสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกายเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคมีได้ 2 วิธี คือ วิธีแรก สร้างจากคนติดเชื้อโรคโดยธรรมชาติ และวิธีที่สอง สร้างจากการฉีดวัคซีนเข้าไปในร่างกาย โดยมีหลักการเกิดภูมิคุ้มกันคล้ายกัน คือ การไปกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาเพื่อลดอาการเจ็บป่วยหรือลดความรุนแรงของโรค และลดการแพร่ระบาดของโรครวมถึงสามารถป้องกันการติดต่อเชื้อโรคได้ในภายหลัง แต่วิธีสร้างจากคนติดเชื้อโรคอาจต้องแลกมาด้วยชีวิต ดังนั้น การผลิตและการฉีดวัคซีนจึงเป็นวิธีที่ให้ความปลอดภัยมากกว่า

วัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 (COVID-19 vaccine) มีกี่ชนิด?

• วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในขณะนี้มียี่ด้วยกัน 4 ชนิดหลัก แบ่งตามเทคนิคที่ใช้ในการผลิตวัคซีน คือ

1. mRNA Vaccine

เป็นการผลิตโดยใช้สารพันธุกรรมของเชื้อไวรัส COVID-19 เมื่อฉีดเข้าไปในร่างกาย จะทำให้ร่างกายสร้างโปรตีนที่สามารถกระตุ้นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสขึ้นมา

2. Viral Vector Vaccine

เป็นการฝากสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัส COVID-19 เข้าไปในสารพันธุกรรมของไวรัสชนิดอื่นที่อยู่ในสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดโรค เพื่อพาเข้ามาในร่างกาย ทำให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสขึ้นมา

3. Protein-Based Vaccine

จะใช้โปรตีนบางส่วนของเชื้อไวรัส COVID-19 เช่น โปรตีนส่วนหนาม (spike protein) ฉีดเข้าไปในร่างกาย เพื่อกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัส

4. Inactivated Vaccine

ผลิตโดยการใช้เชื้อไวรัส COVID-19 ที่ถูกทำให้ตายแล้ว เมื่อฉีดเข้าไปในร่างกายแล้วจะกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัส

ปัจจุบันมีการผลิตวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ได้ที่ผ่านการวิจัยระยะที่ 3 โดยเน้นการประเมินและทดสอบความปลอดภัยของวัคซีนมาทุก ๆ ระยะของการผลิตวัคซีนในประเทศไทยจะนำวัคซีน 2 ชนิด เข้ามาใช้ในประเทศ คือ วัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคตายแล้ว (Inactivated Vaccine) และ วัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่ทำให้อ่อนแอลงแล้ว ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดโรค (Viral Vector Vaccine)

“วัคซีนชนิดเชื้อตาย (Inactivated Vaccine)” ได้แก่ วัคซีนโคโรนาแวก (CoronaVac) ซึ่งเป็นของ บริษัทซิโนแวค (SinoVac) จากประเทศจีน ข้อดีของวัคซีนในกลุ่มนี้คือ ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่มีมานาน มีประสบการณ์และความมั่นใจในการใช้เป็นอย่างดี แต่ข้อจำกัดคือ ราคาวัคซีนค่อนข้างสูง เนื่องจากกรรมวิธี ในการผลิตต้องดำเนินการในห้องปฏิบัติการที่มีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพในระดับที่ 3 สำหรับประสิทธิภาพของวัคซีนจากการศึกษาล่าสุดในประเทศบราซิล พบว่าประสิทธิภาพของวัคซีนเฉลี่ยอยู่ที่มากกว่า 50.3% (รวมอาสาสมัครที่ติดเชื้อทั้งที่มีอาการรุนแรงและไม่รุนแรง) โดยให้วัคซีน

วัคซีนป้องกัน COVID-19

มืออะไรบ้าง?

	ชนิดวัคซีน	mRNA	มีไวรัสเป็นพาหะ	เชื้อตาย
การ ทำงาน ของ วัคซีน	ทำให้ร่างกายสร้างโปรตีนที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางภูมิคุ้มกันในร่างกาย และสร้างแอนติบอดีขึ้น	นำสารพันธุกรรมของไวรัสโคโรนาใส่เข้าไปในไวรัสที่เป็นพาหะ แล้วเซลล์ในร่างกายจะสร้างโปรตีนไวรัสโคโรนาขึ้น กระตุ้นให้ระบบภูมิคุ้มกันสร้างแอนติบอดี	นำเชื้อไวรัสโคโรนาพาหะเลียนแบบเซลล์ที่ใช้ทำวัคซีนแล้วนำเข้าไปฉีดให้ตาย กระตุ้นให้ระบบภูมิคุ้มกันสร้างแอนติบอดี	นำเชื้อไวรัสโคโรนาพาหะเลียนแบบเซลล์ที่ใช้ทำวัคซีนแล้วนำเข้าไปฉีดให้ตาย กระตุ้นให้ระบบภูมิคุ้มกันสร้างแอนติบอดี
บริษัท ที่ผลิต	• Pfizer • Moderna	• AstraZeneca • Sputnik V	• Sinovac • Sinopharm	
จุดเด่น	• ผลิตได้เยอะและเร็ว • กระตุ้นภูมิคุ้มกันได้ดีสูง	• ผลิตได้เยอะและเร็ว • DNA คงทนกว่าแบบ mRNA	• ปลอดภัยเพราะเป็นวิธีที่ทำมานาน	
ข้อกังวล	• RNA สลายตัวง่าย • พบผลข้างเคียงเยอะ เพราะเป็นชนิดใหม่	• ยังไม่ทราบผลข้างเคียงระยะยาว	• ผลิตได้ช้าและบ่อยกว่าแบบอื่นๆ • ต้นทุนการผลิตสูง	

2 ครั้ง ห่างกัน 2-4 สัปดาห์ ด้วยการฉีดเข้ากล้ามเนื้อ การเก็บรักษาวัคซีนในอุณหภูมิ 2-8 องศาเซลเซียส สำหรับผลข้างเคียงที่รุนแรงของวัคซีนยังไม่มีรายงาน จากการวิจัยทดลองระยะที่ 3 วัคซีนนี้นำเข้าประเทศไทย ลอตแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 จำนวน 2 แสนโดส และเดือนมีนาคม 2564 อีก 8 แสนโดส จากที่สั่งจองไว้ ทั้งหมด 2 ล้านโดส

ส่วน “วัคซีนชนิดที่ทำให้เชื้อโรคอ่อนแอลงแล้ว ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดโรค (Viral Vector Vaccine)” ได้แก่ วัคซีนของบริษัท AstraZeneca ร่วมกับ University of Oxford ของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีข้อตกลงกับรัฐบาลไทย จะต้องได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตจาก มหาวิทยาลัย Oxford และบริษัท AstraZeneca จากการ ศึกษาวิจัยพบว่าวัคซีนมีประสิทธิภาพเฉลี่ยโดยรวม 70% (โดยกลุ่มอาสาสมัครที่ได้รับวัคซีนครั้งโดส ตามด้วย 1 โดส ประสิทธิภาพของวัคซีนอยู่ที่ 90% และอาสาสมัครกลุ่มที่ ได้รับวัคซีน 2 โดส ประสิทธิภาพของวัคซีนอยู่ที่ 62%) โดยให้วัคซีน 2 ครั้ง ห่างกัน 4 สัปดาห์ ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ การเก็บรักษาวัคซีนสามารถเก็บได้ที่อุณหภูมิ 2-8 องศา (อย่างน้อย 6 เดือน) ด้านผลข้างเคียงพบว่าอาการที่รุนแรง ที่เกิดขึ้นไม่พบที่เกี่ยวข้องจากการรับวัคซีน วัคซีนนี้นำเข้า ประเทศไทยลอตแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 จำนวน 1.17 แสนโดส และจะทยอยส่งมอบอีกจำนวน 26 ล้านโดส เข้ามาในประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม 2564 จากที่ สั่งจองไว้ทั้งหมด 61 ล้านโดส

วัคซีนทั้งจากบริษัท AstraZeneca และบริษัทซิโนแวค (SinoVac) 2 ชนิดนี้ ที่จะนำเข้ามาใช้ในประเทศไทย ถือว่ามีความปลอดภัย การฉีดวัคซีนต้องเป็นไปตาม ความสมัครใจ อาจมีผลข้างเคียงแต่ก็ไม่มาก และเมื่อนำเข้ามาแล้วทุกคนฉีดก็จะครอบคลุมประมาณ 50 - 60% ของคนไทยบวกกับคนจำนวนหนึ่งที่ติดเชื้อไปแล้ว และมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งรวมกันประมาณ 60-70% ของคนไทย

สิ่งสำคัญของการฉีดวัคซีนแล้วนั้น
ไม่ได้หมายความว่า จะป้องกันการติด
แพร่เชื้อโรคโควิด-19 ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์

วัคซีนอาจจะสร้างภูมิคุ้มกันโรคของเราได้นานมากหรืออาจ อยู่ได้ไม่เกิน 1 ปี ต้องฉีดปีละครั้ง ซึ่งผลการวิเคราะห์ วิจัยในขณะนี้ส่วนใหญ่วัดผลลัพธ์ใน ‘ผู้ป่วยที่มีอาการ’ พบว่าวัคซีนสามารถป้องกันการเจ็บป่วย ป้องกันอาการ เจ็บป่วยรุนแรง และหยุดการแพร่ระบาดได้

เทียบวัคซีนโควิด-19 ไทยสั่งซื้อ “แอสตราเซนเนกา-ซิโนแวค”

	AstraZeneca	SINOVAC
ชื่อ	AZD1222	CoronaVac
ชนิด	เวกเตอร์อะดีโนไวรัส	วัคซีนเชื้อตาย
ประสิทธิภาพ	70%	50-90%
โดส	2 โดส ห่างกัน 4-12 สัปดาห์	2 โดส ห่างกัน 2-4 สัปดาห์
การเก็บรักษา	2-8 °C นาน 6 เดือน	2-8 °C นาน 3 ปี
ไทยจองไว้	61 ล้านโดส	2 ล้านโดส
มาถึงไทย	24 ก.พ. 2564 117,000 โดส	24 ก.พ. 2564 200,000 โดส

ที่มา: อุกฤษ ชาญวิธญา 23 ก.พ. 2564 / Biospace / New York Times / Business Insider

วัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด มีอะไรบ้าง?

ขณะนี้ มีวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จากบริษัทผู้ผลิต
รายใหญ่ที่ได้รับการอนุมัติและใช้กันแล้วในต่างประเทศ
ได้แก่ วัคซีนของ Pfizer-BioNTech (สหรัฐอเมริกา)
วัคซีนของ Moderna (สหรัฐอเมริกา) วัคซีนของ Gamaleya

(รัสเซีย) วัคซีนของ AstraZeneca (สหราชอาณาจักร)
วัคซีนของ Sinovac (จีน) และวัคซีนของ Sinopharm (จีน)
เป็นต้น มีรายละเอียดในตารางเปรียบเทียบประสิทธิภาพ
วัคซีนโควิด-19 ดังภาพ

**เปรียบเทียบประสิทธิภาพ
วัคซีนโควิด-19**

ผู้ผลิต และประเทศ เจ้าของเทคโนโลยี	ชื่อวัคซีน	ประสิทธิภาพ	การให้วัคซีน	วัคซีนประเภท	การเก็บรักษา
Pfizer BIONTECH	Comirnaty (ไฟเซอร์)	95%	2 โดส ห่างกัน โดสละ 3 สัปดาห์	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	-70°
moderna NIH	mRNA-1273 (โมเดอร์นา)	94.5%	2 โดส ห่างกัน โดสละ 4 สัปดาห์	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	-20° ได้นาน 6 เดือน
МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ	Sputnik V (สปุตนิก)	91.4%	2 โดส ห่างกัน โดสละ 3 สัปดาห์	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	แช่แข็ง กำลังพัฒนา ให้สามารถเก็บในตู้เย็นได้
UNIVERSITY OF OXFORD AstraZeneca	AZD1222 (แอสตราเซนเนกา)	90%	2 โดส ห่างกัน โดสละ 4 สัปดาห์	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	เก็บในตู้เย็น อย่างน้อยได้ 6 เดือน
康希诺生物 CanSinoBIO	Ad5-nCoV (แคนซิโนไบโอ)	-	1 โดส	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	เก็บในตู้เย็น
VECTOR INSTITUTE	EpiVacCorona (เวกเตอร์)	-	2 โดส ห่างกัน โดสละ 3 สัปดาห์	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	เก็บในตู้เย็น ได้ถึง 2 ปี
SINOPHARM	BBIBP-CorV (ซิโนฟาร์ม)	73.34%	2 โดส ห่างกัน โดสละ 3 สัปดาห์	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	ไม่ระบุ
sinovac	CoronaVac (ซิโนแวค)	มากกว่า 50%	2 โดส ห่างกัน โดสละ 2 สัปดาห์	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	ตู้เย็น
BHCARAT BIOTECH icmr	Covaxin (โควัคซิน)	-	2 โดส ห่างกัน โดสละ 4 สัปดาห์	ไม่ระบุ	ในอุณหภูมิห้อง อยู่ได้อย่างน้อย 1 สัปดาห์

ที่มา : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
กราฟิกมดชนรายวัน | Matchon Daily Graphic (02.03.2021)

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

อาการข้างเคียงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ จากการวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19

บทเรียนจากต่างประเทศพบอาการข้างเคียงหรือผลข้างเคียงภายหลังได้รับวัคซีนโควิด-19 อาจจะเกิดขึ้นได้ แต่เกือบทั้งหมดเป็นอาการเพียงเล็กน้อยสามารถดูแลได้ตั้งแต่ระดับอาการไม่รุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ตั้งแต่มีไข้ต่ำ ๆ ปวดบวมแดงร้อนบริเวณที่ฉีดวัคซีน ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ไม่มีแรง คลื่นไส้ อาเจียนน้อยกว่า 5 ครั้ง หรืออาการอื่น ๆ เช่น ท้องเสีย ผื่นแดงเล็กน้อย หากพบอาการรุนแรง เช่น ไข้สูง ปวดศีรษะรุนแรง ผื่นขึ้นทั้งตัว เหนื่อย แน่นหน้าอกหรือหายใจไม่ออก ชักหรือหมดสติ อาเจียนมากกว่า 5 ครั้ง มีจุดเลือดออกจำนวนมาก ปากเบี้ยว หรือกล้ามเนื้ออ่อนแรง อาการป่วยรุนแรงอื่น ๆ ทำให้มีความกังวลมาก สำหรับอาการข้างเคียงต่าง ๆ เป็นอาการเล็กน้อยที่พบนั้นส่วนใหญ่พบได้ 1 ใน 3 ของคนรับวัคซีนซึ่งสามารถพบอาการอย่างใดอย่างหนึ่งได้

อาการข้างเคียงหลังฉีดวัคซีนโควิด-19

อาการข้างเคียงชนิดไม่รุนแรง

- มีไข้ต่ำ, ปวดศีรษะ
- คลื่นไส้ อาเจียน
- อ่อนเพลีย
- ปวดบริเวณที่ฉีด

อาการข้างเคียงรุนแรง

- ไข้สูง
- แน่นหน้าอก หายใจไม่ออก
- ปวดศีรษะรุนแรง
- ปากเบี้ยว กล้ามเนื้ออ่อนแรง
- มีจุดเลือดออกจำนวนมาก
- ผื่นขึ้นทั้งตัว
- อาเจียนมากกว่า 5 ครั้ง
- ชัก / หมดสติ

หากมีอาการดังนั้นก็ควรรีบแจ้งแพทย์ทันที

หรือ โทรสายด่วน 1669

ข้อมูล ณ วันที่ 03/03/64

แต่มีการวิเคราะห์ว่าเมื่อมีอาการใด ๆ จากเข็มแรกไปแล้ว เมื่อรับวัคซีนเข็มที่ 2 อาจจะไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย ทั้งนี้จากรายงานของประเทศไทยที่พบ 1.5% นั้นยังอยู่ในระดับต่ำกว่าที่คาดหมายซึ่งก็ต้องมีการพิจารณาหลายอย่างประกอบกัน เพราะบางครั้งอาการเวียนหัว หน้ามืด ใจสั่น อาจจะเกิดจากความกลัวเข็ม กลัววัคซีน การพักผ่อนน้อย การป่วยอย่างอื่น เป็นต้น เพราะฉะนั้นการเตรียมตัวก่อนรับวัคซีนก็เป็นเรื่องสำคัญ ต้องมีการแจ้งประวัติการแพ้ยา การแพ้อาหาร แพ้ยาต่าง ๆ ให้แพทย์ทราบ ก่อนรับวัคซีน ควรพักผ่อนให้เพียงพอ ถ้ามีไข้ ไม่สบายควรเลื่อนนัดฉีด อย่ารับประทานยาลดไข้หรือยาแก้ปวดเพราะยาอาจไปกดภาวะการอักเสบทำให้การตอบสนองของวัคซีนลดลง เมื่อกลับบ้านแล้วอาจพบว่าผลข้างเคียงเกิดขึ้น เช่น มีไข้ ปวด บวม บริเวณที่ฉีด หรือมีไข้ต่ำ ๆ ซึ่งหลังจากได้รับวัคซีนครั้งชม. ถึง 2 ชม. อาการจะค่อย ๆ ลดลง แต่ถ้าไข้สูงมากให้รีบกลับมาพบแพทย์ หรือโทรแจ้ง 1669 ทั้งนี้หลังฉีดแล้วควรดื่มน้ำสะอาด 3 วัน เพราะหากมีอาการอะไรจะได้ทราบว่า เป็นผลมาจากวัคซีนหรือไม่

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องฉีดวัคซีนป้องกัน โควิด-19 ก่อน มีใครบ้าง?

การจัดลำดับความเร่งด่วนของกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 พิจารณาจากผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยโรคโควิด-19 จัดเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

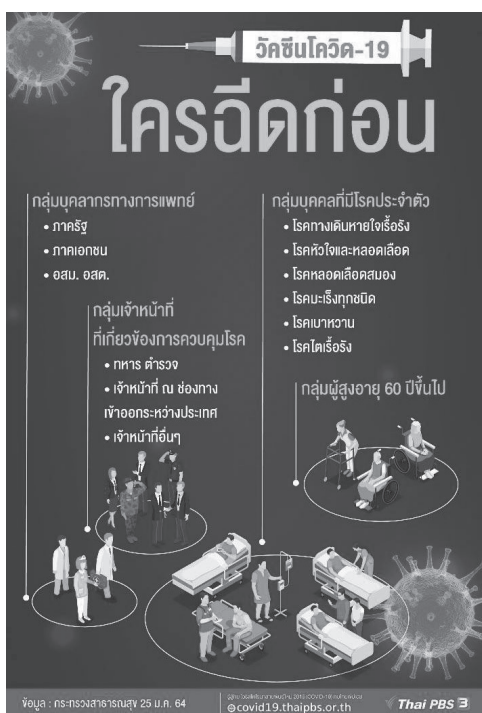
กลุ่มที่ 1 บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
ที่ปฏิบัติงานด้านหน้าทั้งภาครัฐและเอกชน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มบุคลากรด้านหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ
กับควบคุมโรคและมีโอกาสสัมผัสกับผู้ป่วยโรคโควิด-19
รวมทั้ง อสม. และเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง

กลุ่มที่ 3 บุคคลที่มีโรคประจำตัว 7 โรค ได้แก่โรคเบาหวาน
โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือด
โรคไตวายเรื้อรังที่อยู่ในระยะ 5 ขึ้นไป โรคหลอดเลือดสมอง
โรคมะเร็งทุกชนิด และโรคอ้วนที่มีน้ำหนักตัวมาก

กลุ่มที่ 4 ผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

กลุ่มที่ 5 ประชาชนทั่วไป

แผนปฏิบัติการฉีดวัคซีนโควิด-19 ในประเทศไทย

แบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 มีวัคซีนปริมาณจำกัด (ก.พ. – เม.ย. 64) ฉีดวัคซีน
พื้นที่ที่มีการควบคุมการแพร่ระบาด เพื่อลดการป่วยรุนแรง
และเสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เพื่อรักษาระบบสาธารณสุข
ของประเทศ กลุ่มเป้าหมายรับวัคซีนระยะที่ 1 ได้แก่

กลุ่มที่ 1 บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขด้านหน้า
ทั้งภาครัฐและเอกชน กลุ่มที่ 2 บุคคลที่มีโรคประจำตัว
โรคเบาหวาน โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง เช่น ปอดอุดกั้นเรื้อรัง
และ โรคหอบหืดที่ควบคุมได้ไม่ดี โรคหัวใจและหลอดเลือด
โรคไตเรื้อรัง ที่อยู่ในระยะ 5 ขึ้นไป (ไตวายเรื้อรัง)
โรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็งทุกชนิดที่อยู่ระหว่าง
การรักษาด้วย เคมีบำบัด รังสีบำบัด ภูมิคุ้มกันบำบัด และ
โรคอ้วน กลุ่มที่ 3 ผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ด้วยธรรมชาติ
วัย 60 ปีขึ้นไปภูมิคุ้มกันร่างกายจะลดน้อยลง
กลุ่มที่ 4 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคที่มี
โอกาสสัมผัสกับผู้ป่วยโควิด

ระยะที่ 2 เมื่อมีวัคซีนมากขึ้น (พ.ค. – ธ.ค. 64) เพิ่มเติมกลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 และขยายพื้นที่ ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อรักษาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ กลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติม ได้แก่ 1) บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่นอกเหนือจากด้านหน้า 2) เจ้าหน้าที่ที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วยโควิด 3) ผู้ประกอบอาชีพ

ด้านการท่องเที่ยว เช่น พนักงานโรงแรม มัคคุเทศก์ พนักงานสถานบันเทิง 4) ผู้เดินทาง ระหว่างประเทศ เช่น นักบิน/ลูกเรือ ผู้เดินทางต่างประเทศ

ระยะที่ 3 เมื่อมีวัคซีนเพียงพอ (ม.ค. 65 เป็นต้นไป) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในระดับประชากรและฟื้นฟู ประเทศกลับเข้าสู่ภาวะปกติกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทั่วไป

แผน 'วัคซีนโควิด-19' ใครได้ฉีดล็อตแรก

4 กลุ่ม

- 01 บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขด้านหน้า ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 02 บุคคลที่มีโรคประจำตัว อาทิ
  - โรคทางเดินหายใจเรื้อรังรุนแรง เช่น ปอดอุดกั้นเรื้อรัง และโรคหอบหืด ที่ควบคุมได้ไม่ดี เป็นต้น
  - โรคหัวใจและหลอดเลือด
  - โรคไตเรื้อรังระยะที่ 5 ที่ได้รับการบำบัดทดแทนไต
  - โรคหลอดเลือดสมอง
  - โรคเรื้อรังชนิดที่อยู่ระหว่างเคมีบำบัด รังสีบำบัด และภูมิคุ้มกันบำบัด
  - โรคเบาหวาน
  - โรคอ้วน ที่มีน้ำหนักมากกว่า 100 กิโลกรัม หรือ BMI มากกว่า 35 กิโลกรัมต่อตร.ม.
- 03 ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
- 04 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคโควิด-19 ที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย

① ศูนย์ข้อมูล COVID-19 ② สายด่วน 1111 ③ ข้อมูล ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564

เหตุผลทำไมต้องฉีด

"วัคซีนป้องกันโควิด-19"?

ความจริงที่ควรรู้เกี่ยวกับภูมิคุ้มกันต่อเชื้อโควิด-19

- ประมาณ 95% ของผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 มีภูมิคุ้มกันเกิดขึ้น และอาจจะสูงพอที่จะยับยั้งเชื้อได้ตั้งแต่ 8 วันหลังการติดเชื้อ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของโรค

- ระดับภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้น จะเกิดขึ้นเร็วใน 3 สัปดาห์แรกหลังการติดเชื้อแล้ว ค่อยๆ ลดลง การศึกษาของหน่วยงาน Public Health England ระบุว่า ภูมิคุ้มกันจะคงอยู่ไม่น้อยกว่า 5 เดือน แต่ไม่น่าจะคงอยู่ได้นาน

- จากการที่ภูมิคุ้มกันอยู่ไม่ได้นาน การติดเชื้อซ้ำจึงเกิดขึ้นได้

- จำนวนสัดส่วนประชากรที่มีภูมิคุ้มกันที่จะก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ ในการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังไม่ทราบชัดเจน (ในโรคหัด คือ 95% และโรคโปลิโอ คือ 80%)

ไวรัสโควิด-19 เหล่านี้ เป็นไวรัสที่ลอยอยู่ในอากาศ แต่จำนวนไวรัสจะเพิ่มขึ้นไม่ได้ หากไม่สามารถเข้าไปอยู่ในสิ่งมีชีวิตได้ ตามธรรมชาติจำนวนไวรัสจะค่อย ๆ ลดลงไปเอง เมื่อถึงเวลาหนึ่ง ไวรัสเหล่านี้ก็จะสลายไป

ซึ่งภูมิคุ้มกันหมู่จะเกิดขึ้นได้ 2 แบบ คือ แบบธรรมชาติ และการฉีดวัคซีน ซึ่งเราก็คาดไม่ได้ว่า คนที่ติดเชื้อแล้วจะมีภูมิหรือว่าเสียชีวิต นั่นคือ เหตุผลที่ทำให้มีการโน้มน้าวให้ฉีดวัคซีน เพื่อให้คนที่ไม่มีภูมิ มีอัตราการเสียชีวิตที่น้อยลง ซึ่งก็ต้องให้ความสำคัญกับการปลอดภัยจากการฉีดวัคซีนด้วย และสิ่งที่ต้องติดตามคือ มีภาวะแทรกซ้อนหรือไม่ และป้องกันไวรัสได้จริงหรือไม่ สำหรับการเลือก "วัคซีนป้องกันโควิด-19" ในทางปฏิบัติไม่มีวัคซีนใดที่ได้ผล 100% ซึ่งอย่างมากก็เข้าใกล้แต่อย่างน้อย ต้องมีผลไม่น้อยกว่า 50% ซึ่งใช้วัคซีนใหญ่ในปัจจุบัน วัคซีนที่ฉีดได้ผลประมาณ 50-60% เท่านั้น ซึ่งคนที่ฉีดสามารถเป็นไขหวัดใหญ่ได้ แต่ถ้าเป็นอาการจะไม่รุนแรง และอัตราการเสียชีวิตจะต่ำ ซึ่งปัจจัยสำคัญในการเลือกวัคซีนคือ ความปลอดภัย นอกจากนี้การบริหารจัดการเพื่อให้ประชาชนได้รับวัคซีน ก็เป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากวัคซีนบางชนิด ต้องจัดเก็บในอุณหภูมิที่จำกัด การนำวัคซีนไปถึงตัวผู้ป่วย สะดวกมากน้อยแค่ไหน ซึ่งถ้ามีข้อผิดพลาดก็เหมือนฉีดน้ำเข้าตัว ไม่มีประโยชน์

เอกสาร และ ภาพอ้างอิงบทความนี้

<https://www.dms.go.th/>

https://www.udch.go.th/uploads/doc/News/2564/220220210454454914_information.pdf

<https://www.bumrungrad.com/th/health-blog/february-2021/covid-19-vaccinations>

<https://www.hfocus.org/content/2021/03/21175>

<https://thematter.co/quick-bite/covid19-vaccines-types/132358>

<https://www.hfocus.org/content/2020/04/18908>

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

เสนาศึกษาศาสตร์

ว่าด้วยเรื่อง “ชา” เป็น “ต้น” เหตุ :
เครื่องดื่มที่สามารถสร้างและทำลายจักรวรรดิ

พ.ท.ผศ.ดร.อภิเชษ มนเทียรวิเชียรฉาย

“But no matter what the score, when the clock strikes four,
/ Everything stops for tea”
“ไม่ว่าคะแนนจะเท่าไร เมื่อถึงเวลา 4 โมง
/ ทุกอย่างต้องหยุดเพื่อดื่มน้ำชา”

- Jack Buchanan, เพลง “Everything Stops for Tea”, ค.ศ. 1935

ปัจจุบัน การดื่มชาถือเป็นเรื่องธรรมดาตามาก ไม่ว่าจะเป็นชาจีนตามภัตตาคารดื่มชา ชาญี่ปุ่นที่สมัยนี้ นำมาดัดแปลงมารับประทานในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นไอศกรีม เค้ก หรือช็อกโกแลต หรือชาฝรั่งที่ดื่มคู่กับเครื่องเคียงต่าง ๆ ในรูปแบบ Afternoon Tea ของอังกฤษ แต่สำหรับนักประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะผู้ที่ศึกษา

ประวัติศาสตร์ชาติตะวันตก ชาถ้วยเดียวไม่เคยธรรมดา หากแต่จะมีทั้งรสชาติ ความทรงจำ และความเป็นมาที่แปลกประหลาดซึ่งนำพาผลิตภัณฑ์จากตอนใต้ของจีน ซ้ำมไปยังอีกด้านหนึ่งของทวีป อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างและล่มสลายของหลายอาณาจักรด้วย

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

๗๕

หากพูดถึงชาในตะวันตกคงหนีไม่พ้นวัฒนธรรมดื่มชาของอังกฤษ ซึ่งในสมัยนี้ยังได้รับความนิยมตั้งแต่นั้นกรรกรยันไปถึงในราชสำนัก แต่ความจริงแล้วก่อนกลางคริสต์ศตวรรษที่ 16 (ประมาณรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช) อังกฤษไม่ได้นิยมดื่มชาเท่าไรนัก เนื่องจากใบชาเป็นสินค้าราคาแพงและส่วนมากต้องนำเข้าจากพ่อค้าชาวดัตช์ซึ่งเป็นชาติคู่แข่งทางการค้าด้วย สถานการณ์นี้เปลี่ยนแปลงเมื่อพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 (Charles II) แห่งอังกฤษอภิเษกสมรสกับฟ้าหญิงกาตารีนแห่งบรากังซา (Catarina de Bragança) เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม ค.ศ. 1662 การอภิเษกสมรสในครั้งนั้นส่งผลให้อังกฤษได้รับนครบอมเบย์ (ปัจจุบันคือมุมไบ) จากโปรตุเกส ซึ่งได้กลายเป็นเมืองการค้าและฐานทัพสำคัญในการยึดครองอินเดียเป็นอาณานิคมอังกฤษในเวลาต่อมา อีกทั้งเอกลักษณ์ในการค้าขายกับอาณานิคมโปรตุเกส ในขณะที่ฝ่ายโปรตุเกสได้รับการสนับสนุนจากกองทัพเรืออังกฤษซึ่งในที่สุดทำให้ประเทศบ้านเกิดของกาตารีนสามารถปลดแอกตนเองจากอิทธิพลของสเปนได้ นอกจากนี้ยังนำวัฒนธรรมดื่มชาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของราชสำนักอังกฤษและในสังคมทั่วไปด้วย

พระนางกาตารีนแห่งบรากังซา ผู้นำวัฒนธรรมชามาจากโปรตุเกสสู่อังกฤษ

ที่มา : <http://www.nationaltrustcollections.org.uk/object/1129131>

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ก่อนหน้านี้โปรตุเกสมีวัฒนธรรมการดื่มชามานานแล้ว เนื่องจากเป็นชาติตะวันตกแรกที่มีการค้าขายทางเรือในนัยสำคัญกับจีนผ่านการเช่าเกาะมาเก๊าเป็นอาณานิคมการค้าเมื่อ ค.ศ. 1557 ในช่วงสมัยราชวงศ์หมิง (ประมาณรัชสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งอยุธยา) สังคมโปรตุเกสจึงเริ่มซึมซับวัฒนธรรมการดื่มชามาตั้งแต่ยุคสมัยนั้น มีตำนานเล่าว่า ในขบวนสมโภชของฟ้าหญิงกาตารีนามีหีบที่ติดป้ายไว้ว่า “Transporte de Ervas Aromaticas” (“สินค้าสมุนไพรกลิ่นหอม” หรือใบชานั่นเอง) ซึ่งคนอังกฤษที่ไม่ค่อยเก่งภาษาต่างประเทศย่อเป็น T.E.A. แล้วเรียกมาติดปากเป็น “ที” จนถึงปัจจุบัน...หรือเปล่า?

ความจริงแล้วชื่อเรียกที่ต่างกันจะขึ้นอยู่กับประวัติความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มพ่อค้าจีนและผู้นำเข้ามากกว่า โดยประเทศที่เรียกชาเป็น “ชา” หรือ “ชวย” (ประเทศในเอเชียใต้, อิหร่าน) ส่วนมากจะนำเข้าจากกลุ่มพ่อค้าที่พูดภาษาจีนกลางทางเหนือหรือกวางตุ้งทางใต้ซึ่งจะเรียกชาว่า “ฉา” ในขณะที่ประเทศที่เรียกชาเป็น “ที” (อังกฤษ, เยอรมัน) หรือ “เทะ” (ฝรั่งเศส, สเปน, เนเธอร์แลนด์) จะนำเข้าจากกลุ่มพ่อค้าจีนฮกเกี้ยนกับแต้จิ๋วซึ่งจะเรียกชาว่า “เท” จนถึงทุกวันนี้สำหรับชาวยุโรป พ่อค้าโปรตุเกสส่วนมากจะค้าขายกับกลุ่มพ่อค้าจีนกวางตุ้งที่มาเก๊า ในขณะที่พ่อค้าชาวดัตช์จะค้าขายกับชาวจีนฮกเกี้ยนกับแต้จิ๋วจากฐานบนเกาะไต้หวันหรือในหมู่เกาะอินโดนีเซียปัจจุบัน ในเมื่อชาวอังกฤษรู้จักเครื่องดื่มชาจากชาวดัตช์ก่อนการอภิเษกสมรสของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 ก็เลยเรียกตามพ่อค้าชาวดัตช์

การที่พระนางกาตารีนาทรงนำวัฒนธรรมการดื่มชามายังราชสำนักอังกฤษส่งผลให้วัฒนธรรมดังกล่าวได้รับความนิยมมากขึ้น อารมณ์เหมือนในยุคสมัยนี้ ดาราสาวคนไหนถือกระเป๋าใหม่ออกงานสุภาพสตรีที่ตามแฟชั่นก็ต้องถือกระเป๋าที่เหมือนใบนั้นมาหิ้วด้วยให้ได้ ไม่งั้นจะถือว่าเกะกะกระแสบ่ทัน เช่นเดียวกันกับแฟชั่นในยุคสมัยปัจจุบันวัฒนธรรมการดื่มชาก็จะต้องตามมา

ด้วยสินค้าอื่นด้วย โดยเฉพาะเครื่องเซรามิก เช่น กา ถ้วย และจานรอง เป็นต้น ซึ่งในยุคนี้ชาวยุโรป จะนิยมดื่มชาในรูปแบบจีนและใช้ภาชนะของจีนด้วย ยุคนี้จึงเป็นยุคเห่อของจีน (Chinoiserie) เนื่องจากเป็น สินค้าที่หายากและมีราคาสูง หากผู้อ่านมีโอกาสได้ไป ทัศนศึกษาที่ยุโรปและเข้าชมพระราชวังในยุคสมัยนั้น ไม่ว่าจะในอังกฤษ เยอรมนี ฝรั่งเศส หรือรัสเซีย จะเห็นว่า ในหลายที่จะมีการจัด “ห้องจีน” (Chinese Room) ซึ่งเป็นารแสดงควมร่ำรวยผ่านวัตถุั่นเอง

ชุดน้ำชาที่ประดับด้วยตราอาร์มของนครนิวยอร์กแต่กำเนิดนำเข้ามาจากจีนเมื่อประมาณ ค.ศ. 1795 จะเห็นได้ว่ามีการผสมผสานกัน ระหว่างธรรมเนียมตะวันตกและตะวันออก

ที่มา : <https://www.sothebys.com/en/buy/auktion/2020/property-from-the-collection-of-nelson-rockefeller-eastern-traditions-western-visions/a-chinese-export-assembled-arms-of-new-york-part>

อย่างไรก็ดี สืบเนื่องจากความนิยมอันแพร่หลาย ของชาและราคาที่ค่อนข้างแพงจากภานำเข้าจึง ก่อให้เกิดขบวนการลักลอบนำเข้าไปขาย โดยเฉพาะใน อาณานิคมของอังกฤษในอเมริกาเหนือ ในสมัยนั้น มีกฎหมายบังคับให้พ่อค้าที่จะขายไปชาในอาณานิคม อังกฤษจำเป็นต้องเดินเรือไปยังอังกฤษก่อนเพื่อเสียภาษี ก่อนที่จะเดินเรือต่อไปอาณานิคม ซึ่งการค้าขายนี้ ส่วนมากผูกมัดอยู่ภายใต้บริษัทอินเดียตะวันออก (East India Company) กฎหมายนี้ส่งผลให้ไปชามีราคาแพง มากในอาณานิคมจึงทำให้ชาของบริษัท ขายเป็นออก เนื่องจากคนส่วนใหญ่หันไปดื่มชาที่ลักลอบนำเข้าไป จากพ่อค้าตัดซ์ เมื่อบริษัท ประสบปัญหาทางการเงิน เมื่อ ค.ศ. 1772 รัฐบาลกลางอังกฤษจึงออกกฎหมาย

ค.ศ. 1773 (1773 Tea Act) ซึ่งอนุญาตให้บริษัท สามารถส่งออกใบชาสู่อาณานิคมโดยตรงได้ในอัตรา ภาชนะที่น้อยกว่าเดิม เป็นมาตรการที่ดูผิวเผินแล้วสามารถ จัดการปัญหาการเงินของบริษัท ได้และปัญหาการ ลักลอบสินค้าในอาณานิคมอเมริกาด้วย แต่แล้ว กฎหมายดังกล่าวสร้างความไม่พอใจกับชาวอาณานิคม อเมริกาอย่างมาก นักการเมืองท้องถิ่นไม่พอใจที่รัฐบาล กลางไม่ได้ปรึกษาตนก่อนออกมาตรการนี้ ส่วนเหล่า พ่อค้าที่เคยทำกำไรจากการลักลอบนำเข้าใบชา ก็ออก มาต่อต้านเช่นกัน นำไปสู่เหตุการณ์งานเลี้ยงน้ำชา ที่บอสตัน (Boston Tea Party) ที่พ่อค้าผิวขาวแต่งตัวเป็น ชาวอินเดียแดงไปบุกเรือสินค้าของอังกฤษและโยนลัง ใบบชาลงน้ำที่ท่าเรือบอสตัน เป็นชนวนที่นำไปสู่สงคราม ปฏิวัติอเมริกัน การเสียอาณานิคมสำคัญของอังกฤษ ในที่สุด และเป็นแรงบันดาลใจที่นำไปสู่การล่มสลายของ ราชอาณาจักรฝรั่งเศสด้วย

เรือรบ HMS Nemesis ซึ่งเป็นเรือเหล็กลำแรก ๆ ที่เดินเรือจากยุโรปมาถึงเอเชีย และเป็นเรือสำคัญในสงครามฝิ่นครั้งที่สอง

ที่มา : https://visualizingcultures.mit.edu/opium_wars_01/ow1_gallery/pages/iln_1842_pg420_nemesis_wid.htm

ในยุคสมัยศตวรรษที่ 19 อังกฤษยังคงนำเข้าใบชา ส่วนมากจากจีน (ตอนนั้นอังกฤษยังไม่ได้ทำการปลูก ไร่ชาในพื้นที่อาณานิคมในเอเชียใต้) ซึ่งเมื่อรวมกับการ นำเข้าสินค้าจีนชนิดอื่นเป็นจำนวนมากส่งผลให้อังกฤษ ขาดดุลการค้ากับจีนอย่างมากเนื่องจากจีนไม่นิยม สินค้านำเข้าจากอังกฤษและรับการค้าซื้อสินค้า ผ่านเหรียญเงินเท่านั้น ทำให้อังกฤษต้องเผชิญกับการ

ขาดเหรียญเงินด้วย แต่แล้วในที่สุดพ่อค้าอังกฤษสามารถหาสินค้าที่จีนยอมซื้อ และติดใจต้องซื้อในจำนวนที่ทวีมากขึ้นด้วย กล่าวคือ “ฝิ่น” นั่นเอง การค้าขายฝิ่นส่งผลให้จีนกลายเป็นผู้ขาดดุลการค้ากับอังกฤษภายในไม่กี่ปี อีกทั้งต้องเผชิญกับปัญหาประชากรที่ติดฝิ่นด้วย ความพยายามของรัฐบาลจีนในการระงับการนำเข้าฝิ่นนำไปสู่สงครามฝิ่นกับอังกฤษถึงสองครั้ง เมื่อ ค.ศ. 1839-1842 และ ค.ศ. 1856-1860 โดยผลสำคัญที่ตามมาคือ การเปิดประเทศจีนให้ค้าขายเสรียิ่งขึ้น การให้อังกฤษปกครองเกาะฮ่องกงและเช่าพื้นที่เกาหลุน (ที่มีปัญหาจนถึงปัจจุบัน) และการเปิดสถานเอกอัครราชทูตของชาติตะวันตก ณ กรุงปักกิ่ง ในส่วนของไทย สงครามในครั้งนั้นส่งผลให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเลิกการจิ้มก้อง (กล่าวคือตัดความสัมพันธ์ทางการทูต) และหันไปเจริญพระราชไมตรีกับชาติตะวันตกแทน ไทยจะไม่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับจีนอีกจนกระทั่งช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อแลกเปลี่ยนกับการให้สาธารณรัฐจีนรับรองไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติ

ปัจจุบัน เราคงไม่เห็นการรบเรื่องใบชากันอีกแล้ว (ยกเว้นในการถกเถียงกันว่า ชาชนิดไหนอร่อยกว่ากัน) โดยเฉพาะหลังจากที่จีนไม่ได้เป็นแหล่งใบชาแห่งเดียวแล้ว แต่มีการปลูกอย่างแพร่หลายมากขึ้น ไม่ว่าจะในอินเดีย ญี่ปุ่น ไทย หรือแม้กระทั่งในโปรตุเกสบนเกาะเซาไมเกิล (São Miguel) กลางมหาสมุทรแอตแลนติก แต่จากที่เล่ามาทั้งหมด จะเห็นถึงบทบาทของชาในพัฒนาการของประวัติศาสตร์โลก อิทธิพลของราชสำนักทั้งในไทยและต่างประเทศในการเผยแพร่วัฒนธรรมต่างชาติที่ในที่สุดกลายเป็นวัฒนธรรมแพร่หลายในสังคมจนแทบจะแยกไม่ออกว่าเคยเป็นวัฒนธรรมต่างชาติมาก่อน อีกทั้งให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องของการค้าขายระหว่างประเทศกับความมั่นคงบางทีเรื่องธรรมดาที่เราเห็นอยู่ประจำวันจนเคยชินที่แท้ก็เคยเป็นต้นเหตุที่ทำให้จักรวรรดิสามารถก่อตั้งตนเองได้และดับได้เหมือนกัน

อ่านเพิ่มเติม

Ellis, M, Coulton, R., and Mauger, M. (2015). Empire of Tea: The Asian leaf that conquered the world. London: Reaktion Books.
 Rose, S. (2009) For all the tea in China: How England stole the world's favorite drink and changed history. London: Viking.

เสนาศึกษา

สมุนไพรน่ารู้
กัญชา
 ตอนที่ ๑

พ.อ.หญิง ภญ.กานต์ชีวันธร วิทยาภรณ์
 ประจำ รร.จปร. ชรก. รพ.รร.จปร.

กัญชา...
 อดีต“พืชร้าย”
 สู่วิทยาวิเศษ

กำลังเป็นประเด็นร้อนในสังคมไทย ตกกันหน้าดำ
 คร่ำครีดยดถึง ผลดี ผลร้ายของการปลดล็อก “กัญชาเสรี”
 ให้เป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ สร้างรายได้เข้าประเทศ
 หลังผ่านฉลุย รับรองกฎหมายใช้กัญชาเพื่อประโยชน์
 ทางการแพทย์ เปิดทางให้สามารถศึกษาวิจัยและ
 ปลุกกัญชาเพื่อการแพทย์ได้ถูกต้องตามกฎหมาย
 ไม่ต้องหลบๆ ซ่อนๆ อยู่ใต้ดิน

ฉบับนี้ตั้งใจที่จะเขียนเรื่องราวสั้น ๆ ให้รู้จักสายพันธุ์
กัญชา พีชสมุนไพรมหัศจรรย์ว่า เค้าวอยู่กับเรามา
ตั้งแต่สมัยโบราณกาลเชียวนะ จากการศึกษาให้ลึกจริง ๆ
“กัญชา” เริ่มมีการนำมาใช้ทางการแพทย์ ตั้งแต่
ยุคสมเด็จพระนารายณ์ สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีการ
จารึกไว้ในคัมภีร์โอสถพระนารายณ์ เกี่ยวข้องกับกัญชา
๔ ตำรับ คือ

๑. “ สุขไสยาสน์ ”

เป็นตำรับยาช่วยให้ผ่อนคลาย นอนหลับสบาย
แก้ปวด คลายเครียด

๒. “ ทำลายเขาพระสุเมรุ ”

ประกอบด้วยสมุนไพรกว่า ๒๐ ชนิด และมีกัญชา
เป็นส่วนประกอบสำคัญ สรรพคุณ แก้อาการลมชัก
ปากเบี้ยว ตาแหง เทียบเคียงได้กับอัมพฤกษ์อัมพาต
และเส้นเลือดในสมองแตก

๓. “ น้ำมันสนันไทรภพ ”

ใช้ สมุนไพร ๑๖ ชนิด ผสมน้ำมันงา โดยหนึ่งในนั้น
มีใบกัญชาสดเป็นส่วนประกอบสำคัญ น้ำมันนี้ใช้ทา
แก้อาการท้องมาน สามารถรักษาอัมพฤกษ์อัมพาต
ได้บางส่วน

อีกตำรับหนึ่งที่จารึกไว้ที่วัดโพธิ์ และมีส่วน
ประกอบกัญชา คือ

๔. “ ยาแก้ฝรวงผึ้ง ”

เทียบเคียงกับมะเร็งตับระยะแรก เมื่อเร็วๆ นี้ กระทรวง
สาธารณสุขรวบรวมตำรับยาที่มีกัญชาเป็นส่วนประกอบ
ได้ ๑,๒๐๐ ตำรับ แต่คัดเลือกเหลือ ๙๐ ตำรับ ซึ่งเบื้องต้น
มี ๑๖ ตำรับ ที่จะรับรองเป็นตำรับยา แห่งชาติ
นำเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยคัดเลือกแล้วว่าพิสูจน์ผล
เห็นจริง ปรุ้งง่ายหาไม่ยาก ใช้สะดวกและสามารถ
ใช้ได้ทันที มีอาทิ ยารักษาโรคผอมแห้งแรงน้อย
ยาแก้โรคจิต ยาแก้ชัก ยารักษาเบาหวาน ยาทำให้
หลับสบาย และยาคลายกษัยเส้น โดยตำรับยากัญชา
ในตำรับยาแห่งชาติสามารถซื้อได้ทั่วไปไหม? ตอบว่า
แพทย์ผู้มีสิทธิใช้ตำรับยาเหล่านี้ เพื่อการรักษา คือ
แพทย์แผนไทย , แพทย์แผนไทยประยุกต์ , เภสัชกร ,
ทันตแพทย์และสัตวแพทย์ ฉะนั้นคนใช้ต้องมีใบสั่งแพทย์
จึงจะใช้ได้ถูกกฎหมาย

กัญชา : ๑ ในเครื่องยา ตำรับโอสถสมเด็จพระนารายณ์

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

2

“สุขภาพดี
ด้วย
สมุนไพรไทย”

ตำรับยาแผนไทย ที่มีัญญาเป็นส่วนผสม จำนวน 16 ตำรับ

ยาอัมฤตโอสถ

บรรเทาอาการตึงกล้ามเนื้อ
เส้นเอ็น มือ เท้าชา ผอมแห้งแรงน้อย
จากความเสื่อมของร่างกาย

ยาแก้โรคจิต*

ลดความกังวล ความเครียด
ช่วยให้นอนหลับ

โรคจิต ตามตำราแผนไทย

ยาอโยสาลี

ช่วยขับลม
บรรเทาอาการจุกเสียด
แน่นเฟ้อ

ยาไพสาลี

บรรเทาอาการจุกเสียด
แน่นเฟ้อ ขับลม
ช่วยให้หลับสบาย

ยากำลายพระสุเมรุ

บรรเทาอาการแข็งเกร็งของกล้ามเนื้อ
แขนขาอ่อนแรง และอาการชา
ในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต

ยาแก้ลมแก้เส้น

บรรเทาอาการปวดตึงกล้ามเนื้อ
ลดอาการมือเท้า ชา อ่อนกำลัง

ยาทพิยาริคุณ

แก้จุกเสียดท้องแข็งเป็นเถาดาน
อาการอัมพฤกษ์ เสียงแหบแห้ง
ปวดเมื่อยร่างกาย นอนไม่หลับ

ยาทาริดสีดวงทวารหนักและโรคผิวหนัง

ทารักษาริดสีดวงทวารหนัก
และทารักษาโรคผิวหนัง

www.dtam.moph.go.th
Call Center 02 591 7007

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

@DTAM

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

1

“สุขภาพดี
ด้วย
สมุนไพรไทย”

ตำรับยาแผนไทย ที่มีัญญาเป็นส่วนผสม จำนวน 16 ตำรับ

ยาอัคคินิวคณะ

แก้คลื่นเหียนอาเจียน
เจริญอาหาร บำรุงกำลัง

ยาศุขไสยาสน์

ช่วยให้นอนหลับ
เจริญอาหาร

ยาแก้ลมเนาวนารีวาโย

แก้อาการปวดตึงบริเวณ
ปลายมือปลายเท้า
หันหรือเอี้ยวคอไม่ได้

ยาแก้นอนไม่หลับ/ยาแก้ไข้ผอมเหลือง

- 1) แก้นอนไม่หลับ
- 2) แก้ไข้ผอมเหลือง มีอาการตัวสัน
เสียดสัน อ่อนเพลีย ไม่มีกำลัง

ยาน้ำมันสนันไตรภพ

บรรเทาอาการเจ็บปวดท้องแข็ง
ลามขึ้นไปถึงยอดอก
กินอาหารไม่ได้

ยาแก้ลมชั้นเบื้องสูง

บรรเทาอาการปวดศีรษะ
ตาแดง หูตาฝ้าฟาง หูอื้อ
อ่อนเพลีย สวิงสวาย

ยาฟอวารุ

แก้ลมจุกเสียด
ปวดมวนท้อง

ยาแก้สันทชาติ กล่อนแห้ง

บรรเทาอาการท้องผูก
ปวดเมื่อยตามร่างกาย
ขับลม

www.dtam.moph.go.th
Call Center 02 591 7007

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

@DTAM

www.dtam.go.th

สายพันธุ์กัญชา

กัญชา เป็นพืชสกุล Cannabis อยู่ในวงศ์ Cannabaceae มี ๓ สายพันธุ์ที่พบบ่อย ได้แก่ สายพันธุ์ชาติวา (Cannabis sativa) สายพันธุ์อินดิกา (Cannabis indica) และสายพันธุ์รูเดอราลิส (Cannabis ruderalis) ส่วนคำว่า มารีฮวนน่า (Marijuana) เป็น คำแสลงที่ใช้ส่วนดอกของต้นกัญชานำมาสูบ

๑. ชาติวา (Cannabis sativa)

เป็นภาษาละติน แปลว่า เพาะปลูกตั้งโดย คาร์ล ลินเนียส (Carolus linnaeus) นักพฤกษศาสตร์ ชาวสวีเดน โดยจัดวงศ์พืชชนิดนี้ไว้เมื่อปี ค.ศ. ๑๗๕๓ (พ.ศ. ๒๒๙๖) มีแหล่งกำเนิดบริเวณเส้นศูนย์สูตร เช่น โคลัมเบีย แม็กซิโก (ทวีปอเมริกา) ไทย และ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาติวามีลำต้นหนา ความสูงเมื่อเติบโตเต็มที่ ประมาณ ๖ เมตร ใบยาว เรียว สีเขียวอ่อน (เมื่อเทียบกับอินดิกา) ระยะเวลา การเติบโตพร้อมเก็บเกี่ยว ๙ - ๑๖ สัปดาห์ ชอบแดด และอากาศร้อน ชาติวา มีสาร THC (Tetrahydrocannabinol) ที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Psychoactive) สูงกว่าอินดิกา โดย THC เป็น ตัวการที่ออกฤทธิ์ความรู้สึกที่เคลิบเคลิ้ม หรือ อាកาการเมา "high" ลดการคลื่นไส้ อาเจียน และกระตุ้นให้อยากอาหาร

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

๒. อินдика (Cannabis indica)

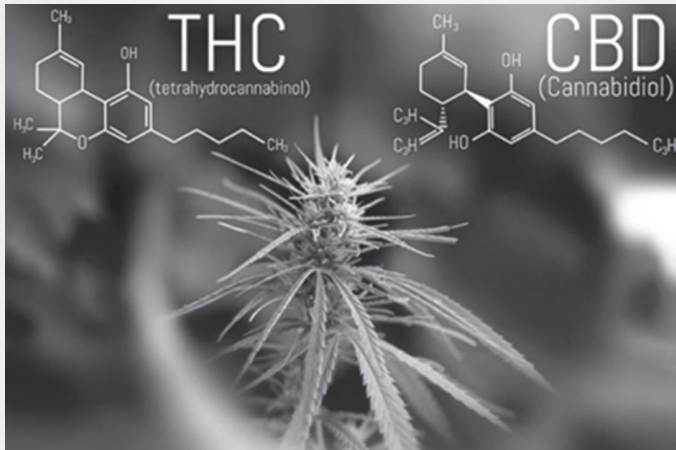
ผู้คิดค้นสายพันธุ์นี้คือ ฌอง-แบ็ปติสท์ ลามาร์ค (Jean-Baptiste Lamarck) ทหารนักชีววิทยา ชาวฝรั่งเศส ผู้ตั้งชื่อและตีพิมพ์ความรู้เรื่องกัญชา สายพันธุ์นี้ในปี ค.ศ. ๑๗๘๕ (พ.ศ. ๒๓๒๘) กัญชาสายพันธุ์อินдикаได้ชื่อตามแหล่งกำเนิด ที่ค้นพบในอินเดีย และบริเวณตะวันออกเฉียง อินдика มีลำต้นพุ่มเตี้ย ความสูงเมื่อเติบโตเต็มที่ประมาณ ๑๕๐ cm. ใบกว้าง สั้น สีเขียวเข้ม (เมื่อเทียบกับชาติวา) กิ่งก้านดอกหนา ระยะเวลาการเติบโตพร้อมเก็บเกี่ยว ๖-๘ สัปดาห์ ชอบที่ร่มและอากาศเย็น **อินดิคามีสาร CBD (Cannabidiol) ซึ่งออกฤทธิ์ระงับประสาท (Sedative) ทำให้กล้ามเนื้อผ่อนคลาย ลดอาการปวดเรื้อรัง มีฤทธิ์ลดการอักเสบ และมีคุณสมบัติ ยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์เนื้องอกหลายชนิดในหลอดทดลอง**

๓. รูเดอราลิส (Cannabis ruderalis)

ผู้ตีพิมพ์เรื่องราวกัญชาสายพันธุ์นี้คนแรก คือนักพฤกษศาสตร์ ชาวรัสเซีย ดี.อี. จานิสเชสกี (D.E. Janischewsky) เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๔ (พ.ศ. ๒๔๖๗) กัญชาสายพันธุ์รูเดอราลิส มีแหล่งกำเนิด บริเวณตอนกลางและตะวันออกเฉียงของทวีปยุโรป รูเดอราลิสมีลำต้นเตี้ยที่สุดในบรรดา ๓ สายพันธุ์ อดุลย์ วัชพืช ใบกว้าง มี ๓ แฉก เติบโตเร็ว อยู่ได้ทั้งในอากาศร้อนและเย็น **ปริมาณสาร THC น้อย (เมื่อเทียบกับสองสายพันธุ์แรก) แต่มี CBD สูง มักนำไปผสมข้ามสายพันธุ์ (hybrid) กับชาติวาและอินдика เพื่อให้ได้คุณสมบัติทางยา**

Effect

SATIVA
ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้รู้สึกตึกตัก อารมณ์ดี เกิดความคิด
ความรู้สึกลอยๆ (เหมาะสำหรับใช้กลางวัน)

INDICA
ออกฤทธิ์ด้านร่างกายมากกว่าสมอง ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ
บรรเทาอาการปวด ระงับประสาท ลดความเครียด
(เหมาะสำหรับใช้กลางคืน)

สรุป

กัญชา มี ๓ สายพันธุ์หลัก

กัญชาเป็นพืชที่มีความมหัศจรรย์ ไม่ใช่ พืชร้าย อย่างที่เราเข้าใจ ถ้าใช้ได้ถูกหลัก ก็จะเป็นยาวิเศษ เป็นพืชที่มีทั้งประโยชน์และโทษ ประโยชน์ที่มีการศึกษาอย่างแพร่หลาย คือ มี สาร CBD และ THC ที่ใช้นำมารักษาโรค โดยสัดส่วนของปริมาณสารทั้งสองมีความจำเพาะในแต่ละโรค ดังนั้นจึงต้องศึกษา ถึงสายพันธุ์ของกัญชา การผลิตกัญชาถูกผสม เพื่อจะได้สาร CBD และ THC ที่เหมาะสมกับความต้องการใช้ ประโยชน์ แต่ยังคงพึงระวังว่ากัญชานั้น ยังมีส่วนที่เป็นพิษต่อร่างกาย ดังนั้น จึงต้องศึกษาให้ดี ใช้ตามคำแนะนำของแพทย์จึงจะปลอดภัยที่สุด และขอย้ำกันอีกครั้งว่า กัญชายังเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองหรือเสพโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิด และมีโทษทางกฎหมาย ทั้งจำคุกหรือปรับ นะคะ

ในตอนต่อไป เราจะมาดู ว่ากัญชานอกจากจะเป็นยาวิเศษแล้วจะพัฒนาต่อยอดเป็นเมนูอาหาร สุขภาพได้หรือไม่???

เอกสาร และ ภาพอ้างอิงบทความนี้

<https://www.medcannabis.go.th>

<https://www.cannhealth.org>

<https://www.kapook.com>

<https://www.mgrolonline.com>

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ประสบการณ์ต่างแดน

DLIELC ในยุค COVID-19:
ประสบการณ์การเดินทาง มาตรการ และความเป็นอยู่
ในช่วงแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

พ.อ.หญิง จิตภา ธรรมวิหาร

Defense Language Institute English Language Center (DLIELC) อาจจะเป็นชื่อที่ทหารไทยหลายท่านคุ้นหูหรืออย่างน้อยก็เคยผ่านตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เคยสอบ ALCPT มาก่อนจะต้องเคยเห็นตราสัญลักษณ์ของสถาบันแห่งนี้ที่หน้าปก booklet พร้อมกับมีเสียงฝรั่งที่พูดด้วยน้ำเสียงราบเรียบจากแต่ชวนตื่นตื่นลอยมาว่า “American Language Course Placement Test: Form (...) Part 1 Listening ...” ทั้งนี้ มีนายทหารไทยจำนวนมากจากเหล่าทัพได้มีโอกาสไปอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรอื่น ๆ ณ สถาบันแห่งนี้ และในฐานะที่เป็นอาจารย์ภาษาอังกฤษ ผู้เขียนมีโอกาสได้เดินทางไปเรียนที่ DLIELC จำนวน ๓ ครั้ง รวม ๔ หลักสูตร

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

ครั้งแรกคือหลักสูตร BALIC (Basic American Language Instructor Course) สมัยยังเป็น ร.ท.หญิง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นเวลา ๖ เดือน ต่อมาคือหลักสูตร AELIC (Advanced English Language Instructor Course) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นเวลา ๔ เดือน และครั้งล่าสุดที่ผู้เขียน เพิ่งเดินทางกลับมาสด ๆ ร้อน ๆ คือหลักสูตร MELT (Managing English Language Training) เป็นเวลา ๒ เดือนต่อด้วยหลักสูตร MACS (Methodology and Culture Seminar) อีก ๒ เดือน รวมเป็น ๔ เดือน ผู้เขียน จึงเคยได้สัมผัสบรรยากาศของ DLIELC ทั้งในสถานการณ์ ปกติและในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ COVID-19 ทำให้ได้เห็น ความแตกต่างตั้งแต่การเตรียมตัวเดินทาง มาตรการต่าง ๆ และชีวิตความเป็นอยู่ จึงลองเปรียบเทียบและนำมาเล่า สู้กันฟัง

DLIELC หรือเรียกสั้น ๆ ว่า DLI เป็นสถาบันสอนภาษาอังกฤษของกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา ตั้งอยู่ในพื้นที่ของฐานทัพอากาศแล็กแลนด์ (Lackland AFB) เมือง San Antonio รัฐ Texas ซึ่งนับได้ว่าเป็นรัฐที่อันตรายที่สุดรัฐหนึ่งในสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะในช่วงที่ผู้เขียน

กำลังจะต้องเดินทางไปศึกษา หากติดตามข่าวจะพบว่า รัฐเท็กซัสนั้นขึ้นเป็นพื้นที่สีแดงตลอดเวลา เนื่องจากมีจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตจากโรค COVID-19 สูงมาก ผู้เขียนเองมีความหวาดระแวงอยู่ไม่น้อย เพราะนับเป็นนายทหารนักเรียนไทยกลุ่มแรก ๆ ที่ต้องเดินทางไปศึกษาที่ DLIELC หลังจากการแพร่ระบาดมีความหนักหน่วงมากขึ้น คือในช่วงเดือน ส.ค. ๖๓ ทำให้ไม่มั่นใจในความปลอดภัยเท่าใดนัก

ความเปลี่ยนแปลงและมาตรการต่าง ๆ เริ่มต้นตั้งแต่ การเตรียมตัวก่อนการเดินทางไปศึกษา นอกเหนือจาก ขั้นตอนการตรวจร่างกายเพื่อไปต่างประเทศตามปกติ แล้ว พวกเรายังจะต้องตรวจหาเชื้อ COVID-19 ก่อน โดยจะต้องรับการตรวจแบบ RT-PCR ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าภายในระยะเวลาไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง ก่อนออกเดินทาง ทำให้การเตรียมตัวถูกละหุขึ้นเล็กน้อย แต่นี่คือมาตรการแรกที่ทาง JUSMAGTHAI¹ ขอความร่วมมือเพื่อความมั่นใจในสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงและปลอดภัยพร้อมเดินทางของนายทหารนักเรียนไทยทุกคน

เริ่มต้น ออกผจญภัย...

ผู้เขียนออกเดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิในวันที่ ๒๔ ส.ค. ๖๓ โดยไปต่อเครื่องที่สนามบิน Incheon ประเทศเกาหลีใต้ ตามสนามบินต่าง ๆ นั้นพบว่าช่างแปลกตาจากห้วงเวลาปกติ ร้านรวงต่าง ๆ ปิดเกือบหมด

¹JUSMAGTHAI (Joint United States Military Advisory Group, Thailand) – คณะที่ปรึกษาทางการทหารสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย เป็นหน่วยประสานงานด้านความร่วมมือทางการทหารระหว่างไทย-สหรัฐฯ

คนเดินทางกันน้อยมาก ในเที่ยวบินจากกรุงเทพฯ ไปอินซอนนั้น ไม่มีผู้โดยสารอยู่รอบตัวในรัศมี ๔ ที่นั่งเลยจึงรู้สึกปลอดภัย แต่ในเที่ยวบินจากอินซอนข้ามทวีปไปเมือง Atlanta รัฐ Georgia ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นมีผู้โดยสารมากขึ้น บางคนโชคดีได้นั่งคนเดียว แต่ผู้เขียนต้องนั่งกับผู้โดยสารชายชาวเกาหลีโดยเว้นระยะห่าง ๑ ที่นั่ง อย่างไรก็ตาม ระหว่างการเดินทางทุกคนล้วนมีความตื่นตัว สวมใส่หน้ากากอนามัย โดยที่ผู้โดยสารจำนวนมากเลือกสวมหน้ากากแบบ N-95 หรือสวมหน้ากากมากกว่า ๑ ชั้นเพื่อความมั่นใจมากขึ้น ผู้เขียนเองได้สวมหน้ากากแบบ N-95 และหน้ากากผ้าทับอีกชั้นเพื่อความสวยงามและสวมถุงมืออย่างตลอดการเดินทางโดยไม่ได้คาดหวังว่ามันจะช่วยปกป้องจากเชื้อโรค หวังเพียงให้ช่วยเตือนใจว่าห้ามนำมือไปสัมผัสใบหน้าหรือดวงตาเท่านั้น ที่สนามบินอินซอน ผู้เขียนยังได้เห็นผู้โดยสารบางคนสวมใส่ชุด PPE สำหรับเดินทางกันเลยทีเดียว นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ทุกคนหาวิธีการป้องกันตนเอง แม้กระนั้นผู้เขียนก็ยังคงคิดว่าการโดยสารเครื่องบินเป็นการเดินทางที่อันตรายจริง ๆ เพราะแม้จะมีการจัดที่นั่งให้ห่างกัน ๑ ที่นั่งแต่ก็ยังถือว่าใกล้กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเที่ยวบินยาวที่ต้องนั่งกับผู้อื่นหลายชั่วโมงและต้องมีช่วงรับประทานอาหารพร้อมกันตามเวลาเสิร์ฟ ซึ่งต้องมีการถอดหน้ากากอนามัยอย่างแน่นอน สำหรับผู้เขียนที่ตัดสินใจแล้วว่าอะไรจะเกิดก็ต้องเกิด แต่เวลาผู้โดยสารรอบตัวคนใดมีอาการไอหรือจาม ผู้เขียนก็อดระแวงไม่ได้ทุกที

ถึงที่หมายปลายทาง... เมือง San Antonio

หลังจากการเดินทางอันแสนยาวนานถึง ๒๙ ชั่วโมง ในที่สุดก็ไปถึงสนามบินนานาชาติ San Antonio รัฐ Texas อันเป็นที่หมาย หากเป็นหวังปกติ เราสามารถติดต่อ

ให้เจ้าหน้าที่จาก DLI จัดรถมารับที่สนามบินได้ โดยอาจจะเป็น shuttle bus ที่วิ่งวนรับตามเวลาหรืออาจเป็นรถตู้ที่จัดมารับโดยเฉพาะ แถมเรายังสามารถเข้าไปที่ USO² สาขา San Antonio Airport เพื่อพักผ่อนและรับประทานอาหารว่างระหว่างรอรถมารับได้ แต่ในช่วงสถานการณ์โควิดเช่นนี้ ทาง DLI ไม่มีบริการจัดรถมารับ เราต้องหารถแท็กซี่เดินทางไปเองและนำไปเสร็จไปเบิกเงินคืนภายหลัง แต่จะต้องเป็นแท็กซี่สีเหลืองของบริษัท Yellow Cab เท่านั้น เพราะเป็นบริษัทเดียวที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปส่งผู้โดยสารใน Lackland AFB ได้ ส่วนนายทหารนักเรียนไทยแต่ละคนจะหาทางให้สะดวกขึ้นนั้นก็ เป็นวิธีการของตนที่สามารถทำตามคำแนะนำของผู้ที่มาอยู่ก่อนได้ สำหรับผู้เขียนนั้นโชคดีที่ได้รับความเมตตาจากพี่คนไทยซึ่งเป็นอาจารย์ที่ DLI กรุณาขับรถมารับที่สนามบินเข้าไปส่งถึงหน้าที่พักเลย

เมื่อเดินทางไปถึง DLI นายทหารนักเรียนจะได้เข้าพักที่ International Student Quarters (ISQ) ในสถานการณ์เช่นนี้ นายทหารนักเรียนที่เดินทางมาใหม่ทุกคนจะต้องเข้าสู่ช่วง Restriction of Movement (ROM) เป็นเวลา ๑๔ วัน โดยจะมีป้ายสีแดงติดไว้ที่หน้าประตูห้องพักบางครั้งอาจพบว่ามีป้ายลักษณะเดียวกันติดอยู่หน้าห้องคนอื่นแต่มีข้อความแตกต่างกัน ซึ่งจะมีอยู่ ๔ แบบ ได้แก่

² USO (United Service Organizations) – องค์กรไม่แสวงผลกำไรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการ อำนวยความสะดวก และจัดกิจกรรมดูแลขวัญกำลังใจให้แก่ทหารประจำการและครอบครัว ซึ่งทั้งทหารอเมริกันและทหารจากมิตรประเทศสามารถเข้าไปใช้บริการตามศูนย์ต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาและในต่างประเทศที่มีฐานทัพอเมริกันตั้งอยู่บางแห่ง

๑) Restriction of Movement (ROM) สำหรับผู้ไม่มีประวัติการสัมผัสผู้ติดเชื้อ ๒) Quarantine สำหรับผู้ที่มีประวัติการสัมผัสผู้ติดเชื้อหรือมาจากประเทศที่มีการแพร่ระบาดรุนแรง ๓) Persons-Under-Investigation (PUI) สำหรับผู้ที่มีอาการและกำลังรอผลการตรวจหาเชื้อ COVID-19 และ ๔) Isolation สำหรับผู้ที่มีผลการตรวจหาเชื้อ COVID-19 เป็นบวก ทั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ที่เพิ่งเดินทางมาถึง DLI มักจะอยู่ในกลุ่ม ROM เพราะผ่านการตรวจร่างกายก่อนออกเดินทางจากประเทศของตนเองมาแล้ว บางครั้งก็พบกลุ่ม Quarantine บ้างแต่ไม่มากนัก

ตลอดช่วง ROM เราจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในห้องพัก จะไม่มีเจ้าหน้าที่มาทำความสะอาดห้องพักให้ เราจะต้องทำความสะอาด

ห้องรวมทั้งเปลี่ยนผ้าปูที่นอนเอง โดยจะมีอุปกรณ์ดำรงชีวิตดูใหญ่วางไว้ในห้อง และเจ้าหน้าที่ทหาร MTM (Military Training Manager) จะโทรมาสอบถามที่ห้องพักทุกวันเพื่อให้แน่ใจว่าเราไม่มีอาการใด ๆ ที่เสี่ยงต่อการเป็นผู้ติดเชื้อ ซึ่งน่าจะเป็นการตรวจสุขภาพไปด้วยว่าเราอยู่ในห้องพักจริงหรือไม่ หากโทรมาแล้วไม่รับสาย ทาง MTM จะตามหาตัวด้วยวิธีอื่น ๆ ให้เราติดต่อกลับโดยเร็วที่สุดเนื่องจากบางครั้งเราก็ไม่ได้อยู่ในห้องพักเพราะสามารถออกนอกห้องได้เป็นบางกรณี เช่น ออกไปซื้ออาหารที่ Amigo Inn ซึ่งเป็นที่รับประทานอาหารหลักใน DLI โดยต้องนำกลับมารับประทานที่ห้องเท่านั้น ไม่สามารถนั่งร่วมโต๊ะกับผู้อื่นได้ หรือออกไปอาคาร DLIELC Operations เพื่อดำเนินกรรมวิธีทางธุรการต่าง ๆ รวมทั้งไปพบเจ้าหน้าที่ CPM (Country Program Manager)

ที่มีหน้าที่ช่วยเหลือดูแลนักเรียนจากแต่ละประเทศในช่วงแรก ๆ ก่อนที่จะเข้าในอาคาร เราจะต้องรับการตรวจอุณหภูมิและตอบคำถามคัดกรองความเสี่ยง (COVID-19 Risk Screening) ตามมาตรฐานสากลในเช้าวันแรกที่ไปรายงานตัวจะเป็นการรับฟังคำชี้แจงด้านธุรการต่าง ๆ การทำบัตร Military ID Card หรือ CAC (Common Access Card) เหมือนช่วงเวลาปกติ ส่วนที่เพิ่มเติมขึ้นมาคือ จะมีเอกสารข้อมูลให้ความรู้และแจ้งมาตรการการปฏิบัติตนระหว่างศึกษาที่ DLI ในยุค COVID-19 เพิ่มขึ้นมาอีก ๑ ปี และมีหน้ากากผ้าแจกให้นักเรียนด้วย

HPCON Levels

HPCONs (Health Protection Conditions) เป็นระดับของมาตรการที่ทางกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ได้กำหนดขึ้นในช่วงที่มีสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขดังเช่นในยุค COVID-19 แพร่ระบาด โดยแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ ระดับ 0 (Zero) ระดับ Alpha ระดับ Bravo ระดับ Charlie และระดับ Delta โดยผู้บังคับบัญชาจะประเมินความเสี่ยงและกำหนดระดับของ HPCONs ตามสถานการณ์ในช่วงปลายเดือน ส.ค. ๖๓ ที่ผู้เขียนเดินทางไปถึงนั้น นักเรียนยังถูกจำกัดการใช้ชีวิตในหลายเรื่อง สถานการณ์อยู่ในระดับ HPCON Bravo Plus (B+) ซึ่งทาง JBASA³ ได้ประกาศตั้งแต่

³ JBASA (Joint Base San Antonio) ประกอบด้วยฐานทัพและค่ายทหารหลัก ๆ จำนวน ๓ แห่งที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง San Antonio รัฐ Texas ได้แก่ Lackland Air Force Base, Randolph Air Force Base และ Fort Sam Houston อยู่ในความดูแลของกองบินที่ 502 กรมยุทธศึกษาทหารอากาศสหรัฐอเมริกา

๑๗ มิ.ย. ๖๓ เป็นการลดระดับจากก่อนหน้านี้ที่อยู่ในระดับ HPCON Charlie (C) แต่ในช่วงหลังหยุดยาว คริสต์มาส-ปีใหม่ในวันที่ ๔ ม.ค. ๖๔ ก็มีการยกระดับจาก HPCON B+ ขึ้นเป็น HPCON C อีกตามสถานการณ์ที่รุนแรงขึ้น โดยจะมีการตรวจการเข้า-ออกพื้นที่อย่างเข้มงวดมากและสถานที่บางแห่งจะปิดทำการหรือปรับเวลาทำการโดยทาง JBSA จะแจ้งข้อมูลเหล่านี้ให้สามารถตรวจสอบได้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องคอยติดตามข่าวสารตลอดเวลา

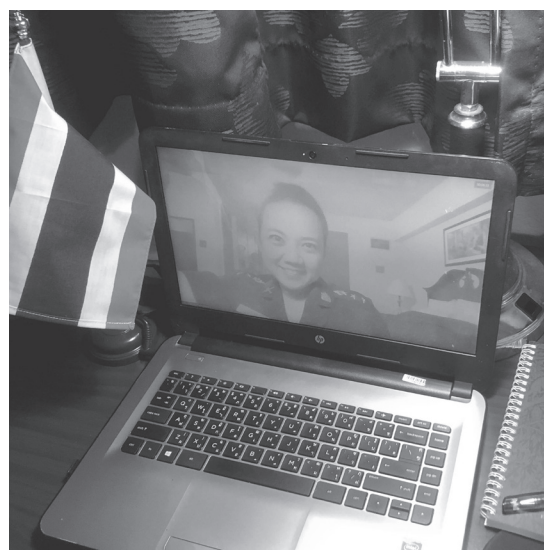
มาตรการในชีวิตประจำวัน

การปฏิบัติโดยทั่วไประหว่างที่ศึกษาอยู่ใน DLI ทุกคนจะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าเสมอเมื่อออกจากห้องพัก รักษาระยะห่างทางสังคม และพยายามพบปะผู้คนให้น้อยที่สุด โดยหลังจากครบกำหนด ROM แล้ว นายทหารนักเรียนสามารถออกจากห้องไปสถานที่ต่าง ๆ ที่ยังเปิดทำการได้ สำหรับรถโดยสารที่วิ่งรับ-ส่งในฐานทัพนั้น หากเรายังอยู่ในช่วง ROM จะไม่สามารถขึ้นรถได้ แต่พนักงานขับรถก็มักจะอนุโลมให้เพราะเราต้องเดินทางไปทำธุรกรรมหลายแห่งตั้งแต่วันที่

วันแรก และเราก็ต้องปฏิบัติตามกฎของรถโดยสารอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นอาจโดนดูได้ การพบกันระหว่างเจ้าหน้าที่ DLI และนายทหารนักเรียนต่างชาติเป็นไปอย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็น การพบปะสังสรรค์ในหมู่เพื่อนนักเรียนหลังเลิกเรียนสามารถจัดงานเลี้ยงเพื่อผ่อนคลายได้บ้างเพราะหากไม่มีเลยชีวิตคงจะเศร้าน่าดู โดยผู้เขียนสังเกตว่าบ่อยครั้งจะมี Military Police (สท.) มาคอยสอดส่องดูความเรียบร้อยและกำกับดูแลไม่ให้อวมกลุ่มใหญ่เกินไป งานเทศกาลต่าง ๆ ที่เคยจัดเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมก็ต้องงดไป หรือเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสม เช่นงาน Christmas ก็เปลี่ยนมาจัดงานเล็ก ๆ กลางแจ้ง มีซานตาคลอสมาแจกขนมพอให้ได้ถ่ายรูปกันบ้าง อย่างไรก็ตาม พวกเราไม่ค่อยรู้สึกเดือดร้อนกับมาตรการเหล่านี้เท่าใดนัก เนื่องจากคุ้นเคยกับมาตรการสู้โควิดในเมืองไทยที่มีความเข้มงวดมากอยู่แล้ว

การเรียนแบบ Virtual Classroom

สำหรับสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้เขียนจำเป็นต้องเดินทางมาครั้งนี้ คือการเข้าอบรมหลักสูตร MELT หรือการบริหารหลักสูตรภาษาอังกฤษ หากเป็นการเรียน

ไปอีกแบบหนึ่ง การต้องคอยติดตามสถานการณ์ต่างๆ อย่างใกล้ชิด รวมทั้งการแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่ไม่เคยเจอมาก่อนก็ทำให้เราได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าการเรียนทางไกลจากประเทศไทยอยู่ดี อันที่จริง การเรียนออนไลน์ก็มีข้อดีเหมือนกัน คือเราไม่ต้องตื่นแต่เช้าเพื่อแต่งเครื่องแบบไปห้องเรียนเหมือนในช่วงปกติ

ในช่วงปกติ เราจะได้ไปเรียนที่ห้องเรียนกับครูและเพื่อนร่วมชั้น ทำกิจกรรม ผูกสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ทั้งหลักสูตรเดียวกันและต่างหลักสูตร เป็นช่วงเวลาแห่งความทรงจำที่สนุกสนานมาก แต่ในช่วงนี้ทุกคนจะต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Zoom ตั้งแต่เปิดเรียนวันแรกจนถึงวันจบการศึกษา โดยทาง DLI ได้จัดคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กให้ยืมสำหรับผู้ที่ไม่ได้นำคอมพิวเตอร์ส่วนตัวมา และต้องเรียนโดยพึ่งพาระบบ Wi-Fi ซึ่งผู้เขียนทรมานใจมาก เพราะการต้องเรียนผ่านหน้าจอจากห้องพักทุกวัน ดูจะเป็นสิ่งที่ขัดต่อเหตุผลที่เราเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลไปถึงครึ่งโลกมาก ประกอบกับระบบ Wi-Fi ก็ไม่เสถียร ต้องแก้ปัญหาโดยการขู่มโน้ตบุ๊กออกจากห้องไปหาจุดที่สัญญาณดี ๆ หรือไม่ก็ไปขอเรียนที่ห้อง Learning Center แต่ก็ไม่สะดวกเพราะมีเสียงรบกวนจากชั้นเรียนอื่น สุดท้ายต้องกลับมาเรียนที่ห้องพักตามเดิม ทำใจมองให้เป็นเรื่องธรรมดาเรียนไปแบบสัญญาณเน็ตติด ๆ หลุด ๆ ขำ ๆ กันไป จนบางครั้งเพื่อนในห้องก็แซวกันว่า พอครูถามแล้วตอบไม่ได้ที่ไรก็แก้งทำเน็ตหลุดจนรอดตัวทุกที แต่เรื่องจริงคือพวกเราได้พยายามทุกอย่างแล้ว เช่น ใช้เงินส่วนตัวซื้อบริการอินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายโทรศัพท์มือถือเองเลยเป็นต้น แต่ในระยะหลังทาง DLI ก็ได้พยายามแก้ปัญหาโดยยืมสายเคเบิลให้ต่อกับเครื่องโทรศัพท์ที่ห้องพักแทนการพึ่งพาระบบ Wi-Fi ทำให้เรียนออนไลน์อย่างมีความสุขมากขึ้น แต่สรุปแล้ว การเดินทางไปเรียนถึงสหรัฐอเมริกาทำให้พวกเราได้รับประสบการณ์

เพราะที่ DLI เริ่มเรียนคาบแรกเช้ามาก คือเวลา ๐๗๓๐ หากไปถึงห้องเรียนช้ากว่า ๐๗๓๐ แม้แต่วันที่เดียวก็ถือว่ามาเรียนสายทันที แต่ในช่วง COVID-19 เช่นนี้ ทุกคนต่างปรับตัวและมีเทคนิคต่าง ๆ เช่น เราจะตื่นนอนเวลา ๐๗๒๕ ก็ได้ โดยยังไม่ต้องอาบน้ำแต่งตัว ตื่นมาก็เข้าระบบออนไลน์จากห้องนอนเลย แล้วค่อยอาบน้ำและรับประทานอาหารเช้าในช่วงพักระหว่างชั่วโมง ถ้าหน้าตาทู่ทมมากก็แจ้งครูว่าเน็ตไม่เสถียรขอไม่เปิดกล้อง และถ้าพลาดตื่นสายจริงๆ เข้าเรียนไม่ทันก็แจ้งครูว่าเน็ตมีปัญหาหรือระบบคอมพิวเตอร์รวนก็ได้ เอาเป็นว่าต่อไปนี้ หากผู้เขียนต้องสอนออนไลน์ก็คิดว่าน่าจะรู้ทันเทคนิคเหล่านี้ของนักเรียนหมดแล้ว

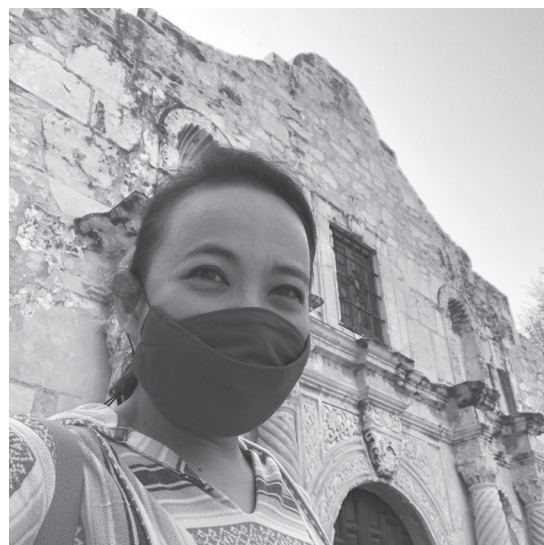
มีอยู่ช่วงหนึ่ง หลักสูตร MACS ที่ผู้เขียนศึกษาเป็นหลัก
 สูตรที่สองที่ได้รับเลือกให้เป็น “หนูทดลอง” กลับไป
 เรียนแบบ face-to-face เป็นเวลา ๒ สัปดาห์
 เพื่อประเมินว่าจะสามารถกลับไปเปิดเรียนแบบ
 ปกติได้หรือไม่ สาเหตุที่ได้รับเลือกเพราะหลักสูตรนี้
 มีนักเรียนแค่ ๒ คน ซึ่งสุดท้ายแล้วผู้เขียนและเพื่อน
 ได้ลงความเห็น ว่า มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อการ
 กลับสู่ห้องเรียนปกติ นั้นไม่สะดวกต่อทุกฝ่าย เพราะ
 ก่อนไปเรียนในแต่ละวันจะต้องเดินไปอีกอาคารหนึ่งเพื่อ
 ตรวจวัดอุณหภูมิและตอบคำถามคัดกรองความเสี่ยง
 ทำให้เสียเวลาเรียนไปมาก การสวมหน้ากากอนามัย
 ระหว่างเรียนทำให้การสื่อสารลำบากและหายใจไม่ออก
 คุยกันก็ไม่ว่าง แม้ต่อมาผู้เขียนจะนำ face shield ไป
 แจกทุกคนเพื่อจะได้สื่อสารกันได้สะดวกขึ้น แต่ความ
 ระแวงในการแพร่ระบาดก็ยังมีอยู่ และเหตุผลสุดท้ายคือ
 เราควรได้พูดคุยปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างชาติจากชั้นเรียน
 อื่นระหว่างพักประจำชั่วโมง แต่หากต้องรักษาระยะห่าง
 ทางสังคมแล้ว เรากลับไปตื่นสาย ๆ และเรียนจากห้อง
 นอนเหมือนเดิมจะดีกว่าด้วยประการทั้งปวง ทาง DLI
 จึงระงับโครงการกลับคืนสู่ห้องเรียนไปก่อน

DLI Field Trips

หนึ่งใน “ไฮไลต์” ของการใช้ชีวิตที่ DLI คือจะมีการ
 จัดทริปพานักเรียนไปทัศนศึกษา หากเป็นช่วงปกติ เรา
 จะมีโอกาสได้ไปเที่ยวฟรีกันเกือบทุกสุดสัปดาห์ เช่น
 ไปเที่ยวในตัวเมือง San Antonio พิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้ง

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเมืองใกล้เคียง นับว่าเป็นการ
 ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์เพิ่มเติม เรียนรู้วัฒนธรรม และ
 ได้ทำความรู้จักกับเพื่อนต่างชาตินั้นไปเที่ยวด้วยกัน อย่าง
 น้อยก็นั่งคุยฝึกภาษากันไปบนรถบัส แต่ในช่วง COVID-19
 ผู้เขียนได้ทราบมาว่ามีการยกเลิกทัวร์ทั้งหมดมาส์กระยะ

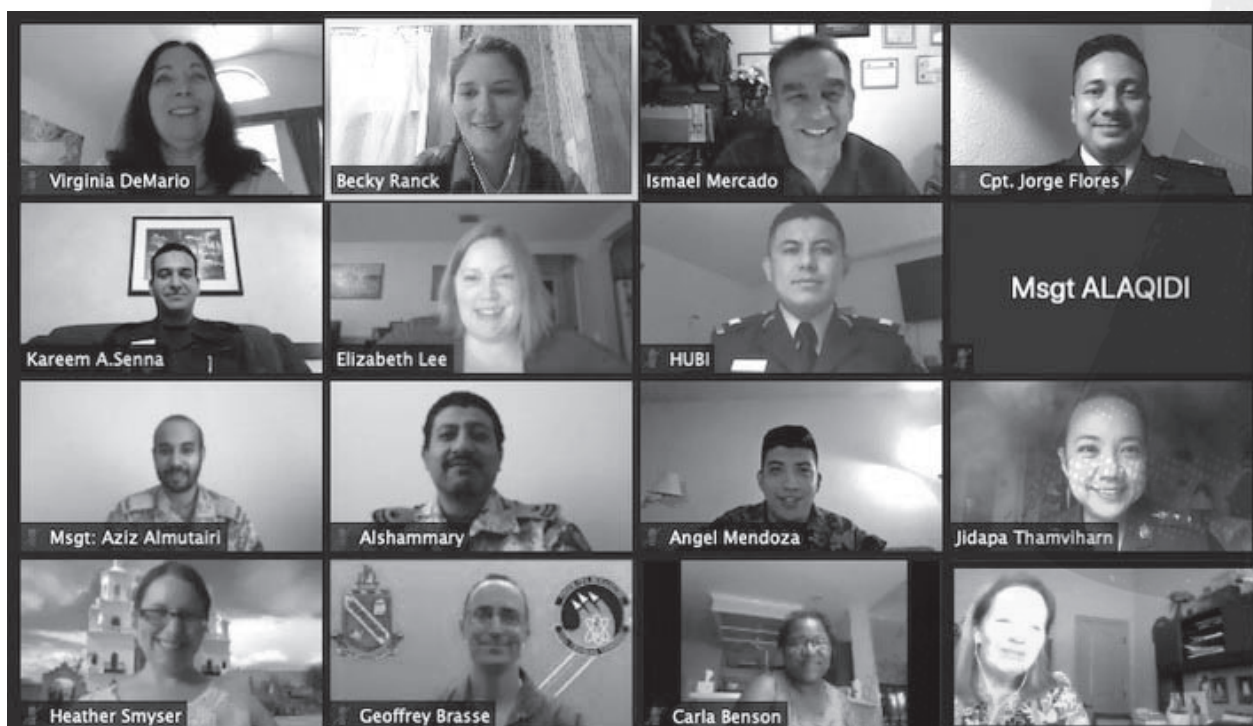
หนึ่งแล้ว แต่พอผู้เขียนเดินทางไปถึง นับว่าโชคดีมากที่ทาง
 DLI ตัดสินใจกลับมาจัดโปรแกรมทัวร์อีกครั้งในเดือน
 ก.ย. ๖๓ บนพื้นฐานของความปลอดภัยจากการแพร่
 ระบาดของโรค COVID-19 คือทุกคนจะต้องสวมใส่
 หน้ากากตลอดเวลา ห้ามยืนรวมกลุ่มกัน และที่นั่งบน
 รถบัสจากเดิมสามารถไปได้เต็มทุกที่นั่งก็ตัดออก
 ครั้งหนึ่งเพื่อให้แต่ละคนได้นั่งเดี่ยว เป็นอันว่าหมด
 สิทธิที่นั่งคุยกับเพื่อนระหว่างทาง ต้องนั่งหลับไปแทน
 สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่น หลายแห่งก็ปิดทำการหรือ
 ให้ชมได้เพียงด้านนอก ไม่สามารถเข้าไปชมความงาม
 ภายในได้ ทริปที่เดินทางไปในช่วงนี้จะมีแต่ทริปที่สามารถ
 เดินทางไป-กลับภายในวันเดียว ไม่เหมือนช่วงปกติที่มีทัวร์
 ไปต่างเมืองไกล ๆ และได้ค้างคืนด้วย เช่น เมือง Corpus
 Christi เมือง Houston เมือง Dallas และที่สำคัญคือ DLI
 เคยพาขึ้นเครื่องบินไปทัศนศึกษาไกลถึง Washington
 D.C. เป็นเวลา ๕ วันซึ่งนักเรียนจะมีโอกาสได้ไปชม

สถานที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาเท่าที่จะจัดให้ได้ เช่น เมื่อไปเรียนครั้งแรกผู้เขียนเคยได้เข้าไปดูภายในตึก Pentagon แต่ในครั้งต่อมาก็ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าแล้ว จึงได้เข้าชม White House แทน และยังมีสถานที่สำคัญอีกมากมาย ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่หาได้ยากมาก น่าเสียดายที่นายทหารนักเรียนในขณะนี้ไม่ได้รับโอกาสดีเช่นนั้น อย่างไรก็ตาม ทาง DLI ได้พยายามพานักเรียนไปเที่ยว Corpus Christi และ Houston เพื่อไปเที่ยวชมสถานที่สำคัญอย่างเรือรบ USS Lexington และ NASA แต่รับเป็นทวีปวันเดียว จึงได้เที่ยวน้อยแต่ต้องเดินทางไกลและเหนื่อยมาก ก็นับว่าเป็นความพยายามที่น่าชื่นชมของ DLI ในการดูแลให้นักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสถานการณ์ COVID-19 จะดีขึ้นในเร็ววันเพื่อให้นายทหารนักเรียนรุ่นหลัง ๆ ได้มีโอกาสดี ๆ เช่นนั้นอีก

พิธีมอบประกาศนียบัตร เมื่อสำเร็จการศึกษา

อีกสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปในยุค COVID-19 คือ วันสำเร็จการศึกษา ในห้วงปกติผู้สำเร็จการศึกษา จะแต่งเครื่องแบบชุดใหญ่เดินเข้าพิธีในห้องประชุมอย่างสง่างามเพื่อรับมอบประกาศนียบัตรจากผู้บัญชาการ DLI โดยการขานชื่อและประเทศที่ละคน โดยที่เพื่อนครู และผู้มีอุปการคุณที่ช่วยเหลือดูแลระหว่างการศึกษาสามารถมาร่วมแสดงความยินดีได้ แต่ในช่วงนี้ไม่มีพิธีสำเร็จการศึกษาเต็มรูปแบบ การปฏิบัติจะแตกต่างกันไปตามมาตรการในช่วงนั้น เช่น ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรด้านครุภาษาอังกฤษ (BALIC/AELIC/MELT) จะต้องร่วมพิธีมอบ badge หรือเหรียญตราแสดงวิทยฐานะผ่านระบบออนไลน์ ถ่ายภาพพร้อมกันด้วยการ capture หน้าจอแล้วจึงไปขอรับ badge จากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง สำหรับการรับใบประกาศนียบัตรของทุกหลักสูตร

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

จะต้องไปขอรับจากเจ้าหน้าที่ และหากโชคดีก็จะได้มีโอกาสถ่ายภาพร่วมกับผู้บังคับบัญชาเพื่อเก็บเป็นที่ระลึกบ้าง แต่เป็นเพียงการถ่ายภาพเท่านั้น แถมยังเป็นภาพที่ต้องสวมหน้ากากอนามัย จะมองในแง่ที่ว่าสิ่งนี้ก็เป็นที่ระลึกที่เราได้ผ่านช่วง COVID-19 ที่ DLI ก็ได้เหมือนกัน ผู้สำเร็จการศึกษาบางรุ่นที่เรียนจบในช่วงที่มีมาตรการเข้มงวดอาจไม่มีแม้แต่โอกาสได้ถ่ายรูปกับผู้บังคับบัญชาแบบเป็นทางการ สำหรับผู้ที่ไปเรียนที่ DLI ครั้งแรกอาจจะรู้สึกว่าเป็นอะไร แต่ในทัศนะของผู้เขียนและจากการพูดคุยกับเพื่อนที่เคยเรียนที่นี่มาก่อนและเคยเห็นภาพวันสำเร็จการศึกษาในอีกแบบหนึ่ง ผู้เขียนก็อดรู้สึกเสียดายแทนน้อง ๆ ไม่ได้

ก่อนจากกัน...

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาระดับสูงของ ทบ. และ พล.ท. จิรเดช กมลเพชร ผบ.รร.จปร. ที่กรุณาแสดงความห่วงใยและให้ความช่วยเหลือทุกประการ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ JUSMAGTHAI และ DLIELC รวมทั้ง สน.ผชท.ทบ.ไทย/วอชิงตัน ที่ช่วยเหลือประสานงานอำนวยความสะดวก และแก้ปัญหาต่าง ๆ ขณะที่ผู้เขียนอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาในสถานการณ์ที่ยากลำบากทั้งหมดนี้คือประสบการณ์ต่างแดนในยุค COVID-19 ซึ่งผู้เขียนภาคภูมิใจที่สามารถผ่านช่วงเวลานั้นมาได้ จึงนำมาแบ่งปัน สุดท้ายนี้ ขอให้ผู้อ่านทุกท่านมีสุขภาพที่ดีและปลอดภัยจากโรคภัยทั้งปวงค่ะ

CRMA

เสนาศึกษา

เจริญกุศล ทุกประการ

คำบั้น อักษรวิไลย เรียบเรียง

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ตลอด ๔๕ พรรษา เป็นคำอนุเคราะห์แก่ผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษาอย่างแท้จริง เป็นไปเพื่อความเจริญ ขึ้นของกุศลธรรมเพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง การขัดเกลากิเลสซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิตใจนั้น ไม่เหมือนกับการทำความสะอาดวัตถุสิ่งของ เพราะเหตุว่าการขัดเกลากิเลสที่แต่ละบุคคลได้สะสมมาอย่างมากมายยาวนานในสังสารวัฏฏ์ ต้องอาศัยการเจริญกุศลคือทำดีทุกประการบ่อย ๆ เนื่อง ๆ ทั้งในเรื่องของการให้ทานเพื่อประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น การรักษาศีล เว้นในสิ่งที่เป็นโทษกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญาเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นความดีที่ประเสริฐที่สุด เพราะเหตุว่าในบรรดาธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นเป็นไปนั้น ปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูก เป็นธรรมที่ประเสริฐที่สุด

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

การได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พร้อมทั้งมีโอกาสได้พบพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก ไม่ใช่ใครๆ ก็จะได้พบ เพราะต้องเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยจริง ๆ ถ้าไม่ได้สะสมความดีมา ก็จะไม่เกิดมาเป็นมนุษย์ และถ้าไม่เคยเห็นประโยชน์ของพระธรรม ไม่เคยฟังพระธรรมในชาติก่อน ๆ มาเลย ก็จะไม่เกิดปัจจัยที่จะทำให้ได้ใส่ใจสนใจที่จะฟังพระธรรม การได้ฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก เป็นสิ่งที่ได้อย่างยากแสนยากในสังสารวัฏฏ์ เมื่อเทียบกับการได้รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่กระทบสัมผัสกาย ซึ่งมีเป็นปกติในชีวิตประจำวัน

ธรรมดาของปุถุชนผู้หนาแน่นไปด้วยกิเลส ย่อมมีอกุศลเกิดขึ้นเป็นส่วนมาก แต่เมื่อมีโอกาสได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง มีความเข้าใจไปตามลำดับ ขณะที่ปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกเกิดขึ้น ขณะนั้นกุศลจิตเกิดก็สะสมความเห็นถูก สะสมกุศลธรรม สะสมธรรมฝ่ายดีมากขึ้น หมายความว่าค่อยๆ เปลี่ยนไปในทางที่ดีมากยิ่งขึ้นด้วยความเข้าใจพระธรรม สามารถเปลี่ยนจากบุคคลที่เป็นปุถุชนผู้หนาแน่นไปด้วยกิเลส ค่อย ๆ เป็นปุถุชนผู้ตั้งงามด้วยกุศลธรรมด้วยความเข้าใจถูกเห็นถูก จนไปสู่ความเป็นพระอริยบุคคลตามลำดับขั้นได้ ซึ่งก็เป็นธรรมฝ่ายดีนั่นเองที่สร้างขึ้นทำกิจหน้าที่ ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน

ข้อความในอัฐสาลีนี้ อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณีปกรณ์ แสดงความเป็นจริงของธรรมที่เป็นกุศล หรือ กุศลธรรม ซึ่งก็คือ ความดี นั่นเอง ดังนี้

“สภาวะที่ชื่อว่า กุศล เพราะอรรถว่า ยังบาปธรรมอันบัณฑิตเกลียด ให้น้วนหวอ ให้เคลื่อนไป ให้น้วนหวอ คือ ให้พินาศ, ชื่อว่า กุศล เพราะอรรถว่า ธรรมแม้เหล่านี้ ย่อมตัดส่วนสังกิเลส (เครื่องเศร้าหมองของจิต) ที่ถึงส่วนทั้งสอง คือ

ที่เกิดขึ้นแล้วและยังไม่เกิด เหมือนหญ้าคาย่อมบาดส่วนแห่งมือที่ลูบคมหญ้าทั้งสอง เพราะฉะนั้น จึงชื่อว่า กุศล เพราะอรรถว่า ย่อมตัด คือ ย่อมทำลายอกุศล เหมือนหญ้าคา ฉะนั้น”

เกิดมาแล้วต้องตายทุกคน ไม่มีใครรอดพ้นจากความตายไปได้เลย ความตายจะมาถึงเมื่อใด ไม่มีใครทราบได้เลยจริง ๆ ไม่รู้ว่าตายเมื่อไหร่ แต่มั่นใจได้ว่าตายแน่นอน เด็กอาจจะตายก่อนผู้ใหญ่ หรือผู้ใหญ่อาจจะตายก่อนเด็ก จะตายด้วยอุบัติเหตุ หรือด้วยโรคระบาดต่าง ๆ ก็เป็นไปได้นั้น สิ่งใด ๆ ก็ติดตามไปไม่ได้เลย ร่างกายของตนตลอดจนถึงบุคคล ผู้เป็นที่รักและทรัพย์สินเงินทองทั้งหลายทั้งปวง ก็ติดตามไปไม่ได้ เว้นแต่ความดีและความชั่วที่สะสมอยู่ในจิตจะติดตามไป **ความดี เป็นธรรมที่มีประโยชน์นำมาซึ่งผลที่ดี ส่วนความชั่วทั้งหลาย เป็นสิ่งที่มีโทษ ไม่มีประโยชน์แก่ใคร ๆ เลยทั้งสิ้น ให้ผลที่เป็นทุกข์เท่านั้น**

ควรอย่างยิ่งที่แต่ละบุคคลจะเจริญกุศลคือทำดีทุกทาง ทุกโอกาส เท่าที่จะเป็นไปได้ตามกำลังของตนเอง เพราะเมื่อเป็นโอกาสของกุศลแล้วไม่ทำกุศล โอกาสของกุศลก็จะผ่านไป ซึ่งน่าเสียดายมาก โอกาสที่จะได้เจริญกุศลหรือทำดีนั้นเป็นโอกาสที่หาได้ยากเมื่อเทียบกับอกุศลแล้วเทียบไม่ได้เลย เพราะในวันหนึ่ง ๆ อกุศลเกิดมากกว่ากุศล

มีโอกาสที่จะเจริญกุศลไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ทั้งการสละวัตถุสิ่งของเพื่อประโยชน์สุขแก่บุคคลอื่น การช่วยเหลือเกื้อกูล ประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้อื่น รวมถึงการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมอบรมเจริญ ปัญญาสะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ ก็ไม่ควร ปลดปล่อยโอกาสนั้นให้ผ่านไป นั่นเป็นช่วงเวลาที่มีความ อย่างยิ่งในชีวิต เพราะถ้ากุศลไม่เกิด อกุศลย่อมเกิดขึ้น พอกพูนสิ่งที่ไม่ดีมากยิ่งขึ้น

ข้อความในพระสูตรต้นตปิฎก ขุททกนิกาย คาถา ธรรมบท แสดงความเป็นจริงไว้ว่าคนที่ได้สะสมความดี เพราะถ้าความดีไม่เกิด ก็เป็นโอกาสที่บาปหรืออกุศล (ความชั่ว) จะเกิดขึ้น ดังนี้

“บุคคล พังริบขวนขวายในความดี พึงห้ามจิตเสียจากบาป เพราะว่า เมื่อบุคคลทำความดีซ้ำอยู่ ใจจะยินดีในบาป”

พระธรรมย่อมเกื้อกูลให้เข้าใจว่า **ไม่ควรที่จะประมาท ในทุกขณะจิต** เพราะเหตุว่าบางคนอาจจะคิดว่า ตนเองได้ทำกุศลมากแล้ว แต่ระยะเวลาที่กำลัง ทำกุศลนั้น เป็นเพราะศรัทธา (ความผ่องใส) กิเลส (ความละอายต่ออกุศล) กิเลส (ความเกรงกลัวต่ออกุศล) กิเลส เป็นต้น ซึ่งเป็น ธรรมฝ่ายดีทั้งหมด ยังไม่เสื่อมไป ยังไม่หายไป แต่ว่าไม่ใช่ว่าจะไม่มีโอกาสของอกุศลธรรม ที่จะเกิดขึ้นเลย เนื่องจากว่าเมื่อใดที่ศรัทธา เป็นต้น เสื่อมไปหายไป ไม่เกิดขึ้น ความไม่มีศรัทธาความไม่มีหิริ ความไม่มีโอตตปปะ ซึ่งเป็นอกุศลธรรม ย่อมกลุ่มรวมจิต เมื่อนั้นก็เป็นการถึงพร้อมด้วยอกุศล อกุศลย่อมเกิดขึ้น ซึ่งเป็นชีวิตประจำวัน ที่ทุกคนจะสังเกตเห็นได้ ขณะใดที่อกุศลจิตเกิด สังเกตเห็นความไม่มีศรัทธา ไม่มีความละอาย ไม่มีความเกรงกลัวต่ออกุศลได้เลย ในทางตรงกันข้าม ขณะที่เป็นกุศล ก็ย่อมมีธรรมฝ่ายดี เกิดร่วมด้วยทุกครั้ง ตามความเป็นจริงของธรรมที่ใคร ๆ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

นี้แสดงให้เห็นถึงขณะจิตที่สลับกันอย่างรวดเร็ว มาก แม้แต่ในเรื่องของปัญญา บางขณะความรู้ ความเข้าใจเกิด แต่ว่าหลังจากนั้นไปแล้ว หลายขณะ ที่อกุศลกลุ่มรวม ขณะนั้นปัญญาไม่เกิด ปัญญาไม่มี เนื่องจากว่าขณะนั้นเป็นไปกับความเพิลิดเพิลิน ในรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่กระทบสัมผัสกาย หรือ มีความขุ่นเคืองใจ ไม่พอใจในบุคคลต่าง ๆ ก็กั้น ไม่ให้ปัญญาเกิดในขณะนั้น **แม้แต่การฟังพระธรรม หรือการแสวงหาความเข้าใจพระธรรมยิ่งขึ้น ในขณะนั้นก็หายไปหมดในขณะที่อกุศลกลุ่มรวม** เพราะฉะนั้น ในชีวิตประจำวันจึงไม่ควรประมาทในการ เจริญกุศลทุกประการ เพราะเหตุว่าขณะที่อกุศลเกิดขึ้น เต็มโตขึ้น ครอบงำมากขึ้นจนมืดมืด ก็ยากที่จะ ละคลายลงได้ แต่ถ้าได้เจริญกุศลทุกประการไปเรื่อย ๆ และมีความเข้าใจพระธรรม ก็จะเป็นผู้มีที่พึง บำรุงกัน ด้านทานไม่ให้ตกไปในทางฝ่ายชั่วโดยประการทั้งปวง

การที่แต่ละบุคคลที่ได้เกิดมาในชาตินี้ จะมีชื่อเสียง มีลาภ มียศถาบรรดาศักดิ์ มีมิตรสหาย มีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น ถ้าพิจารณาแล้วก็จะเห็นได้ว่า ขณะที่เป็น อกุศลมากกว่าขณะที่เป็นกุศล ถ้าชาตินี้หมดไป คือ ผ่านไป ซึ่งก็จะต้องหมดไปอย่างแน่นอน ผ่านไป โดยไม่มีสิ่งใดเหลือ ในความเป็นบุคคลนี้ก็จะ กลับมาเป็นบุคคลนี้อีกไม่ได้ และเมื่อเกิดชาติหน้า ถ้าสามารถจะระลึกได้ ก็อาจจะรู้สึกเสียตายว่า **ชาตินี้ทำกุศลน้อยไป พังพระธรรมน้อยไป หรือ ว่าเสียเวลาให้กับสิ่งที่ไม่ดีมีสาระเป็นอย่างมาก** แต่ในขณะนี้กำลังเป็นชาตินี้อยู่ เมื่อได้กล่าวถึงกิเลส ที่มากมายที่สะสมมาในอดีตนานแสนนานจนมาถึง ขณะนี้ ก็เป็นที่แน่นอนที่จะเห็นชัดว่าเป็นสิ่งที่ละเอียด ดิบยากเป็นอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าสะสมมา มากในสังสารวัฏฏ์ **พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดง ชำแล้วชำเล่า เพื่อย้ำเตือนให้รู้จัก ตัวเองตามความเป็นจริง** เพราะเหตุว่า เมื่อกิเลสมีมาก การที่จะขัดเกลาละคลายกิเลสจึงเป็นเรื่องที่จะต้อง **เจริญกุศลทุกประการและอบรมเจริญปัญญาเป็น ระยะเวลาที่ยาวนานทีเดียว**

เวลาของแต่ละคนเหลือน้อยแล้วที่จะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ควรที่จะได้เตือนตนเองอยู่เสมอว่า "วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่" ซึ่งจะทำให้เป็นผู้ไม่ประมาท มีความเพียร เห็นประโยชน์ในการเจริญกุศลทุกประการ และอบรมเจริญปัญญาสะสมเป็นที่พึ่งให้กับตนเองต่อไป

ข้อความในพระสูตรต้นตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก อุทยชาดก แสดงความเป็นจริงว่าเกิดมาในแต่ละชาติ ล้วนแสนสั้น ภพภูมิที่เกิด ก็เป็นที่พักเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งจะต้องจากไปในที่สุด ดังนี้

“เธอ พิงทราบเถิดว่า 'ในสังสารวัฏฏ์นี้ สุกคติ คือ ที่เกิดของมนุษย์ และ ทุกคติ คือ ที่เกิดของสัตว์ดิรัจฉาน นี้ใด แม้ทั้งสองนั้น เป็นที่พักชั่วคราว' แล้ว จงประพฤติธรรมเถิด อย่าประมาทเสียนะ การมาจากที่ต่าง ๆ แล้ว พบกันในที่แห่งเดียวกันของสัตว์เหล่านั้น เป็นการนัดหมาย สัตว์เหล่านี้ อยู่ร่วมกัน ชั่วกาลมีประมาณเล็กน้อยเท่านั้น เพราะฉะนั้น เธอจึงเป็นผู้ไม่ประมาท”

บุคคลผู้ได้ศึกษาพระธรรมโดยละเอียดมากยิ่งขึ้น ย่อมรู้จักตัวเองว่าเป็นผู้มีกิเลสมาก ในวันหนึ่ง ๆ มากไปด้วยโทษะ (ความติดข้องต้องการ) โทสะ (ความโกรธความขุ่นเคืองใจ) โมหะ (ความหลง ความไม่รู้) เป็นผู้ขาดเมตตา เห็นแก่ตัว เป็นผู้ถูกความไม่รู้ท่วมทับอยู่ตลอด และมีกุศลเกิดขึ้นน้อยมาก เทียบส่วนไม่ได้เลยกับอกุศล ซึ่งเมื่อรู้อย่างนี้ ก็จะทำให้เห็นโทษเห็นภัยของกิเลส แล้วมีความเพียรที่จะอบรมเจริญปัญญา และเจริญกุศลประการต่าง ๆ เพื่อขัดเกลาละคลายกิเลส **ขณะที่กุศลหรือความดีประการต่าง ๆ เกิดขึ้นนั้น เป็นประโยชน์ทั้งกับตนเองและบุคคลอื่น ไม่มีความเสียหายหรือความเดือดร้อนใด ๆ เกิดมาจากกุศลเลย ซึ่งนำอนุโมทนาชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่งในผู้ที่มีคุณความดีเกิดขึ้น**

การเกิดในภพหนึ่งชาติหนึ่งนั้นสั้นมาก ไม่ยั่งยืนเลย เป็นที่พักชั่วคราวจริงๆ แม้ว่าเกิดเป็นเทวดามีความสุข มีความสะดวกสบายทุกอย่าง แต่ถึงอย่างไร ในที่สุดก็ต้องเคลื่อนพ้นจากความเป็นเทวดา มนุษย์ ก็เป็นเช่นเดียวกัน เกิดมาในแต่ละชาติ ก็ต้องสิ้นสุดที่ความตายทั้งนั้น พักอยู่ในโลกนี้เพียงชั่วคราวแล้วก็ต้องไปต่อ ยังต้องเดินทางต่อไป ในสังสารวัฏฏ์ มีการเกิดอยู่รำไปตราบไต่ที่ยังไม่หมด กิเลส ซึ่งก็ไม่พ้นไปจากความเกิดขึ้นเป็นไปของธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริง ๆ ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน สำหรับผู้ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นการได้ที่ยาก แล่นยาก ควรอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท เป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรมอันงามคือความดีทั้งหลายทั้งปวง เพราะภพภูมิมนุษย์ เอื้ออำนวยให้สามารถเจริญกุศลได้ทุกประการ ทั้งในเรื่องของการให้ทาน

การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การอ่อนน้อมต่อบุคคลผู้ที่ควร
อ่อนน้อม การฟังพระธรรมอบรมเจริญปัญญา เป็นต้น
เมื่อมีโอกาสแล้ว ก็ไม่ควรที่จะล่วงเลยขณะที่มีค่านี้ไป
และประการที่สำคัญที่สุด การที่ไม่จะประมาทจริง ๆ
คือ เห็นประโยชน์ของพระธรรมแต่ละคำที่พระสัมมา
สัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล
เท่านั้น

การฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม เป็นเหตุให้ปัญญา
ความเข้าใจถูกเห็นถูกเจริญขึ้น เมื่อปัญญาเจริญขึ้น
ก็จะเป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลให้มีความประพฤติ
ที่ดีงามยิ่งขึ้นทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ
นำพาชีวิตไปสู่คุณความดีทั้งปวง ตามระดับขั้น
ของปัญญา สะสมเป็นที่พึ่งต่อไป เพราะฉะนั้นแล้ว
โอกาสของชีวิตที่ยังเหลืออยู่นี้ซึ่งไม่สามารถ
ที่จะรู้ได้ว่าจะละจากโลกนี้ไปเมื่อใด ก็ควรที่จะ
เป็นไปเพื่อการเจริญกุศลทำดีทุกประการและ
อบรมเจริญปัญญาในชีวิตประจำวัน ทำประโยชน์
ให้กับบุคคลอื่นและสังคมชาติบ้านเมืองต่อไปด้วยความ
หนักแน่นมั่นคงในความดีโดยไม่หวั่นไหว
ซึ่งนั่นเป็นชีวิตที่มีค่าเป็นอย่างยิ่งที่ดำเนินไปพร้อมกับ
ความดีและความเข้าใจพระธรรม

ขอเชิญศึกษาพระธรรมเพิ่มเติมได้ที่

มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

* www.dhammadhome.com

[www.dhammadhome.com มีหลากหลายหมวดหมู่ให้ได้ศึกษา
เช่น กระดานสนทนา ถาม-ตอบปัญหาธรรม, เฌงธรรม,
หนังสือธรรม เป็นต้น]

* YouTube : มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

[พิมพ์ค้นในช่องค้นหาเพิ่มเติมด้วยคำว่า บ้านธัมมะ, ธรรม

อ.สุจินต์ มีพระธรรมหลากหลายประเด็นให้ได้ศึกษา

เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกตรงตามความเป็นจริง]

* Facebook : ชมรมบ้านธัมมะ มศพ.

ธรรมเตือนใจ

“ธรรมด้าบัณฑิตทั้งหลาย ทำกุศลอยู่คราวละน้อย ๆ ทุก ๆ ขณะ
ย่อมนำมาผลทิณ คือ อกุศล ของตน ออกโดยลำดับทีเดียว”
(พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

เสนาศึกษา

มาองัดมาฝาก

นาย นก เต็มขั้น

ฉบับนี้มีเรื่องราวที่เป็นเกร็ดประวัติศาสตร์มาฝาก 2 เรื่อง เรื่องแรกเป็นที่มาของชื่อ “หลักสี่” หรือ “ย่านหลักสี่” ซึ่งก็คือ “เขตหลักสี่ในปัจจุบัน” เรื่องที่ 2 เป็นประวัติของวีรสตรีไทย นาม “ย่าโม” ซึ่งมีอนุสาวรีย์ของท่านอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา หรือ เมืองโคราช จึงขอนำมาเป็น “ของดี” ที่นำมาฝากสมาชิก

เรื่องที่ 1 ที่มา ของย่าน"หลักสี่" คำว่า"หลักสี่" ไม่ใช่คำบอกระยะของถนน แต่เป็นคำบอกระยะของคลองที่ดีที่เคยใช้เป็นเส้นทางสัญจรหลัก โดยกำหนดการห่างหนึ่งหลัก คือ 1 ร้อยเส้น หรือ ประมาณ 4 กิโลเมตร คำว่าหลักสี่ นี้ เป็นคำโบราณ มีมาก่อนการสัญจรทางถนนจะเกิดขึ้น จึงไม่ใช่หลักบอกระยะของถนน หากเป็นหลักบอกระยะของคลอง ที่เคยเป็นทางสัญจรหลักในอดีต รวมทั้งการปักหลักเสาเพื่อบอกระยะ ที่ไม่ใช่ระยะหนึ่งกิโลเมตร เหมือนทางหลวงทั่วไป หากเป็นระยะหนึ่งร้อยเส้น หรือ ประมาณ 4 กิโลเมตร

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการขุดคลองต่าง ๆ เพื่อเป็นเส้นทางเดินทางสู่จังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่รอบนอกพระนคร โดยจะกำหนดหลักบอกระยะทางของคลองที่ขุดทุกระยะ 100 เส้นหนึ่งในคลองเหล่านั้นก็ได้แก่ คลองเปรมประชากร ซึ่งขุดเชื่อมไปยังอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ดังนั้น หลักสี่ จึงไม่ใช่หลักบอกระยะของถนนหรือสถานีรถไฟ แต่เป็นหลักบอกระยะของคลองเปรมประชากร และคำว่าหลักสี่ จึงเริ่มมาจากการเรียกขานชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ว่า บ้านหลักสี่ และ ตำบลหลักสี่ ในเวลาต่อมา ตำบลหลักสี่ ในกรุงเทพฯ และตำบลหลักหก ในปทุมธานี จึงอยู่ต่อเนื่องกัน อยู่ริมคลองเปรมประชากร และอยู่ห่างกันแปดกิโลเมตรพอดี เช่นเดียวกับหลักสองเป็นหลักบอกระยะคลองภาษีเจริญ ที่อยู่ทางด้านฝั่งธนบุรี การขุดคลองเปรมประชากร ในสมัยรัชกาลที่ 5 เริ่มต้นทางเหนือจากแม่น้ำเจ้าพระยา ณ ตำบลเกาะใหญ่ แขวงกรุงเก่า (ปัจจุบัน คือ ตำบลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขุดลงมาทางใต้ ขนานกับแม่น้ำเจ้าพระยา ลงมาจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม ตรงบริเวณวัดโสมนัสราชวรวิหาร มีความยาวรวม 51.1 กิโลเมตร โดยทั่วไป ในการขุดคลอง จะต้องมีการปักหลักบอกระยะ เช่น ที่คลองดำเนินสะดวก ซึ่งพระครูสิทธิวรณวิวัฒน์อดีตเจ้าอาวาสวัดหลักหก ออกสำรวจหลักบอกระยะริมคลองดำเนินสะดวก ยังพบว่า มีหลักเหลืออยู่หลายแห่ง และบันทึกอยู่ในเรื่องประวัติตลาดน้ำดำเนินสะดวก ในหนังสืองานประชุมพุทธศาสนิกสัมพันธ์เพื่อสังคมนานาชาติ 1-7 มีนาคม พ.ศ. 2536 หลักบอกระยะที่คลองดำเนินสะดวกนี้ ทำด้วยหินแกรนิตรูปสี่เหลี่ยม ด้านบนแกะสลักเป็นรูปพระปฐมเจดีย์ ถัดลงมา แกะตัวเลข 3 ภาษา

ได้แก่เลขไทยโรมันและจีนและคลองภาษีเจริญที่ยังมีเหลือ
หลักบอกระยะสามร้อยเส้น อยู่ที่บริเวณหน้าวัดหลักสาม
เขตหนองแขม อำเภอกาษาเจริญ กรุงเทพมหานคร
มีลักษณะเป็นหินแกรนิตสี่เหลี่ยมหัวตัด แกะสลัก
4 บรรทัดด้วยกัน บรรทัดแรกแกะเป็นภาษาไทย เขียนว่า
สามร้อยเส้น ถัดมาเป็นอักษรภาษาจีน ภาษาอังกฤษ
และบรรทัดที่สี่ เป็นเลขไทย แต่สำหรับหลักของคลอง
เปรมประชากรนั้น ไม่ปรากฏแล้วในปัจจุบัน

เมื่อวิเคราะห์ บนแผนที่ประวัติศาสตร์ และแผนที่
กรุงเทพฯ และวัดระยะทุก 100 เส้น หรือ 4 กิโลเมตร
สันนิษฐานได้ว่า หลักหนึ่ง น่าจะอยู่ประมาณคลอง
บางซื่อในอดีต หรือประมาณสโตนนายทหารสื่อสาร
ถนนพระรามที่ 5 ในปัจจุบัน หลักสอง น่าจะอยู่ประมาณ
คลองบางซื่อในอดีต หรือประมาณจุดข้ามคลอง
ทางด่วนพิเศษศรีรัช เขตจตุจักร ในปัจจุบัน หลักสาม
น่าจะอยู่ประมาณสเตรช่นบางเขนในอดีต หรือ ประมาณ
สะพานข้ามคลอง หลังตลาดบางเขน ในปัจจุบัน

อ้างอิง : ข้อมูลจาก Facebook ชื่อรัฐ เชี่ยวสกุล

เรื่องที่ 2 อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

ใบหน้ารูปปั้นอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม) ซึ่งปั้น
ตามคำบอกเล่า และภาพวาด โดยฝีมือการออกแบบ
ของอาจารย์ ศิลป์ พีระศรี ร่วมกับ พระเทวาภิโนมิต
ประติมากรเครื่องชื่อในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ประวัติ ย่าโม ท้าวสุรนารี มีนามเดิมว่า "โม" (แปลว่า
ใหญ่มาก) หรือ ท้าวมะโหโรง เป็นชาวเมืองนครราชสีมา
โดยกำเนิด เกิดเมื่อปีระกา พ.ศ. 2314 มีนิวาสถานอยู่
ณ บ้านตรงกันข้ามกับวัดพระนารายณ์มหาราช
(วัดกลางนคร) ทางทิศใต้ของเมืองนครราชสีมา
เป็นธิดาของนายกิมและนางบุญมา มีพี่สาวหนึ่งคนชื่อ
แบ่นาผล ไม่มีสามี จึงอยู่ด้วยกันจนวายชนม์ มีน้องชาย
หนึ่งคนชื่อจุก (ภายหลังได้เป็นเจ้าเมืองพนมศรีอวก ต่อมา
มีการอพยพชาวเมืองพนมศรีอวกมาอยู่ริมคูเมือง
นครราชสีมาด้านใต้ จึงเอาชื่อเมืองพนมศรีอวกมาตั้งชื่อ
บ้านพนมศรีอวก ต่อมาเรียกเพี้ยนเป็นบ้านสก อยู่หลัง
สถานีรถไฟชุมทางถนนจิระจนทุกวันนี้)

เสนาศึกษา เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๒ เดือน มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔

เมื่อปี พ.ศ. 2339 โม เมื่ออายุได้ 25 ปี ได้แต่งงานสมรส
กับนายทองคำขาว พนักงานกรมการเมืองนครราชสีมา
ต่อมานายทองคำขาว ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น
"พระภักดีสุริยเดช" ตำแหน่งรองปลัดเมืองนครราชสีมา
นางโม จึงได้เป็น คุณนายโม และต่อมา "พระภักดี
สุริยเดช" ได้เลื่อนเป็น "พระยาสุริยเดช" ตำแหน่งปลัด
เมืองนครราชสีมา คุณนายโมจึงได้เป็น คุณหญิงโม
ชาวเมืองนครราชสีมาเรียกท่านทั้งสองเป็นสามีภรรยา
"คุณหญิงโม" และ "พระยาปลัดทองคำ" ท่านเป็นหมั้นไม่มี
ทายาทสืบสายโลหิต ชาวเมืองนครราชสีมาทั้งหลายจึง
พากันเรียกแทนตัวคุณหญิงโมว่า แม่ มีผู้มาฝากตัวเป็นลูก
หลานกับคุณหญิงโมอยู่มาก ซึ่งเป็นกำลังและอำนาจ
ส่งเสริมคุณหญิงโมให้ทำการใด ๆ ได้สำเร็จเสมอ หนึ่งใน
ลูกหลานคนสำคัญที่มีส่วนร่วมกับคุณหญิงโม เข้า
กอบกู้เมืองนครราชสีมาจากกองทัพเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์
ณ พุ่่งสัมฤทธิ์ คือ นางสาวบุญเหลือ

ท้าวสุรนารีเป็นคนมีสติปัญญาหลักแหลม เล่น
หมากรูกแก่ง มีความชำนาญในการขี่ช้าง ชี่ม้า มีม้า
ตัวโปรดสีดำ และมักจะพาลูกหลานไปทำบุญที่วัดสระแก้ว
เป็นประจำเสมอ

ท้าวสุรนารี ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อเดือน เมษายน
พ.ศ. 2395 (เดือน 5 ปีชวด จัตวาศก จศ. 1214) สิริรวมอายุ
ได้ 81 ปี

ประวัติความเป็นมาของ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

เมื่อท้าวสุรนารี ถึงแก่อสัญกรรม เมื่อปีพุทธศักราช
2395 อายุ 81 ปี เจ้าพระยามหิธรราชบิดิ ผู้เป็นสวามี
ได้มาปนกิจศพ และสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิไว้ ณ วัดศาลาลอย
ซึ่งท้าวสุรนารีได้สร้างไว้ เมื่อเวลาผ่านไปเจดีย์ชำรุดลง
พลตรีเจ้าพระยาสิงหเสนี (สอาด สิงหเสนี) ครั้นเมื่อยังเป็น
พระยาประสิทธิศิลปการ ข้าหลวงเทศาภิบาล ผู้สำเร็จ
ราชการเมืองนครราชสีมา องคมนตรี และรัฐมนตรี
ได้บริจาคทรัพย์สร้างกุฏิขนาดเล็ก บรรจุพระอัฐิท้าวสุรนารี
ขึ้นใหม่ที่วัดกลาง (วัดพระนารายณ์มหาราช) สร้างเสร็จ
เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน ร.ศ. 118 (พ.ศ. 2442)

ต่อมากู้เงินได้ทูลุโถมลงมาอีก อีกทั้งยังอยู่ใน
ที่แคบไม่สมเกียรติ พระยากำธรรพาทิศ (ดิศ อินทรโสฬส)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา นายพันเอกพระเวียง รุกข์จามิตร (ทอง รักสงบ) ผู้บังคับการมณฑลทหารบกที่ 5 พร้อมด้วยข้าราชการ และประชาชนชาวนครราชสีมา ได้พร้อมใจกันสร้างอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีด้วยสัมฤทธิ์ ซึ่งทางกรมศิลปากรได้มอบให้ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้ออกแบบร่วมกับ พระเทวาทินิมิต (ฉาย เทียมศิลปไชย) ประติมากรเลื่องชื่อในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทั้งนี้ได้อัญเชิญอัฐิของท่านนำมาบรรจุไว้ที่ฐานรองรับ และประดิษฐานไว้ ณ ที่หน้าประตูชุมพล

อนุสาวรีย์หล่อด้วยทองแดงรมดำ สูง 1.85 เมตรหนัก 325 กิโลกรัม ตั้งอยู่บนฐานไพทีสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองซึ่งบรรจุอัฐิของท่าน แต่งกายด้วยเครื่องยศพระราชทานในท่ายืน มือขวากุมดาบ ปลายดาบจรดพื้น มือซ้ายท้าวสะเอว หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นทิศที่ตั้งของกรุงเทพมหานคร นับเป็นอนุสาวรีย์ของสามัญชนสตรีคนแรกของประเทศ เริ่มก่อสร้างในปี 2476 แล้วเสร็จ และมีพิธีเปิดอนุสาวรีย์เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2477 ทางกรมศิลปากร ได้ขึ้นทะเบียนอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีเป็นโบราณสถานวัตถุแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2480

ครั้นเมื่อปี พ.ศ.2510 ฐานอนุสาวรีย์ชำรุด ข้าราชการและประชาชนชาวนครราชสีมา โดยนายสวัสดิวงศ์ ปกัทัศน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น เป็นประธานได้ร่วมใจกันสร้างฐานอนุสาวรีย์บรรจุอัฐิท้าวสุรนารีขึ้นใหม่ ณ ที่เดิม เพื่อให้เป็นศรีสง่าแก่บ้านเมือง และเชิดชูเกียรติท้าวสุรนารี วีรสตรีไทยตลอดกาลนานแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 (*1)

สำหรับแผ่นศิลาจารึกของเดิม ได้นำมาบรรจุไว้ในฐานอนุสาวรีย์ด้วย เล่ากันว่า ประชาชนที่มีจิตศรัทธาได้ร่วมกันบริจาคเหรียญหนึ่งสตางค์แดง คนละหนึ่งเหรียญ ก็สามารถหล่อรูปอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีนี้ได้เป็นผลสำเร็จ ค่าก่อสร้างฐานอนุสาวรีย์ใหม่ มีดังนี้

1. ค่าก่อสร้างฐานอนุสาวรีย์ใหม่ 535,000 บาท
2. ค่ามอบทองคำบรรจุอัฐิ (บรรจุในฐาน) 13,580 บาท
3. ค่าทำตู้กระจกบรรจุมอบ 87 บาท
4. ค่าทำพุ่มข้าวเทียน กระถางรูป และแผ่นจารึกโดย

กรมศิลปากร 21,500 บาท

5. ค่าต่อไฟฟ้าเข้าฐานอนุสาวรีย์ 8,670 บาท
  6. ค่าบันไดอะลูมิเนียม แบบยกออกได้ 1,330 บาท
  7. ค่าใช้จ่าย และรางวัลควบคุมงานของนายช่างกรมศิลปากร และนายช่างเทศบาล 44,500 บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 624,667 บาท

ในพิธีอัญเชิญอนุสาวรีย์ท่านท้าวสุรนารี ขึ้นประดิษฐาน ณ แท่นฐานใหม่นี้ ได้จัดขบวนแห่อย่างสมเกียรติ มีพิธีบวงสรวง มีการร้องเพลงราชสีมา เกิดเกียรติท่านท้าวสุรนารี และมีการแสดงกระบี่กระบอง อันเป็นการต่อสู้ในสมัยของท่าน มีพระสงฆ์ 16 รูปจาก 9 วัด สวดพุทธมนต์เย็นและถวายภัตตาหารเช้า กับมีมหรสพหลายอย่างเฉลิมฉลองรวม 3 วัน นับตั้งแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2510 ถึงวันที่ 1 ธันวาคม 2510

ในพิธีบวงสรวง ผู้ทำหน้าที่พราหมณ์ได้จัดเครื่องสังเวยครบถ้วน ได้อ่านโองการชุมนุมทวยเทพเทวา ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายให้มาช่วยดลบันดาล และอันเชิญดวงวิญญาณท่านท้าวสุรนารี ให้มาช่วยคุ้มครองป้องกันรักษาประชาชนชาวนครราชสีมา ประชาชนชาวไทย และประเทศชาติบ้านเมือง ให้มีแต่ความเจริญก้าวหน้า ร่มเย็นเป็นสุข และปราศจากภัยพิบัติ ด้วยประการทั้งปวงตลอดไป (*2)

อ้างอิง : ที่มาข้อมูล

- (1) - วิถีพีเดีย
- (2) - หนังสือ ที่ระลึกการสร้างฐานแท่นอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีใหม่ ปี พ.ศ. 2510

CRMA

นายทหารย้ายออก

ลำดับ ยศ, ชื่อ - สกุล

- ๑ ร.ท. ภาณุวัฒน์ ตระกูลรุ่ง
- ๒ ร.ท.หญิง พัชรพร ผลาหาญ

ตำแหน่ง

- รกก.อจ.สกศ.รร.จปร. (อัตรา พ.ต.)
 ประจำแผนก สบร.รร.จปร. (อัตรา ร.อ.)

ตำแหน่งใหม่

- ประจำ ยศ.ทบ.
 ผช.นายทหารธุรการและกำลังพล
 กกพ.สส.ทหาร

นายทหารย้ายเข้า

ลำดับ ยศ, ชื่อ - สกุล

- ๑ ร.อ. เสรีกิตติ วิญญาช
- ๒ ร.ท. ธวัชชัย คำยอด

ตำแหน่ง

- นบก.พัน.สร.๒ (อัตรา ร.อ.)
 รอง ผบ.ร้อย.ป.ป.๙ พัน๑๙ (อัตรา ร.ท.)

ตำแหน่งใหม่

- นายทหารส่งกำลังสายแพทย์ รพ.รร.จปร.
 (อัตรา พ.ต.)
 รกก.อจ.สกศ.รร.จปร. (อัตรา พ.ต.)

ปรับตำแหน่ง

ลำดับ ยศ, ชื่อ - สกุล

- ๑ พ.อ.หญิง ทวีพร พุดทะเล
- ๒ พ.ท. สุภสิทธิ์ สังวรวงษ์
- ๓ พ.ต. สุรินทร์ วงษ์โสม
- ๔ ร.อ. ศรณรินทร์ กาญจนะโนพินิจ
- ๕ ร.อ. กิตติ กลิ่นหอม
- ๖ ร.อ. เทพฤทธิ์ วงศ์ภูมิ

ตำแหน่ง

- ประจำ รร.จปร.
 ประจำห้องปฏิบัติการ สกศ.รร.ปจร.
 (อัตรา พ.ต.)
 อจ.สกศ.รร.จปร. (อัตรา พ.ต.)
 รกก.อจ.สวท.รร.จปร.(อัตรา พ.ต.)
 รกก.อจ.สวท.รร.จปร.(อัตรา พ.ต.)
 รกก.อจ.สวท.รร.จปร.(อัตรา พ.ต.)

ตำแหน่งใหม่

- นบก.ประจำ รร.จปร. (อัตรา พ.อ.(พ.))
 อจ.สวท.รร.จปร. (อัตรา พ.ท.)
 อจ.สวท.รร.จปร. (อัตรา พ.ท.)
 อจ.สวท.รร.จปร. (อัตรา พ.ท.)
 อจ.สวท.รร.จปร. (อัตรา พ.ท.)
 อจ.สวท.รร.จปร. (อัตรา พ.ท.)

กองวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

